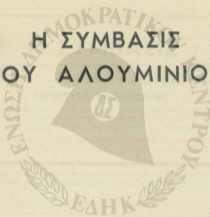

Ι. Γ. ΖΙΓΔΗ

Ι. Γ. ΖΙΓΔΗ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΟ-ΤΕΧΝΟΛΟΓΟΣ

Η ΣΥΜΒΑΣΙΣ
ΤΟΥ ΑΛΟΥΜΙΝΙΟΥ

ΑΘΗΝΑΙ

1960

Ι. Γ. ΖΙΓΔΗ
ΒΟΥΛΕΥΤΟΥ-ΤΕΩΣ ΥΠΟΥΡΓΟΥ

Η ΣΥΜΒΑΣΙΣ
ΤΟΥ ΑΛΟΥΜΙΝΙΟΥ
(ΑΓΟΡΕΥΣΙΣ ΕΝ ΤΗ ΒΟΥΛΗ)

ΑΘΗΝΑΙ
1960

Τὸ ἀνὰ χεῖρας τεύχος περιλαμβάνει αὐτοουσίαν—μὲ ἐλαχίστας μόνον φραστικὰς διορθώσεις—τὴν ἐπὶ τῆς προτάσεως περὶ ἀκυρώσεως τῆς Συμβάσεως Ἀλουμινίου ἀγόρευσίν μας ἐν τῇ Βουλῇ τὴν 17ην Νοεμβρίου 1960, ὡς κατεχωρήθη εἰς τὰ «Ἐπίσημα Πρακτικά» τῶν Συνεδριάσεων τοῦ Σώματος.

Προβέβιντες εἰς τὴν ἀναδημοσίωσιν αὐτὴν, τῇ προτροπῇ ἄλλως τε πολλῶν παραγόντων τοῦ πολιτικοῦ καὶ τεχνικοῦ κόσμου, πιστεύομεν ὅτι ἐπιτελοῦμεν ἐκπλήρωσιν βασικοῦ καθήκοντος πρὸς τὴν κοινὴν γνώμην, ἣτις δικαίως ἀξιοῖ τὴν πλήρη ἐνημέρωσίν της ἐπὶ ὑποθέσεως μαστῆς, ὅσον ὀλίγα μέχρι σήμερον, βαρυσημάντων καὶ ποικίλων ἀντικειμένων ἐπὶ τοῦ οἰκονομικοῦ μέλλοντος τῆς χώρας. Εἰς τὴν ἀντίληψιν αὐτὴν ἄλλωστε ἐνισχυόμεθα ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι ἡ Κυβέρνησις, ἀσυγκίνητος πρὸς πᾶσαν κριτικὴν, ἐπέμεινεν ἐπὶ τῶν ἀπόψεών της καὶ διὰ τῆς πάντοτε πειθαρχούσης κοινοβουλευτικῆς κλειοψηφίας της ἐπέτυχε τὴν κύρωσιν τῆς συμβάσεως, δεσμεύσασα οὕτως τὴν χώραν ἐπὶ μίαν ὀλόκληρον 50ετίαν.

Ἀθήναι, Δεκέμβριος 1960

Ι. Γ. Ζ.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Κύριοι βουλευταί, τὸ βιομηχανικὸν συγκρότημα, περὶ τῆς τύχης τοῦ ὁποίου συζητοῦμεν αὐτὴν τὴν στιγμήν, εἶναι ἡ μεγαλύτερα προσπάθεια βιομηχανικῆς καὶ ἐνεργειακῆς ἀναπτύξεως, τὴν ὁποίαν τὸ ἑλληνικὸν κράτος ἐπιχειρεῖ ἀπὸ τῆς συστάσεώς του.

Διὰ τὴν ἀντιληφθῆτε τὰ σχετικὰ μεγέθη, θὰ σὰς ἀναφέρω τοὺς ἀπολοῦθους χαρακτηριστικοὺς ἀριθμοὺς. Τὸ συγκρότημα ἀλουμίνιον μετὰ τῆς ἠλεκτρικῆς ἐνεργείας, θὰ στοιχίσῃ, σύμφωνα μετὰ τὰ ἐπίσημως δεδομένα στοιχεῖα, 124 ἑκατομμύρια δολλάρια. Ἡ ΔΕΗ, ἡ ὁποία ὑπέσχεε βεβαίως σταθμὸς εἰς τὴν οικονομικὴν ἱστορίαν τῆς χώρας, κατὰ τὸ πρῶτον τῆς πρόγραμμα, κατὰ τὴν πρώτην τῆς φάσιν, ἐστοίχισεν, σύμφωνα μετὰ τὸν Ἀπολογισμὸν τῆς ἰδίας τοῦ 1959, 107 ἐκ. δολλάρια. Τὸ διωλιωτῆριον πετρελαίου ἐστοίχισεν 21,4 ἐκ. δολλάρια. Τοῦ ἀξιώτον, τὸ ὁποῖον πρόκειται νὰ γίνῃ, ὑπολογίζεται νὰ στοιχίσῃ 41,6 ἐκ. δολλάρια. Ἡ ζαχαροβιομηχανία, τὰ δύο ἐργοστάσια, 14,6 ἐκ. δολλάρια. Ἡ Λάρνακα ἐστοίχισεν 4 ἐκ. δολλάρια. Τὰ ναυπηγεῖα Σκαρμαγκαῖ ἐστοίχισαν 18 ἐκ. δολλάρια καὶ ἡ ἐπὶ κατασκευὴν κωτταρίνη 6,1 ἐκ. δολλάρια.

Αὐτὰ, ἀπὸ ἀπόψεως ἐπενδύσεως κεφαλαίων ἀπαιτηθέντων καὶ ἀπαιτηθησομένων διὰ τὴν ἰδρυσιν τῶν νέων ἐγκαταστάσεων ἠλεκτρικῆς καὶ βιομηχανικῆς ἀναπτύξεως.

Τώρα, ἀπὸ ἀπόψεως ἐνεργείας: Τὸ σύνολον τῆς παραγομένης ἐνεργείας ἀπὸ τὸ σύστημα τῆς ΔΕΗ, κατὰ τὸν Ἀπολογισμὸν τῆς τοῦ 1959, ἀνέρχεται εἰς 1.158.752.000 ὠριαία κιλοβάτ, ἐξ ὧν λόγῳ ἀπωλειῶν, καταναλισκονται 995.875.000. Τὸ ἀλουμίνιον, εἰάν ἰδρυσθῇ, θὰ ἀπορροφᾷ ἑπὶ τὰ 900 ἑκατ. κ.β.ω. Δηλαδή, ἡ νέα βιομηχανία θὰ εἶναι τῆς αὐτῆς τάξεως μετὰ τὴν ἡμερικὴν καταναλώσειν ἠλεκτρικῆς ἐνεργείας, τὴν παρεχομένην ἀπὸ τὴν ΔΕΗ. Πρόκειται δηλ. περὶ μιᾶς νέας ΔΕΗ, μιᾶς δευτέρας ΔΕΗ. Ἀπὸ ἀπόψεως ἐγκατεστημένης ἰσχύος: Σύμφωνα πάλιν μετὰ τὸν Ἀπολογισμὸν τῆς ΔΕΗ, αὕτη εἰς τὸ τέλος τοῦ 1959 εἶχεν ἐγκατεστημένη ἰσχύον 244 χιλ. κιλοβάτ, ἐκ τῶν ὁποίων 150 χιλ. ἦσαν θερμικὰ καὶ 94 χιλ. ὑδροηλεκτρικὰ. Ἡ βιομηχανία ἀλουμινίου θὰ ἀπαιτήσῃ, σύμφωνα μετὰ τοὺς ἐπίσημους ὑπολογισμοὺς, 160 χιλ. κιλοβάτ ὑδροηλεκτρικὰ καὶ 70 χιλ. κιλοβάτ θερμικὰ, σύνολον 230 χιλ. κιλοβάτ. Ἐγκατεστημένη ἰσχύς τῆς ΔΕΗ 244 χιλ. κιλοβάτ. Ἡ νέα βιομηχανία ζητεῖ ἐγκατεστημένη ἰσχύον 230 χιλ. κιλοβάτ.

Νομίζω, οὗτοι οἱ ἀριθμοὶ ἡμποροῦν νὰ σὰς ἀποδείξουν τὴν σημασίαν, τὴν ἔκτασιν τοῦ ἐγχειρήματος. Δὲν εἶμεθα συνηθισμένοι εἰς αὐτὰ τὰ μεγέθη εἰς τὴν Ἑλλάδα. Δὲν ἔχομεν παραλαμβανούσας παραστάσεις. Καὶ διὰ τοῦτο εἶναι δύσκολον, ὄχι μόνον ἡ κοινὴ γνώμη, ἀλλὰ καὶ οἱ εἰδικοί νὰ παρακολουθήσουν τὰς συνεκείας, τὰ ὠφελήματα, τὴν ἔκτασιν τῶν ἐμβέσεων καὶ ἀμείσεων ἐπὶ τῆς οἰκονομίας ἐπιδράσεων τῶν. Χρειαζέται ἐπομένως μεγάλη περίσκεψις καὶ πολλὴ μελέτη διὰ τὴν διατύπωσιν κρίσεων. Καὶ εἰάν βέβαια κατεφέρθημεν ἐναντίον τῆς Κυβερνήσεως, κατὰ τὴν πρώτην βεβαιωμένην εἰσαγωγὴν τῆς συμβάσεως πρὸς κύρωσιν ἀπὸ τὴν Ἐπιτροπὴν τοῦ ἀρ-

θρον 35 του Συντάγματος, δέν τό ἐπράξαμεν, ὡς ἠδελήθη νά παρουσιασθῆ, ἀπό τὴν ἐνὶν διάθεσιν ἀντιπολιτεύσεως. Ἦτο, νομιζῶ, ἐκδηλώσει στοιχειώδους φρονήσεως ἀνδρώπων, οἱ ὅποιοι, ὡς ἐκπρόσωποι τοῦ ἔθνους ἐντὸς τῆς αἰδέουσις αὐτῆς, αἰσθάνονται τὴν ὑποχρέωσιν νά βουλεύονται καὶ ὄχι ἀπλῶς νά χειροκροτοῦν ἢ νά φέρον ἀντιρροήσεις. Διὰ τοῦτο ἐπεμείναμεν, ὅτι ἡ σπουδὴ εἰς οὐδὲν ἐξυπηρετεῖ τὴν Κυβέρνησιν. Ζημιώνει αὐτὴν καὶ τὸ ἔργον.

Κύριοι, ὀφείλω, ἀπὸ τοῦ βήματος αὐτοῦ, νά ἐκφράσω μίαν πικρίαν καὶ αὐτὴ δέν ἀφορᾷ τὴν Κυβέρνησιν, οὔτε καὶ ἐμᾶς. Ἀφορᾷ τὸν Ἑλληνικὸν τόπον. Παρηκολούθησα τὴν εἰδησιογραφίαν τοὺς τελευταίους τρεῖς μῆνας, κατὰ τοὺς ὁποίους ἡ σύμβασις αὐτὴ ἀποτελεῖ ἕνα ἀπὸ τὰ πλέον ἐπιμαχα θέματα. Ἐλάχιστοι ἐφημερίδες—καὶ τὸ ὑπογραμμίζω πρὸς τιμὴν των—ἠσχολήθησαν μὲ αὐτὴν εἰς κύρια ἄρθρα. Αἱ περισσότερα περιορίσθησαν εἰς τὸ νά ἀναφέρουν τὰς συζητήσεις ἐντὸς τῆς αἰδέουσις αὐτῆς μὲ τὸν τόπον ποῦ ἀναφέρουν μίαν κομματικὴν μετᾶθεσιν ἐνὸς ἱερῆς ἀπὸ ἕνα χωρίον εἰς ἄλλον ἢ τὴν κατασκευὴν κάποιους γεφυράς εἰς κάποιον ἄγνωστον χωρίον τῆς Ἑλλάδος. Ὁ τύπος νομιζῶ ὅτι ἔχει ὑποχρέωσιν πρωταρχικὴν τὴν ἀξιολογεῖν τὸν εἰδήσεων, διὰ νά εἶναι ὁδηγὸς τῆς κοινῆς γνώμης. Οἱ κύριοι, οἱ ὅποιοι τὴν ἐπόθεσιν τοῦ ἀλουμινίου τὴν ἐνεφάνισαν ὡς παρουχίδα, νομιζῶ, ὅτι προσέφεραν μίαν κακὴν ὑπηρεσίαν εἰς τὸν τόπον καὶ εἰς τὸν αὐτὸν των.

Κύριοι, ἡ θᾶπθεσις τοῦ ἀλουμινίου ἔπρεπεν ἐπίσει νά συγκινήσῃ τὸν ἐπιστημονικὸν καὶ τεχνικὸν κόσμον τῆς Ἑλλάδος. Ὅφείλω νά ἐξάρω τὸ ἐνδιαφέρον καὶ τὴν πρωτοβουλίαν τῶν κυρίων, οἱ ὅποιοι διὰ τῶν ἐφημερίδων καὶ τῶν περιοδικῶν—ἦτο τὸ μόνον βῆμα τὸ ὅποιον εἶχον εἰς τὴν διάθεσιν των—προσεκάθησαν νά ἀναλύσουν τὴν σύμβασιν καὶ νά κατατοπίσουν τὴν κοινὴν γνώμην ἐπὶ τῶν συνεπειῶν τῆς. Ἐπιτρέψατέ μου, ἰδιαίτερος νά ἀναφερθῶ εἰς ἕνα οριστὸν προβῆτην, τὸν κ. Κλ. Στυλιανίδην, τὸν μηχανικόν. Νομιζῶ, ὅτι ἔχει ἤδη ὑπερβῆ τὸ 90ὸν ἔτος τῆς ἡλικίας του. Εἰς τὴν ἡλικίαν αὐτὴν θά ἠδύνατο νά εἴπῃ, ὅτι προσέφερον ὅσα προσέφερον εἰς τὴν πατρίδα του καὶ νά ἐφησυχάζῃ. Καὶ ἐν τούτοις μᾶς βομβαρδίζει καθημερινῶς μὲ ἐμπειριστικῶς ἐπιστολάς. Καὶ βομβαρδίζει βεβαίως καὶ τὸν τύπον, ὁ ὅποιος ἐφιλοξένησε πολλὰς ἀπὸ αὐτὰς καὶ οὕτως ἐγένετο αἴτιος, ὥστε ἡ δημοσίαι γνώμη νά διαφωτισθῆ ἀρκετᾶ. Κύριοι, δέν συμφωνῶ ἀπολύτως μὲ τὸν κ. Στυλιανίδην, οὔτε εἰς τὴν προκειμένην περιπέσειν, οὔτε εἰς πολλὰς ἄλλας κατὰ τὸ παρελθόν. Ἀλλὰ ἐνόμισα, ὅτι ἀπὸ τοῦ βήματος αὐτοῦ ὀφείλον νά ἀποτίσω τὸν φόρον τιμῆς, ὁ ὅποιος τοῦ ὀφείλεται.

Α. Πρωτοπαπαδάκης (Ἵπ. Συντονισμοῦ): Πόσον ἐτῶν εἶναι;

Ι. Ζίγδης: Εἶναι ἄνω τῶν 90.

Ἐν ἀντιθέσει πρὸς αὐτὸν μὲ θλίψιν παρετήρησα, ὅτι ἄλλοι ἐπιστήμονες καὶ τεχνικοί, οἱ ὅποιοι, ἐκ τῆς θέσεώς των ἐν τῇ κοινῶνίᾳ καὶ τῇ ἐπιστήμῃ, ὀφείλον νά προσφέρουν καὶ αὐτοὶ τὸν φόρον τῆς γνώσεώς των πρὸς διαφώτισιν τῆς κοινῆς γνώμης, ἦσαν δὲ εἰς θέσιν νά ἀναλύσουν ἀντικειμενικῶς τὸ ζήτημα, δέν τὸ ἐπράξαν. Δέν θέλω νά ἐξαγάγω ἄλλα συμπεράσματα ἐξ αὐτοῦ, διότι ἐπάρχει τὸ μέγαλον ἐλαφρυντικόν, ὅτι ὅλοι εὐρίσκονται εἰς τὸ σκότος, λόγῳ τῆς κυβερνητικῆς τακτικῆς, ὅσον ἀφορᾷ βασικά στοιχεῖα τοῦ θεήματος. Λύσανται ἐπομένως νά ἐπικαλεσθοῦν ὑπὲρ αὐτῶν τὸ ἐλαφρυντικόν, ὅτι δέν

επιθυμούν να εισέλθουν εις μίαν συζήτησιν, ἐφ' ὅσον δὲν ἔχουν ὅλα τὰ στοιχεῖα, τὰ ὁποῖα θὰ τοὺς ἐπέτρπεον τὴν ἐπιστημονικὴν καὶ ἐποικοδομητικὴν πράγματι συζήτησιν.

Ἐνόμισα ἐποχρῆσώσιν μου, κύριοι συνάδελφοι, τὰ κάμω τὴν μικρὰν αὐτὴν εἰσήγησιν. Διότι παρακατιῶν θὰ εἰσέλθω εἰς τὸ θέμα καὶ θὰ προσπαθῶσω, μὲ ὅλην τὴν ἀνθρωπίνως δυνατὴν ἀντικειμενικότητα, νὰ ἀναλύσω αὐτὴν τὴν τεραστίαν διὰ τὸ μέλλον τῆς Ἑλλάδος ὑπόθεσιν. Ἀκούσατε καὶ θὰ κρίνετε εἰς τὸ τέλος.

I. Η ΑΞΙΑ ΤΩΝ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ

Κύριοι, ἐκ τῶν συζητήσεων αἱ ὁποῖαι ἐγένοντο μέχρι σήμερον, τὸ πρῶτον θέμα τὸ ὁποῖον προέκυψε ἦτο τὸ θέμα τῆς ἀξίας τῶν ἐγκαταστάσεων τῶν ἐργοστασίων ἀλουμίνιας καὶ ἀλουμινίου. Ἐπιτρέψατέ μου νὰ ἀσχοληθῶ πρῶτα μὲ αὐτὸ. Εἶναι περιττὸν νὰ σὰς θασμῶσω τὰς διατάξεις τῆς συμβάσεως. Τὸ ἄρθρον 2 λέγει, ὅτι ἡ σχετικὴ δαπάνη προβλέπεται νὰ ἀνέλθῃ εἰς 75 ἐκ. δολλάρια. Τὸ ἄρθρον 5 λέγει, ὅτι τὸ ἐταιρικὸν κεφάλαιον θὰ εἶναι 25 ἐκατ. καὶ ὅτι ἡ Ἐταιρεία θὰ δανεισθῇ 50 ἐκατ. δολλάρια — 40 ἐκατ. ἀπὸ τὸ ἔξωτερικόν καὶ 10 ἐκατ. ἀπὸ τὸ ἐσωτερικόν καὶ ὅτι διὰ τὸ δάνειον αὐτὸ τοῦ ἐσωτερικοῦ ἀναλαμβάνει ὠρισμένας ἐποχρῆσεις ἢ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις.

1. Αἱ ΔΑΠΑΝΑΙ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ ΤΩΝ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΩΝ

Κύριοι, νομίζω, ὅτι ἦτο φυσικὸν νὰ ζητηθῇ ἀπὸ τὰ μέλη τῆς Ἐθνικῆς Ἀντιπροσωπίας μία πληρεστέρα δικαιολόγησις τοῦ ποσοῦ τῶν 75 ἐκατ. δολ., τὰ ὁποῖα ἀναφέρει ὡς ἀπαραίτητα διὰ τὴν ἰδρυσιν τῆς βιομηχανίας αὐτῆς ἢ συμβάσεως. Εἶχον τὸ ἀτυχεῖς ἢ εὐτυχεῖς προνόμιον νὰ εἶμαι ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος ἐζήτησα πρῶτος ἐξηγήσεις ἀπὸ τὸν κ. Ὑπουργὸν διὰ τὸν ἠριθμὸν αὐτὸν καὶ ἔλαβον τὰς ἐξῆς διαδοχικὰς ἀπαντήσεις :

Τὴν πρῶτην ἀπάντησιν θὰ τὴν εὑρετε εἰς τὴν σελίδα 9 τῶν πρακτικῶν τῆς Συνεδριάσεως τῆς Κατροπῆς Ἐξουσιοδοτήσεως τῆς 13-9-1960. Λέγει ὁ κ. Ὑπουργός, ὅτι ἐκ τῆς διεθνoῦς βιβλιογραφίας καὶ ἐκ πληροφοριῶν τὰς ὁποίας εἶχεν ἀπὸ δύο σοβαρὰς Τραπεζίας, ἡ ἀξία τοῦ ἐργοστασίου ἀλουμίνιας, ἐπολογισμένη κατὰ τόννον / ἔτος—διότι ἔτσι γίνεται ὁ ἐπολογισμὸς κατὰ τοὺς τεχνικοὺς—εἶναι κατὰ μέσον ὄρον 200 δολλάρια καὶ ἡ ἀξία τῶν ἐγκαταστάσεων ἀλουμινίου κατὰ τόννον / ἔτος 1000—1500 δολλάρια Ἐπομένως ἔχομεν 20.000.000 δολλάρια διὰ τὸ ἐργοστάσιον τῆς ἀλουμίνιας καὶ 50.000.000 διὰ τὸ ἐργοστάσιον ἀλουμινίου. Μᾶς μένουσιν 5.000.000 διὰ κεφάλαια κινήσεως. Αὕτη ἦτο ἡ πρῶτη ἀπάντησις τοῦ κ. Ὑπουργοῦ.

Τὸν παρεκάλεσα νὰ μᾶς δώσῃ τὴν διεθνή βιβλιογραφίαν, ἐπὶ τῆς ὁποίας ἐβασίζετο. Κατόπιν κάποιος ἀπροθυμίας, ὁ κ. Ὑπουργὸς προσκόμισεν ἐν βιβλίον, τὸ MATERIALS SURVEY, ALUMINUM, ἐκδοθὲν τὸ 1956 παρὰ τοῦ OFFICE OF DEFENSE MOBILIZATION τοῦ Ὑπουργείου Ἐμπορίου τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν καὶ μᾶς εἶπεν : «Κύριοι, ἴδητε τὸν

πίνακα της σελίδος IV-2 του επίσημου αυτού βιβλίου. Έξ αυτού εμφανίζεται ότι η αξία των εγκαταστάσεων μόνον αλουμινίου δυναμικότητας ενός τόννου το έτος είναι 1.000 δολλ. και ο αριθμός αυτός δεν αφορά, ως ο κ. Ζίγδης υποστηρίζει, την αξία των εγκαταστάσεων και αλουμίνιας και αλουμινίου.

Παρακάλω τον κ. Υπουργόν να μου δώσει το βιβλίο. Τό ήνοιξα και είδον, ότι ο πίναξ εις τόν όποιον μάς παρέπεμπε, ανεφέρετο εις εργοστάσια αλουμίνιας και αλουμινίου. Τα 1.000 δολλάρια επομένως δεν ήσαν, όπως ο κ. Υπουργός ήλεγε, μόνον διά τό αλουμίνιον, αλλά και διά τήν αλουμιναν. Κατόπιν τής αποκαλύψεως αυτής ο κ. Υπουργός έθρομβήθη βεβαίως και ήρχισε διαφόρους δικαιολογίας. Τό πρώτον επικατέστη τήν διαφοράν των μικρών και των μετρικών τόννων, εις τήν όποιαν έν προκειμένω έδωσε σημασίαν έντελώς άδικαιολόγητον, διότι αύτη (10%) δεν είναι σημαντική έν προκειμένω. Κατόπιν ύπεστήριξεν, ότι ο πίναξ αυτός περιελάμβανε τάς αξίας των προπολεμικών και μεταπολεμικών εγκαταστάσεων των άμερικανικών εταιρειών. Κατόπιν ύπεστήριξεν, ότι τό κείμενον άναφέρει τόν πίνακα, ότι άλλα λέγει ο πίναξ και άλλα τό κείμενον.

Ηναγκάσθη να ζητήσω έκ δευτέρου τό βιβλίο από τόν κ. Υπουργόν. Ανέγνων, από τής θέσεως εις τήν όποιαν καθήται αύτήν τήν στιγμήν ο αξιότιμος Αρχηγός των Φιλελευθέρων, τό σχετικόν κεφάλαιον και διεπίστωσα, ότι όχι μόνον δεν άναφείται ο πίναξ από τό κείμενον, άλλ' ότι τό κείμενον δίδει λεπτομερείς αναλύσεις του πίνακος και δικαιολογεί πώς πρόεκυψε τό έξ αυτού συμπέρασμα.

A. Πρωτοπαπαδάκης (Υπ. Συντ.): Έπιτρέψτε, κύριε Ζίγδη; I. Ζίγδης: Όχι κ. Υπουργέ. Θα σας διαβάσω τό κείμενον.

A. Πρωτοπαπαδάκης (Υπ. Συντ.): Τό κείμενον έχει δημοσιευθή εις τό πρακτικά.

I. Ζίγδης: Ναι και θα έλθω εις αυτό άμέσως. Μη με διακόψετε, διά να μη έχωμέν στιχομυθίας, αι όποιαι ύποβιβάζουν τό επίπεδον τής συζητήσεως. Μη φραθήσθε. Όλα θα τά είπω σήμερα, διότι τά έφρα είδω, διά να μη ύπάρξη καμία άμφισβήτησις.

Εις τό κείμενον μάλιστα είδον να αναφέρεται τό εργοστάσιον του Κίτιματ εις τόν Καναδάν και έκαμα ένα πρόχειρον ύπολογισμόν, επί τής βάσει των δεδομένων περί αυτού στοιχείου και κατέληξα εις τό συμπέρασμα, ότι σύμφωνα με αυτά η αξία των ίδιων μας εργοστασίων δεν έπρεπε να είναι μεγαλύτερα των 45-50 εκατομμυρίων δολλαρίων. Τουτό και άνεκόνισσα εις τήν Έπιτροπήν από του βήματος αυτού.

Άλλ' έφ' όσον με προκαλεί ο κ. Υπουργός, ως λύσωμεν τό θέμα του ύπό συζήτησην κειμένου αύτήν τήν στιγμήν. Θα γίνη πιστεύω, γενικώς άποδεκτόν ότι μεταξύ των όσων ισχυρίσθη και του περιεχομένου του κειμένου, ύπάρχει άβυσσος, ότι και αύτήν τήν στιγμήν, καιτοι ύπεβλήθη εις τό κόπον μιας άχρήστου μεταφράσεως, πάλιν έπιπολαία ύπήρξεν η παρ' αυτού άνάγνωσις.

Κύριοι, είδω είναι τό βιβλίο, θα μεταχειρισθώ όμως τήν μετάφρασιν του κ. Υπουργού. Αρχίζει τό σχετικόν κεφάλαιον και σας παρακαλώ να άκούσετε αύτήν τήν αποφασιστικήν φράσιν, διότι περί αυτής πρόκειται: •Τό κόστος τής δημιουργίας των άπαραιτήτων εγκαταστάσεων διά τήν παραγω-

γὴν κλινωμάτων χάλυβος ἀπὸ πρῶτας ὕλας ἐκτιμᾶται περίπου εἰς δολλάρια 100 ἕως δολλάρια 150 ἀνὰ τόννον παραγωγικῆς δυναμικότητος, ἐνῶ διὰ τὸ ἀλουμίνιον ἐκτιμᾶται εἰς δολλάρια 1.000 ἀνὰ τόννον». Πρῶτῃ ὅλη τοῦ ἀλουμινίου εἶναι ὁ βασιτεῖς καὶ ἐνδιάμεσος ἡ ἀλουμίνα. Ἐπομένως, τὸ κείμενον αὐτὸ ἀρχίζει μὲ τὴν θετικὴν διαβεβαίωσιν, ὅτι ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸν χάλυβα ποῦ διὰ τὴν παραγωγὴν ἀπὸ τὰς πρῶτας ὕλας θέλομεν ἐπενδύσεις κεφαλαίων 100—150 δολλάρια, διὰ τὸ ἀλουμίνιον θέλομεν 1.000 δολλάρια τὸν τόννον/ἔτος. Καί, προχωρεῖ καὶ λέγει ἄλλα πολυσημάντα πράγματα τὸ βιβλίον. Λέγει ἕ.π. ὅτι αἱ πληροφορίαι αὗται προέκυψαν ἀπὸ τὰς δηλώσεις τῶν ἑταιρειῶν δι' ἐργοστάσια, τὰ ὁποῖα κατεσκευάσαν κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ πολέμου τῆς Κορέας. Προέκυψαν ἀπὸ δηλώσεις—τὸ ὑπογραμμίζω ἑταιρειῶν, δι' ἐργοστάσια τὰ ὁποῖα κατεσκευάσαν κατὰ τὴν περίοδον τοῦ πολέμου τῆς Κορέας, ὁποῦ εἶχον γενικὴν ὑψώσιν τῶν τιμῶν. Προσθέτει, ὅτι εἶναι πολὺ δύσκολον νὰ ἐξαχθοῦν θετικὰ συμπεράσματα ἀπὸ τὰ δεδομένα στοιχεία, ποῦ δὲν εἶναι συγκρίσιμα. Τὸ συμπέρασμα πάντως τὸ ὁποῖον ἐξάγουσιν οἱ συγγραφεῖς τοῦ βιβλίου εἶναι, ὅτι ἡ ἀξία τῶν δύο ἐργοστασίων ἀλουμίνας καὶ ἀλουμινίου εἶναι 1.000 δολλάρια κατὰ τόννον/ἔτος ἀλουμινίου κατὰ μέσον ὄρον. «Ὡς καταδεικνύει ὁ κατωτέρω πίναξ—εἶναι ὁ πίναξ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ—τὸ ἀνὰ τόννον παραγωγικῆς δυναμικότητος ἐπενδυσθῆν κεφάλαιον ἐκ μέρους τῶν διαφόρων ἐπιχειρήσεων τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν, κατὰ τὴν περίοδον τῶν ἐκτάσεων τῆς ἐποχῆς τοῦ Κορεατικοῦ πολέμου, κυμαίνεται ἀπὸ 862—1.137 δολλάρια». Ἰδοῦ, ἐπομένως, τί λέγει τὸ βιβλίον καὶ παρακαλῶ οἰοδηῖτε ἀντικειμενικὸν κριτὴν—νὰ μοῦ εἴπη, ποῖος ἔχει δίκαιον, ποῖος ἐπιπολαίως ἀναγιγνώσκει τὰ προσκομισθέντα ἀπὸ τὸν κ. Ὑπουργὸν ἔγγραφα, ἐγὼ ἡ ὁ κ. Ὑπουργός; Καὶ προχωρεῖ περαιτέρω τὸ βιβλίον εἰς τὴν περιέλωσιν τοῦ ἐργοστασίου Κίτιματ, περὶ τοῦ ὁποῖου θὰ ὁμιλήσω κατωτέρω.

Ὅπως ἡ πρῶτῃ ἀπάντησις τοῦ κ. Ὑπουργοῦ ἐπὶ τῆς ἀξίας τῶν ἐγκαταστάσεων ἴτο ὅτι αὕτη εἶναι 70 ἑκατ. δολλάρια σὺν 5 ἑκατ. διὰ κεφάλαιον κινήσεως.

Ἡ δευτέρα ἀπάντησις τοῦ κ. Ὑπουργοῦ, μὲ βάση—ὡς ἰσχυρίζεται—τὰ δεδομένα τοῦ ἐργοστασίου Κίτιματ, εἶναι ὅτι ἡ ἀξία τῶν δύο ἐργοστασίων, ποῦ θὰ ἰδρυθοῦν ἐδῶ, ἀνέρχεται εἰς 58.175.000 δολλάρια. Καὶ τὸ κεφάλαιον κινήσεως εἰς 17 ἑκατομμύρια δολλάρια.

Δὲν ἠρεῖσθῃ ὁμοῦ εἰς αὐτὴν τὴν ἀπάντησιν ὁ κ. Ὑπουργός. Μᾶς ἔδωκε καὶ τρίτην, τὴν 9.11.1960 ἀπὸ τοῦ βήματος αὐτοῦ, ἐν τῇ αἰθρῇ ταύτῃ ἀπευθυνόμενος πλεόν οὐχὶ πρὸς τὴν Ἐπιτροπὴν, ἀλλὰ πρὸς τὴν Ἑθνικὴν Ἀντιπροσωπείαν. Καὶ μᾶ; εἶπεν ὅτι, ἐπὶ τῇ βάσει νέου ὑπολογισμῶν ποῦ ἔκαμεν, ἡ ἀξία τῶν ἐργοστασίων εἶναι 61 ἑκατομμύρια δολλάρια καὶ ἐπομένως τὰ 14 ποῦ μένουσιν εἶναι τὸ κεφάλαιον κινήσεως.

Ὁ ὑπολογισμὸς τοῦ ἐγένετο κατὰ τὸν ἑξῆς τρόπον: Ἀπὸ τὴν συνολικὴν ἀξίαν 98 ἑκ. δολλαρίων ἐργοστασίων ἴσης δυναμικότητος πρὸς τὰ ἴδια μᾶς, τὰ ὁποῖα περιλαμβάνουν ἠλεκτρικὴν ἐνέργειαν, ἀλουμίνας καὶ ἀλουμίνιον μὲ βάση τὰς τιμὰς Κίτιματ, ἀφαιρεῖται ἡ ἀξία τῶν ὕδρηνλεκτρικῶν ἔργων καὶ οὕτω φθάνομεν εἰς τὴν ἀξίαν τῶν ἐργοστασίων ἀλουμίνας καὶ ἀλουμινίου. Θέλω νὰ παρατηρήσω τὸ ἑξῆς: Ὅτι ὁ κ. Ὑπουργός κάμνει πάλιν λάθος,

καθορίζουν την αξίαν των δύο εργοστασίων εις 61 εκ. δολάρια. Διότι αν ληφθῆ ὑπ' ὄψιν ἡ ἐπιστολή Πεζοπούλου τῆς 10.10.60, τῆν ὁποίαν προσεκόμισεν ἐπίσης τὴν 9ην Νοεμβρίου ἐνταῦθα, ἡ ἀξία τῶν ἠλεκτρικῶν ἐγκαταστάσεων δὲν εἶναι πλέον 40 εκατ. δολάρια, ὅπως ἀρχικῶς ὑπελογίζετο, εἶναι 37 σὺν 12 (νέον θερμικῶν εργοστασίων) ἴσον 49 καὶ ἐπομένως, κατὰ τὴν μέθοδον ὑπολογισμοῦ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ, ἡ ἀξία τῶν εργοστασίων ἄλουμινας καὶ ἄλουμινίου εἶναι 49 ἑκατομμύρια. Τὰ ὑπόλοιπα 26 πρέπει νὰ εἶναι κεφάλαιον κινήσεως.

Ἐν πάσῃ περιπτώσει θέλω νὰ συγκρατήσετε τὸν τρίτον ἀριθμὸν τοῦ κ. Ὑπουργοῦ, ἔστω καὶ ἐσφαλμένον, διότι θὰ τὸν σχολιάσω ἀργότερον, ὅταν ἔλθωμεν εἰς τὰ περὶ κεφαλαίων κινήσεως. Καὶ διὰ τὰ συνοψίσω : Εἰς 70 εκ. δολάρια, κατὰ τὸν κ. Ὑπουργόν, ἀνέρχεται κατὰ τὴν πρώτην δέλωσίν του ἡ ἀξία τοῦ εργοστασίου. Κατὰ τὴν δευτέραν εἰς 58. Κατὰ τὴν τρίτην εἰς 61.

Ὁ κ. Ὑπουργὸς ὑπεσχέθη νὰ μᾶς φέρῃ τὴν διεθνή βιβλιογραφίαν, ἐπὶ τῆς ὁποίας ἐστηρίχθη. Ἡ μόνη διεθνὴς βιβλιογραφία ποῦ μᾶς προσεκόμισεν εἶναι τὸ προαναφερθὲν βιβλίον. Προσέφυγεν, ἐπίσης, εἰς μίαν μελέτην ἑλληνικήν, τοῦ κ. Γεωργίου Κοιμίου, ὑφηγητοῦ τοῦ Πολυτεχνείου, παλαιῶ ἀνεργάτου μου, πρὸς τὸν ὁποῖον πράγματι καὶ ἐγὼ, ὅπως καὶ ὁ κ. Ὑπουργός, τρέφω ἐξαιρετικὴν ἐκτίμησιν. Ἡ ἐκθεσις τοῦ κ. Κοιμίου ὁμοῦ εἶναι τεχνικὴ μελέτη διὰ τὴν ἴδρυσιν βιομηχανίας ; Ὁ κ. Κοιμίουλος ἔκαμεν ἀπλῶς μίαν ἀναγνωριστικὴν ἐκθεσιν διὰ νὰ πληροφορήσῃ τὴν Τράπεζαν τῆς Ἑλλάδος, ἡ ὁποία τὸν παρεκάλεσε νὰ διερευνήσῃ ἂν ἦτο δυνατόν ἡ ἴδρυσιν βιομηχανίας ἄλουμινίου ἐν Ἑλλάδι. Καὶ ὁ ἀνθρωπος ἐπῆρε τὰς πλέον δυσμενεῖς συνθήκας διὰ ν' ἀποδείξῃ ὅτι, εἰάν ἡ ἴδρυσιν εἶναι ἑλληνικὴ, θὰ καταλήξωμεν εἰς καλὰ ἀποτελέσματα. Ταῦτα δὲ ἐπὶ τῆ βάσει τῶν τιμῶν τοῦ μετάλλου τοῦ 1957. Ὁ κ. Κοιμίουλος δὲν ἰσχυρίσθη ὅτι εἶναι ἀσθεντία διὰ τὴν ἀξίαν τῶν ἐγκαταστάσεων ἄλουμινίου. Νὰ ἴδῃτε μὲ πόσῃ ἀμφιβολίαν ἐμφράζεται. Ἄλλωστε ἀναφέρεται εἰς αὐτὸ ἔδω τὸ βιβλίον (τὸ Survey) ἐπὶ τοῦ προκειμένου, διότι ἐπὶ τῶν ἄλλων θεμάτων, τὰ ὁποία πραγματεύεται, στηρίζεται εἰς πλουσίαν βιβλιογραφίαν, τὴν ὁποίαν, ὀφείλω νὰ εἴπω ἀπαντῶν εἰς τὸν κ. Κιτοϊκῆν ὁ ὁποῖος τὸν ἠδίκησεν, δὲν ἐπῆγε κανεὶς λόγος νὰ ἀναγγίξῃ, διότι δὲν πρόκειται περὶ ἐπιστημονικοῦ ἔργου, αὔτε περὶ δημοσιεύματος. Ἦτο μία ἐκθεσις διὰ τὴν Τράπεζαν τῆς Ἑλλάδος. Ἐπομένως τὸ δεύτερον στοιχεῖον τῆς « διεθνούς » βιβλιογραφίας, ποῦ μᾶς προσεκόμισεν ὁ κ. Ὑπουργός, δὲν ἔχει ἐν προκειμένῳ καμμίαν θείαν.

Μᾶς παρέπεμψεν ἐπίσης εἰς 2 - 3 ἀμερικανικὰ περιοδικὰ. Δὲν θέλω νὰ εἶμαι ἐξαιρετικὰ δύσκολος ἢ ἀσθηρὸς εἰς τὴν κριτικὴν μου. Ἄλλὰ ἐξήγησα τὸ Engineering and Mining Journal, εἰς τὸ ὁποῖον μᾶς παρέπεμψεν, διὰ τὰ ἴδω τὴν ἀξίαν τοῦ εργοστασίου Hornet. Οὐδὲν ἀνεφρον εἰς τὸ τεύχος τοῦ Φεβρουαρίου 1957, σελίς 130, ποῦ ἀνέφερεν ὁ κ. Ὑπουργός. Κατόπιν αὐτοῦ καὶ ἐπειδὴ τὰ στοιχεῖα αὐτὰ εἶναι παλαιὰ καὶ ἔχω ἐρευνήσει πολὰ περιοδικὰ, ἐθεώρησα περιττὸν νὰ συνεχίσω τὴν ἐξακρίβωσιν τῶν 2 - 3 ἄλλων ἀριθμῶν τοῦς ὁποῖους μᾶς ἔδωσε καὶ οἱ ὁποῖοι δὲν ἔχουν βαρύτητα ἐν προκειμένῳ. Ἄλλωστε εἰς ἕξ αὐτῶν, ὁ ἀναφερόμενος εἰς τὸ εργοστάσιον ἄλουμινίου τῆς ἐταιρείας Reynolds, εἶναι κάτω τῶν 1000 δολλαρίων.

Κύριοι, ἔδω ἐξαντλεῖται ἡ βιβλιογραφία τὴν ὁποίαν μᾶς προσεκόμισεν ὁ

κ. Ὑπουργός, διὰ τὴν μᾶλλον κρίσιν ὅτι οἱ ἀριθμοὶ τοῦ εἶναι ἀκριβεῖς. Ποιοὶ ἀριθμοὶ; Ὁ ἴδιος δὲν ἔχει ἀποφασίσει ἀκόμη.

Ἄλλὰ, ποία εἶναι ἡ πραγματικὴ ἀξία τῶν ἐγκαταστάσεων; Ἄς ἀρχίσωμεν ἀναδιφῶντες ἡμεῖς πλέον τὴν διεθνή βιβλιογραφίαν.

Κύριοι, αἱ ἑταιρεῖαι ἀλουμινίου οὐδέποτε ἔδωσαν εἰς τὴν δημοσιότητα ἀκριβῆ στοιχεῖα διὰ τὰς ἐγκαταστάσεις των, ἀκριβῆ στοιχεῖα διὰ τὸ κόστος τοῦ προϊόντος, ἀκριβῆ στοιχεῖα διὰ τὰ κέρδη των. Καὶ εἶναι ἀναρτίητοι καὶ ἀτελείωτοι αἱ δίκαι τὰς ὁποίας ὑπεχρεώθησαν νὰ διεξαγάγουν κατὰ τοῦ Ἀμερικανικοῦ Δημοσίου, τὸ ὁποῖον ἤθελε νὰ πληροφορηθῆ πόσον ἐτοίχισαν αἱ ἐγκαταστάσεις, ποῖον εἶναι τὸ κόστος διὰ τὴν κατασκευὴν τοῦ ἀλουμινίου καὶ πόσα τὰ κέρδη των. Αἱ ἑταιρεῖαι αὐτὰι συνηθίζουσιν νὰ δίδουν εἰς τὴν δημοσιότητα κάθε φοράν ἀριθμοὺς ἐξωγκωμένους περὶ τῶν ἐγκαταστάσεων των, διὰ νὰ ἐντυπωσιάσουν. Ἐν πρώτοις, διὰ νὰ ἐμφανίζουσιν ὅτι τὸ κόστος τῶν ἐγκαταστάσεων εἶναι τόσο τεράστιον, ὥστε οὐδεὶς ἄλλος ἀνόητος νὰ τολμήσῃ νὰ ἀναμιχθῆ εἰς τὴν βιομηχανίαν. Δεύτερον, διότι διογκῶνουσαι τὰς δαπάνας κεφαλαίων, θέλουσι νὰ ἐπιρραίσουν ψευδῶς τὸ κόστος καὶ τὰ κέρδη καὶ ἐπομένως νὰ διαφύγουν τὴν φορολογίαν. Καὶ τὴν μέγιστον μὲν τοῦ 1956 ἀνάλυσιν τῶν δηλώσεων τῶν ἀμερικανικῶν ἑταιρειῶν διὰ τὰς κεφαλαιουχικὰς των ἀνάγκας τὴν ἀνευρίσκομεν εἰς τὸ Survey of Materials, Aluminum, περὶ τοῦ ὁποίου ἀρκετὸς ἤδη ἐγένετο λόγος. Μετὰ τὸ 1956 ὁμοίως, μετὰ τὴν ἐξάντησιν τῶν εἰδικῶν συνθηκῶν τοῦ πολέμου τῆς Κορέας, παρατηρεῖται τὸ ἐξῆς περίηρον. Παύει πλέον ἡ στομυλία τῶν ἑταιρειῶν αὐτῶν εἰς τοιοῦτον βαθμὸν, ὥστε τὸ ἔγκυρον περιοδικὸν Mechanical Engineering, τὸ ὁποῖον κάθε χρόνον ἐξέδιδε ἓνα εἰδικὸν τεύχος τῶν γένων ἐπενδύσεων, ἔπαυσε νὰ τὸ ἐκδίδῃ. Καὶ περιορίζεται ἔκτοτε εἰς τὴν ἀναγραφὴν δηλώσεων τῶν ἑταιρειῶν, ἀναφερομένων ἄλλοτε μὲν εἰς τὰ κεφάλαια τὰ ὁποία διετέθησαν διὰ νέας ἐγκαταστάσεις, ἄλλοτε δὲ εἰς τὴν δυναμικότητα αὐτῶν, γινομένων κατὰ τρόπον ὥστε νὰ μὴ εἶναι δυνατόν νὰ ἐξαχθῶν συμπράγματα.

Εἰς τὸ τελευταῖον τεύχος τοῦ Mechanical Engineering, τὸ ὁποῖον συνεβουλεύθη καὶ τὸ ὁποῖον δὲν ἐρωτοτύπησα—διότι νομίζω ὅτι δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ ἔρχονται διὰ τὰ κείμενα φωτοτυπημένως εἰς τὴν αἴθουσαν αὐτὴν πάντοτε—ὑπάρχουσιν τὰ ἐξῆς στοιχεῖα, τὰ ὁποῖα παρακαλῶ νὰ σημειώσητε. Εἶναι δηλώσεις ἑταιρειῶν, ὅχι ἐπίσημα στοιχεῖα: Ἑταιρεία «Ἀλκόα», ἡ ὁποία εἶναι ἡ μεγαλύτερα τῆς Ἀμερικῆς: Ἐργοστάσιον ἀλουμίνιας, ἐπένδουςι 45.000.000 δολλάρια, δυναμικότης 500.000 short tons, ἀξία κατὰ τόννον τῶν ἐγκαταστάσεων 90 δολλάρια. Χάρβεν Ἀλουμινουμ, ἄλλη μεγάλη ἑταιρεία αὐτή: Ἐργοστάσιον ἀλουμινίου, ἐπένδουςι 35.000.000 δολλάρια, δυναμικότης ἐργοστασίου 54.000 τόννοι ἀλουμινίου, δαπάνη κατὰ τόννον 650 δολλάρια. Ἑταιρεία Κάιζερ, ἑτέρα τεραστία ἑταιρεία τῆς Ἀμερικῆς: Ἐργοστάσιον ἀλουμινίου, ἐπένδουςι 76.000.000 δολλάρια, δυναμικότης ἐργοστασίου 125.000 τόννοι, δαπάνη κατὰ τόννον 608 δολλάρια. Αὐτὰ εἶναι δηλώσεις ἑταιρειῶν διὰ νὰ ἐντυπωσιάσουν. Καὶ ἐν τοῦτοις βλέπετε τί ἀριθμοὺς δίδουσιν. Θὰ σὰς ἀναγνώσω ἐπίσης τὰ ἀναγραφόμενα εἰς τὸ Engineering and Mining Journal, τὸ ὁποῖον ἐπεκαλέσθη καὶ ὁ κ. Ὑπουργός. Τὸν πα-

ραπέμω εις τὸ τεῦχος τοῦ Φεβρουαρίου τοῦ 1960, σελίς 93, ὅπου ἀναφέρεται: Ἑλκός: ὑπὸ κατασκευὴν ἐργοστάσιον ἄλουμινίου, δυναμικότητος 150.000 τόννων, δαπάνη 80.000.000, ἀξία κατὰ short ton 533,3 δολ., κατὰ μετρικῶν τόννων 586,6 δολ. Θὰ τοῦ ἀναγνώσω καὶ τὰς πληροφορίας περὶ τοῦ περιφήμου ἐργοστασίου εἰς Φρίαν τῆς Γαλλικῆς Γουινίας, τὸ ὅποιον εἶναι ἐργοστάσιον ὑπὸ κατασκευὴν καὶ εἰς τὸ ὅποιον συνεταιρισθῆσαν ἕλαι αἱ μεγάλαι ἑταιρεῖαι ἄλουμινίου διὰ τὸ ἐκμεταλλεῦσθαι. Τὸ ἐργοστάσιον αὐτὸ, εἰς τὸ ὅποιον περιλαμβάνονται καὶ ἐγκαταστάσεις μεταλλείων καὶ τοῦ ὁποίου ἡ λειτουργία, ὅπως λέγει τὸ περιοδικόν, θὰ ἀρχίσῃ τὸ 1962, θὰ στοιχίσῃ 135.000.000 δολάρια διὰ τὴν παραγῆν 480.000 τόννων ἄλουμίνου τὸ ἔτος καὶ 150.000 τόννων ἄλουμινίου. Ἄς κάμῃ τοὺς ὁλολογισμοὺς του ὁ κ. Ὑπουργός.

Α. Πρωτοπαπαδάκης (Ὑπ. Συντ.): Ποῖον εἶναι τὸ ἐργοστάσιον αὐτό;

Ι. Ζίγδης: Εἶναι τὸ ἐργοστάσιον εἰς τὴν Φρίαν τῆς Γαλλικῆς Γουινίας τῶν ἑταιρειῶν Olin Mathieson, Pechincy, Ugine, British Aluminium, Aluminum Industries et A.G.

Τέλος εἰς τὸ ἔγγραφον τοῦ Λονδίνου Mining Journal τοῦ Αὐγούστου τοῦ 1960, σελ. 199, ἀναφέρεται ὅτι ἡ Aluminum Ltd θὰ ἰδρύσῃ εἰς Ανίδα (Quebec) ἐν Καναδῇ ἕνα δοκιμαστικόν ἐργοστάσιον (pilot-plant) ἀξίας 4 ἐκ. δολ., διὰ παραγωγὴν 6—8 χιλ. τόννων ἄλουμίνου. Τὸ προσθέτω αὐτὸ ὡς ὑπερέγραψον εἰς τὴν βιβλιογραφίαν, τὴν ὁποίαν δὲν προσεκόμισεν ὁ κ. Ὑπουργός.

Κύριοι, βλέπετε ὅτι, ἐκ τῶν ἀποκοινώσεων τῶν ἑταιρειῶν μετὰ τὸν πόλεμον τῆς Κορέας, ἡ τιμὴ τῶν ἐγκαταστάσεων ἀνεβιβάσθη ἀπὸ αὐτὰς τὰς ἰδίαις διὰ μὲν τὴν ἄλουμιναν γύρω ἀπὸ τὰ 90 δολάρια, διὰ δὲ τὸ ἄλουμίνον ἀπὸ 533 ἕως 650 δολ. κατὰ μικρὸν τόννον. Αὕτη εἶναι ἡ ἀνέλιξις διεθνῆς βιβλιογραφία, τὴν ὁποίαν δὲν προσεκόμισεν ὁ κ. Ὑπουργός.

Ἄλλὰ εἶχεν ὁ κ. Ὑπουργός εἰς τὸ γραφεῖον του, εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Συντονισμοῦ, στοιχεῖα σοβαρὰ, τὰ ὁποῖα ἔπρεπε νὰ συμβουλευθῇ καὶ τὰ ὁποῖα ἔπρεπε νὰ τὸν διαφωτίζουν ἀπὸ τὸ ὀλίθημα εἰς τὸ ὅποιον περιέπεσαν. Εἰς τὸ γραφεῖον του ὑπάρχει ἐπιστολὴ τοῦ 1955 τῆς Ἑλβετικῆς ἑταιρείας A.I.A.G., ἡ ὁποία ἔκαμε τὴν μελέτην τῆς ἄλουμίνου τὸ 1950 καὶ ἡ ὁποία τότε καθώρισεν τὴν δαπάνην κατὰ τόννον εἰς 191,30 δολάρια. Ἡ ἐπιστολὴ αὕτη λέγει ὅτι ἡ δαπάνη κατὰ τόννον ἄλουμίνου θὰ εἶναι 100 μόνον δολάρια. Αὐτὸ εἰς τὸ 1955, περίοδον τοῦ πολέμου τῆς Κορέας. Αὐτὸ θὰ ἔπρεπε νὰ τὸ ἔβλεπε, διότι τὸ ἀναφέρει καὶ ὁ κ. Κούμουλος, ὁ ὁποῖος ἐγένετο ἀντικείμενον κακομεταχειρίσεως καὶ ἀπὸ τὰς δύο πλευρὰς, φοβηθῆναι.

Ἄλλ' ὑπάρχουν ἐπισημότερα ἀκόμη στοιχεῖα. Θὰ παραπέμψω τὸν κ. Ὑπουργὸν τοῦ Συντονισμοῦ εἰς τὴν ὁμίλιαν τὴν ὁποίαν ἔκαμεν ὁ πρόεδρος τῆς Aluminum Ltd κ. Nath. V. Davis εἰς τὴν New York Society of Security Analysts τὸν Μάρτιον τοῦ 1958 καὶ εἰς τὴν ὁποίαν ἀναφέρεται ὅτι ἡ Ἑλκός, ἀφοῦ ἔλυσε τὸ θέμα τὸ ὑδροηλεκτρικόν, θὰ ἰδρύνει ἐργοστάσια ἀναγωγῆς ἄλουμινίου μὲ μέση δαπάνην 500 δολ. κατὰ τόννον. Βλέπετε, ὅτι ὁ κ. Ντέιβις, ὁμίλων πρὸ μιᾶς ἑταιρείας λογιστικῆς ἀναλύσεως, ἄς τὴν εἰ-

πομεν, δὲν ἠμποροῦσε νὰ εἶπη πράγματα ἀνεύθυνα, ὅπως τὰ συνήθη δημοσιεύματα τῶν ἑταιρειῶν.

Ὁ κ. Κιτοίκης χθὲς προσεκόμισε τὴν φωτοτυπία τῶν συμφωνιῶν Reynolds διὰ τὴν ἰδρυσιν τοῦ ἐργοστασίου τῆς Βενεζουέλας. Δὲν χρειάζεται, νομίζω, νὰ ἐπιανεῖθω ἐπ' αὐτοῦ. Βλέπετε διὰ ἐργοστασίον δυναμικότητος 25.000 τόννων στοιχίζει 12,5 ἑκατομμύρια δολλάρια καὶ προσιπολογίζεται διὰ ὅταν θὰ ἐπεκταθῇ εἰς τοὺς 50.000 τόννους θὰ στοιχίσῃ 25 ἑκατομμύρια δολλάρια. Σὰς ὠμίλησεν ἐπίσης ὁ κ. Κιτοίκης διὰ τὴν σύμβασιν Πεσονὲ μὲ τὴν Πορτογαλίαν καὶ ἐπομένως δὲν χρειάζεται νὰ ἐπιανεῖθω τίποτε καὶ ἐπ' αὐτῆς.

Ἄλλὰ, κύριοι, μήπως εἶναι αὐτὰ μόνον τὰ στοιχεῖα; Ὑπάρχουν τὰ ἐπισημότερα καὶ συγκεκριμένως τὰ στοιχεῖα τῆς Ἀμερικανικῆς Κυβερνήσεως διὰ τὸ κόστος τῶν ἐργοστασίων, τὰ ὁποῖα κατεσκεύασεν ἡ ἴδια κατὰ τὸν πόλεμον.

Ἐβρον τὰ στοιχεῖα αὐτὰ τὸ πρῶτον εἰς τὸ βιβλίον περὶ ἀλουμινίου τῶν Engle, Gregon καὶ Mosse, Chicago 1945 καὶ εἰς τὰς σελίδας 231—32. Ἄλλὰ μὲ κατάπληξιν εἶδον, ὅτι καὶ τὸ περίφημον βιβλίον, τὸ Materials Survey, Aluminum, τὸ ὁποῖον προσεκόμισεν ἐδῶ ὁ κ. Ὑπουργὸς διὰ νὰ μᾶς κατακεραυνώσῃ, εἰς τὴν σελίδα VII—22, ἀπαριθμεῖ τὰ ἐργοστάσια τὰ ὁποῖα κατεσκεύασε κατὰ τὸν πόλεμον ἡ Ἀμερικανικὴ Κυβερνήσις, μὲ τὴν ἀξίαν τῶν. Καὶ προκρίπτουν, κύριοι, τὰ ἀκόλουθα. Αἱ τιμαὶ τὰς ὁποίας θὰ σὰς ἀναγνώσω—κρατήσατε τὴν ἀναπνοήν σας, διότι θὰ εἰσθε ἐτόιμοι νὰ ὑποθέσῃτε διὰ ἐργοστάσια κατασκευαζόμενα ἐν καιρῷ πολέμου ἀπὸ μίαν Κυβέρνησιν θὰ ἔχουν τεραστίως διωγκωμένας τὰς σχετικὰς δαπάνας, — εἶναι πράγματι ἐντυπωσιακαὶ καὶ ἔχουν οὕτως: Διατάξις ἐργοστασίων ἀλουμίνιας κατὰ μέσον ὄρον 50,9 δολλάρια κατὰ τόννον—ἔτος. Διὰ τὸ ἀλουμίνιον 265,8 δολλάρια κατὰ τόννον—ἔτος. Αὐτοί, κύριοι, εἶναι οἱ ἐπίσημοι ἀριθμοὶ τοῦ κόστους τῆς κατασκευῆς τῶν ἐργοστασίων ἀλουμίνιας καὶ ἀλουμινίου τῆς Κυβερνήσεως τῶν Ἡν. Πολιτειῶν κατὰ τὸν Β' Παγκόσμιον Πόλεμον. Ἐπὶ τῆ βάσει αὐτῶν ἡ ἀξία τῶν ἰδικῶν μας ἐργοστασίων (εἰς μετρικῶς τόννους) ἔχει οὕτως: Ἐργοστάσιον ἀλουμίνιας δολ. 5.600.000. Ἐργοστάσιον ἀλουμινίου δολ. 15.340.000. Σύνολον δολ. 20.940.000.

Τοὺς ἀριθμοὺς αὐτοὺς, ἐὰν δὲν εἶχε τὸ ἐλαττωμα τῆς ἐπιπολαίας ἀναγνώσεως τῶν πηγῶν τὰς ὁποίας ἐπικαλεῖται, θὰ ἀνεύρισκον ὁ ἴδιος ὁ κ. Ὑπουργὸς εἰς τὸ βιβλίον, τὸ ὁποῖον μᾶς προσεκόμισεν.

Κύριοι, νομίζω, διὰ δὲν χρειάζεται νὰ προσθέσω τίποτε ἄλλο διὰ νὰ ἀποδείξω τὴν ἐπιπολαιότητα τῆς Κυβερνήσεως νὰ μὴ φροντίσῃ νὰ μάθῃ, καὶ μὴ διακριβώσῃ εἰς τὴ ὕψος περιόδου ἀνέρχεται ἡ ἐπένδυσιν διὰ δύο τῶσον σημαντικὰ ἐργοστάσια, τὰ ὁποῖα σκέπτεται νὰ ἰδρῶσῃ εἰς τὴν χώραν αὐτήν.

2. ΤΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΚΙΝΗΣΕΩΣ

Καὶ ἔρχομαι τώρα εἰς τὸ θέμα τῶν κεφαλαίων κινήσεως. Ὁ κύριος Ὑπουργὸς μᾶς καθώρισε τὰ κεφάλαια κινήσεως τὴν πρώτην φοράν εἰς 8 ἑκατομμύρια, τὴν δευτέραν εἰς 17 ἑκατομμύρια καὶ τὴν τελευταίαν εἰς 14 ἑκατομμύρια.

«Ας περιορισθώμεν εις την τρίτην, εις τὰ 14 εκ., καίτοι ὅπως σὰς εἶπον, ἐάν ἔκαμε καλά τὸν ὁλογορισμὸν του, ἔπρεπε νὰ εἶναι 26 ἑκατομμύρια. Ἐγὼ θὰ περιορισθῶ εἰς τὰ 14.

Ἐρχεται ἔδῳ ὁ κ. Ὑπουργὸς καὶ μᾶς λέγει, ὅτι 14 ἑκατομμύρια διὰ κεφάλαια κινήσεως, τὸ τέταρτον περίπου τῶν κεφαλαίων ἐγκαταστάσεως, εἶναι ἓνα φυσιολογικὸν ποσόν, μὴ ἐπιδεχόμενον ἀμφισβητήσεως. Καὶ ἀπευθύνεται πρὸς ἡμᾶς προσέθεσις: «Κύριε Ζίγδη, ἐπειδὴ σὰς βλέπω νὰ ἀδημονήτε, διατὶ τέλος πάντων δὲν διαβάζετε καὶ τὴν ἐκθεσὶν τῆς UNRRA τοῦ 1947, μὲ τὴν ὁποίαν κάποιαν σχέσιν ἔχετε, καὶ ἡ ὁποία ἀναβιβάζει τὴν ἀνάγκην κεφαλαίων κινήσεως εἰς τὸ 1)4 τῶν δαπανῶν ἐγκαταστάσεως;»

Κύριοι, ὁ κ. Ὑπουργὸς ἐπεκαλέσθη τὸ πρόγραμμα τῆς UNRRA, τὸ ὁποῖον εἶναι τὸ πρῶτον πρόγραμμα ἤλεκτρισμοῦ καὶ ἐκβιομηχανίσεως τῆς Ἑλλάδος—κατηρησιθὲν ὑπὸ μᾶς μεγάλης ἐπιτροπῆς τεχνικῶν καὶ οἰκονομολόγων ὑπὸ τὴν προεδρίαν μου, ἐν συνεργασίᾳ μὲ τὸ Ὑπουργεῖον Συντονισμοῦ, τοῦ ὁποίου προέτατο τότε ὁ κ. Στεφανόπουλος—καὶ τὸ ὁποῖον, νομίζω, ἀπέτελεσε τὴν βάσιν ὧν τῶν ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης Ἑλληνικῶν προγραμμάτων οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως τῆς χώρας, οὐχὶ ἀνευ λόγου.

Ὁ κ. Ὑπουργὸς ἀνεφέρθη εἰς τοῦτο πρωτίστως διὰ νὰ μοῦ ἀπευθύνῃ ἓνα εἰρωνικὸν ὑποαινισμόν, ἰσχυρισθεὶς ὅτι προβλέπει «ἄριστον βιομηχανίας ἀλουμινίου μόνον 5.000 τόννων. «Δὲν τὸν ἀδικῶ τὸν κ. Ζίγδη», εἶπε, «τοιαῦτα ἦσαν αἱ δυνατότητές μας ἐκείνην τὴν ἐποχὴν». Εἶπεν καὶ πολλὰ ἄλλα καὶ ὅταν ἐγὼ τοῦ παρητήρησα ὅτι ἀναλαμβάνω τὴν εὐθύνην τοῦ προγράμματος ἐκείνου, μὲ ὄλην τὴν καλωσύνην καὶ τὴν ἀντικειμενικότητα ἡ ὁποία τὸν διακρίνει, προσέθετον ὅτι ὁ κ. Ζίγδης «μᾶς συνήθισε ἔδῳ νὰ περιαντολογῆ» καὶ ἐπομένως ἄς ῥηθῶμεν τὸν λίθον τοῦ ἀντίματου εἰς αὐτὸν τὸν ἀδιόρθωτον περιαντολόγον! Διὰ τὰ ὑποτιθέμενα κακὰ τοῦ προγράμματος ἤμην ὁ ἐπεύθυνος. Ὅταν ἀνέλαβα τὴν εὐθύνην τοῦ ἔργου, τὴν οἶαν εὐθύνην ἔπρεπε νὰ ἀναλάβω, ἤμην περιαντολόγος! Εἶναι τοῦτο χαρακτηριστικὸν τῶν μεθόδων συζητήσεως τοῦ κ. Ὑπουργοῦ ἐν τῇ αἰθούσῃ αὐτῇ. Ἄλλ' ἄς κλείσω ἔδῳ τὴν μικρὰν αὐτὴν παρένθεσιν.

Ἄλλὰ, κύριοι, διατὶ τέλος πάντων, ὁ κ. Ὑπουργὸς δὲν ἔμπορεῖ νὰ ἀναφερθῇ εἰς μίαν πηγὴν χωρὶς νὰ τὴν παραποιήσῃ, χωρὶς νὰ τὴν διαστρέψῃ, ὅταν μάλιστα χθὲς εἶχε τὸ θάρρος νὰ ἰσχυρισθῇ, ὅτι ἐγὼ διαστρέφω τὰς πηγὰς, ἐνῶ μέχρι σήμερον δὲν ἠδυνήθη νὰ μὲ διορθώσῃ ἔστω καὶ κατ' ἐλάχιστον εἰς ὅσα κείμενα ἐπιχαλοῦμαι; Καὶ ὅμως ἐκείνος συνεχῶς ὄχι προσκομίσῃ, τὸ διαστρέφει καὶ τὸ παραποιεῖ. Εἶπε προχθὲς ὅτι τὸ πρόγραμμα τῆς ΟΥΝΡΑ προέβλεπε βιομηχανίαν ἀλουμινίου 5.000 τόννων. Τὸν πληροφοροῦ ὅτι προεβλέψαμεν βιομηχανίαν ἀλουμινίου 20.000 τόννων εἰς δύο φάσεις καὶ βιομηχανίαν ἀλουμίνιας 50.000 τόννων. Αὕτη εἶναι ἡ πρώτη ἐν προκειμένῳ ἀνακρίβειά του.

Ἄλλ' ἄς ἔλθωμεν εἰς τὰ κεφάλαια κινήσεως, διὰ τὰ ὁποῖα ἄλλωστε ἡ σηζήτης. Εἶπεν ὅτι ἡ ΟΥΝΡΑ εἰς τὴν μελέτην τῆς λέγει, ὅτι χρειάζεται τὸ 1)4 τῶν κεφαλαίων ἐγκαταστάσεως. Τὸν παραπέμπω εἰς τὸ «Σχέδιον ἀξιοποιήσεως τῶν πλουτοπαραγωγικῶν πόρων τῆς Ἑλλάδος—Παράρτημα I» τὸ ὁποῖον ἔχω ἔδῳ. Εἰς τὴν σελίδα Γ. 9 θὰ ἴδῃ ὅτι διὰ κεφαλαίων κινή-

σεως αλουμινίου καθορίζομεν τὸ ἐν δέκατον τῶν κεφαλαίων ἐγκαταστάσεως, διὰ δὲ τὴν αλουμίναν κἄτι περισσότερον, περὶ τὰ 11%. Διὰ τὴν μὴ σὰς κουράζω, δὲν ἀναφέρω τοὺς σχετικούς ἀριθμούς. Πάντως ἔδωσα τὴν παραπομπήν, ἅς τοὺς ἐλέγξῃ ὁ κ. Ὑπουργός. Ἀτὰ περὶ ΟΥΝΡΑ.

Ἄλλὰ καὶ ἡ ἐκθέσις Κοινοῦλου, τὴν ὁποίαν ἔφερε διὰ τὴν μᾶς πείθῃ περὶ πάντων, θὰ τοῦ ἔδιδε κάποιαν καθοδήγησιν ὅσον ἀφορᾷ τὸ ὕψος τῶν κεφαλαίων κινήσεως τὰ ὁποία μᾶς χρειάζονται. Ἀναφέρονται εἰς αὐτὴν πράγματι τὰ στοιχεῖα τῶν Ἑλβετῶν, τοῦ Λούργκι καὶ τῶν Καναδῶν, ποὺ συντάζαν ἐκθέσεις διὰ τὴν Ἱδρυσὶν βιομηχανίας αλουμίνης ἐν Ἑλλάδι. Καὶ ἀναγράφεται ἐκεῖ ὅτι οἱ μὲν Ἑλβετοὶ καθορίζουν τὰ κεφάλαια κινήσεως εἰς 15% ἐν σχέσει μὲ τὰ κεφάλαια ἐγκαταστάσεως, ὁ Λούργκι εἰς 4,9%, οἱ δὲ Καναδοὶ εἰς 6,1%. Τὰ εἶχε τὰ στοιχεῖα αὐτὰ ὁ κ. Ὑπουργός διὰ τὴν καθοδηγηθῆ καὶ ὁμοῦ δὲν ἐπωφελεθῆ αὐτῶν!

Ἄλλ' ἅς ἀφήσωμεν, κύριοι, τὰς πηγὰς, ἐπὶ τοιούτων θεμάτων. Τί λέγει ἡ κοινὴ λογικὴ καὶ ἡ κοινὴ πρακτικὴ; Εἶναι θανάτων μία βιομηχανία νὰ ἔχῃ κεφάλαια κινήσεως ἰδικῆς, ὄχι δανειακὰ ἀπὸ τραπεζῶν, περισσότερα ἀπὸ τὴν ἀξίαν τῆς παραγωγῆς 2—3 μηνῶν; Ἄς δεχθῶμεν ὅτι ἡ ἀξία τῆς ἐτησίας παραγωγῆς τοῦ ἐργοστασίου αλουμινίου εἶναι 27 ἑκατομμύρια δολλάρια, ὅπως τὴν θέλει ὁ κ. Ὑπουργός. Τὸ κόστος τῆς, διὰ τὸ ἐπ' αὐτοῦ θὰ ὑπολογισθῆ τὸ κεφάλαιον κινήσεως, θὰ εἶναι περὶ τὰ 21 ἑκατομμύρια. Ἐπομένως τὰ ἀναγκασιώτατα κεφάλαια κινήσεως δὲν πρέπει νὰ ὑπερβαίνουσι τὰ 3,5—4 ἑκατομμύρια δολλάρια.

Ἐδῶ ὁμοῦ ὑπάρχει καὶ ἓνα ἄλλο πρᾶγμα. Συνεβλήθημεν μὲ τὸν Πεισινέ, τὸν τρομαρὸν καὶ φοβερὸν κ. Πεισινέ, ὅπως πράγματι εἶναι. Βίβαια ἔχει ἀποθάνει, κύριε Ὑπουργέ, ὁ Ἱδρυτής, ἀλλὰ συνήθως αἱ ἐπιτροπὴ ἀναφέρονται μὲ τὴν ἐπωνυμίαν των, ἔστω καὶ ἂν δὲν ὑπῆρχε ποτε ἄνθρωπος μὲ τὸ ὄνομα ποὺ φέρουσι. Ἔτσι συμβαίνει. Διὰ τὴν συνεβλήθημεν μὲ τὸν Πεισινέ; Διὰ τὴν ἔχουμεν ἐξηραλισμένην τὴν διάθεσιν τοῦ προϊόντος. Ἀφοῦ θὰ ἔχουμεν ἐξηραλισμένην τὴν διάθεσιν τοῦ προϊόντος τί μᾶς χρειάζονται καὶ μάλιστα αὐτοῦ τοῦ ὕψους κεφάλαια κινήσεως; Ἐπομένως ἕτι ἐν προκειμένῳ ἀνέφερεν ὁ κ. Ὑπουργός εἶναι ἀνάξια σοβαρὰς συζητήσεως.

3. ΟΙ ΕΛΕΓΧΟΙ

Καὶ εἰσέρχομαι τώρα εἰς ἓνα ἄλλο θέμα. Ὁ κ. Ὑπουργός, ἐθροθεῖς πρὸ τοῦ ἀδιεξόδου, προσέφυγεν εἰς τὸ ἐξῆς ἐπιχείρημα: Τί μᾶς ἐνδιαφέρει, εἶπε, ἐὰν ἡ σύμβασις λέγει 75 ἑκατομμύρια; Ὑπάρχει ἓνα σύστημα πέντε ἐλέγχων, διὰ τοῦ ὁποίου οὔτε μία βίδα δὲν θὰ ἠμπορέσῃ νὰ ὑπερτιμολογηθῆ. Αὐτὸ ἦτο τὸ ἀκαταμάχητον ἐπιχείρημα ποὺ ἐπεκατέσθη καὶ ἀπηρίθμησε τοὺς πέντε ἐλέγχους. Τοὺς ἐπαναλαμβάνω. Οἱ ἔλεγχοι, οἱ ὁποιοὶ θὰ ἐμποδίσουν τὴν ὑπερκοστολόγησιν, τὴν ὑπερτίμησιν, τὸ φρούσκωμα τῆς τιμῆς τῶν ἐγκαταστάσεων εἶναι: Πρῶτον, ὁ ἔλεγχος τῆς ἐφορίας.

Α. Πρῶτοπαπαδάκης (Ὑπ. Συντονισμοῦ): Ὁ πρῶτος ἔλεγχος εἶναι τῶν μετόχων τῆς Πεισινέ.

Ι. Ζίγδης: Θὰ τοὺς ἀπαριθμῶ μὲ τὴν ἰδικήν μου σειράν.

Ο πρώτος Έλεγχος είναι της εφορίας. Τι σχέσιν όμως έχει η δυστυχής εφορία με την υπόθεσιν της κοστολόγησος τῶν εγκαταστάσεων;

Δεύτερος Έλεγχος είναι τῶν μετόχων τῆς Πεοινέ, Δηλαδή θὰ δυσανεστηθῶν οἱ μέτοχοι τῆς Πεοινέ, ἐὰν τοσπώσουν 35 ἑκατομύρια δολλάρια; Αὐτὰ τὰ πράγματα μοῦ εἶναι ἀκατανόητα. Εἶναι δὲ πολὺ συντηρητικὴ ἐκτίμησις τὰ 35 ἑκατομύρια. Ἀσφαλῶς εἶναι πολὺ περισσότερα αὐτὰ ποῦ θὰ ἐνθυλακώσουν οἱ ξένοι ἰδρυταὶ ἀπὸ τὴν παραγγελίαν τῶν ἐργοστασίων.

Τρίτος Έλεγχος εἶναι ὁ τῶν ἰδρυτῶν -συνεταίρων τῆς Ἑλληνικῆς Ἐταιρείας Ἀλουμινίου, τῶν συνεταίρων δηλ. τῆς Πεοινέ. Ἀλλὰ τί θὰ ἐμποδίσῃ τοὺς συμβληθέντας κ. κ. Πεοινέ, Νιάρχον καὶ Ρέυνολδς, νὰ μοιράσουν μεταξύ τῶν τὴν διαφοράν αὐτήν;

Ἐν παρενθέσει θὰ πρέπει νὰ σὰς ἀναφέρω καὶ τοῦτο, ὅτι ἐγένετο ἐδῶ προσπάθεια νὰ ἐμφανισθῇ ὅτι μετέχει εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Ἐταιρείαν Ἀλουμινίου ὁ ἀμερικανικὸς οἶκος Ρέυνολδς. Ὁ Ρέυνολδς, ὁ παραγωγὸς ἀλουμινίου εἰς τὴν Ἀμερικὴν, ὀνομάζεται «Ρέυνολδς Μέταλς». Καὶ αὐτὴ εἶναι ἡ ἔταιρεία, ἡ ὁποία καὶ εἰς τὴν Ἀγγλίαν καὶ εἰς τὴν Ἀφρικὴν συμμετέχει εἰς τὴν παραγωγὴν τοῦ ἀλουμινίου. Ἡ «Ρέυνολδς Ἰντερνασιοναλ», ἡ ὁποία μετέχει εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Ἐταιρείαν Ἀλουμινίου, εἶναι νέα ἔταιρεία, ἡ ὁποία ἰδρύθη τὸ 1959 διὰ τὰς ἐν τῷ ἐξωτερικῷ ὑποθέσεις τῆς «Ρέυνολδς Μέταλς». Καὶ ἐροῦν, εἶναι σύμπτωσις ὅτι ἡ ἔταιρεία αὐτὴ ἰδρύθη ἐπικειμένης—διότι δὲν γνωρίζω ποτε ἀκριβῶς ἤρχισεν ἡ λειτουργία της—τῆς συνομολογήσεως τῆς συμβάσεως μετὰ τὴν Ἑλλάδα;

Ἄλλ' οὕτω δὲν ἔχομεν συνεταίρους παραγωγοὺς ἀλουμινίου ἐκτὸς ἀπὸ τὸν Πεοινέ. Οἱ δύο ἄλλοι συνεταῖροί δὲν ἔχουν, ὅπως φαίνεται, ἄμεσον σχέσιν μετὰ τὴν παραγωγὴν τοῦ ἀλουμινίου. Διατί δὲ συνεβλήθησαν; Διὰ νὰ προσφέρουν τὰς τεχνικάς τῶν ὑπηρεσίας εἰς τὴν Ἑλλάδα ἢ διὰ τοὺς προφανεῖς λόγους τῆς ἀποκτήσεως τῶν ὀφελημάτων ἐκ τῶν προμηθειῶν καὶ τῆς ὑπερεκτιμήσεως τῶν κεφαλαίων;

Ὁ τέταρτος Έλεγχος, τὸν ὁποῖον ἀναφέρει ὁ κ. Ὑπουργός, εἶναι ὁ τοῦ Ν.Δ. 2687/53. Ἐὰν ὁ κ. Ὑπουργός σοβαρῶς ὑποστηρῆ, ὅτι ὅπως εἶναι ὀργανωμένα αἱ ὑπηρεσίαι μας δύνανται νὰ ἐλέγξουν κοστολόγησις μηχανημάτων τοιοῦτου εἶδους, τὰ ὁποία εἶναι συνήθως ἀντικείμενον δικαιοπραξιῶν μεταξύ 5 — 10 ἑταιρειῶν, πράγματα θὰ θαυμάσω τὸ θάρρος του. Διετέλεσαμεν καὶ ἡμεῖς Ὑπουργοὶ καὶ γνωρίζομεν τὰς δυνατότητας τῶν ὑπηρεσιῶν μας. — Δὲν τὸ λέγω αὐτὸ διὰ νὰ ὑποτιμῶ κανένα τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων ἐπὶ τοῦ προκειμένου. — Εἶναι ἔργον δυσκολώτατον καὶ εἶναι ἐκτὸς τῆς δυνατότητος τῶν ἑλληνικῶν ὑπηρεσιῶν ὁ Έλεγχος τῆς κοστολόγησεως τοιούτων μηχανημάτων. Κύριοι, ὡς Ὑπουργός, εἶχον τὸ θλιβερὸν προνόμιον νὰ παρακολουθῶ τὴν κοστολόγησιν τῶν μηχανημάτων τῆς Πτολεμαίδος εἰς τὴν πρώτην σύμβασιν Γκέρτσου. Εἶχομεν δὲ τότε καὶ εἰδικὸν σύμβουλον, διὰ τὴν παρακολουθῆσθαι τὴν κοστολόγησιν τῶν μηχανημάτων, τὸν Ἀμερικανικὸν Οἶκον Ἄνταμς. Καὶ ἐὰν δὲν ὑπῆρχε ἡ ἰδικὴ μου ἐπιμονὴ καὶ ἡ εὐσυνειδησία τοῦ ἀειμνήστου Γεωργίου Κακρυδιῆ, καθηγητοῦ τοῦ Πολυτεχνείου, τὸν ὁποῖον εἶχον τότε γενικὸν γραμματέα, θὰ ἐπεροῦσαν ὄλαι αἱ κοστολόγησις μετὰ πάσης τιμῆς καὶ τὸ Ἑλληνικὸν Δημόσιον ἢ μᾶλλον ἡ

επιχειρήσεις, θὰ ἐπεβαρύνετο μὲ 25 ἕως 30% διὰ προμηθειᾶς. Ποία ὑπηρεσία ἑλληνική, ἐὰν σοβαρευώμεθα, ἔχει αὐτὴν τὴν συγκρότησιν, ὥστε νὰ δύναται νὰ παρακολουθήσῃ τοιοῦτον εἶδους κοστολογίαις; Ἐπομένως καὶ ὁ τέταρτος αὐτὸς ἔλεγχος ἀναφέρεται πρὸς ἀποὺν ἐντυπωσιασμὸν τῶν ἀδαῶν.

Καὶ ὑπάρχει, κύριοι, κατὰ τὸν κ. Ὑπουργὸν καὶ ἕνας πέμπτος ἔλεγχος, ὁ προβλεπόμενος ἀπὸ τὴν σύμβασιν. Ἀνέγνωσα τὴν σύμβασιν, ἀλλὰ δὲν ἀνεύρον τοιοῦτον ἔλεγχον. Τὸ μόνον τὸ ὁποῖον ἀνεύρον εἶναι ὅτι κάποιον λέγεται, ὅτι τὰ μηχανήματα καὶ αἱ ἐγκαταστάσεις πρέπει νὰ γίνον ὅσον τὸ δυνατόν τελειότερα καὶ εὐθηνότερα. Ἄλλ' εἶναι ἔλεγχος αὐτὸς;

Αὐτοὶ εἶναι οἱ πέντε ἔλεγχοι τοῦ κ. Ὑπουργοῦ. Εἶναι, ἄς μοι ἐπιτραπῇ ἡ ἔκφρασις, ἀέρας φρέσκος.

4. Αἱ ΣΥΝΕΠΕΙΛΑΙ ΤΗΣ ΔΙΟΓΚΩΣΕΩΣ ΤΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ

Καὶ κατέφυγεν εἰς ἓν τελευταῖον ἐπιχείρημα ὁ κ. Ὑπουργός. Τί μᾶς ἐνδιαφέρει, λέγει, ἐὰν ὑπερεκτιμηθῇ τὸ κεφάλαιον τῆς Ἐταιρείας; Μήπως ἡμεῖς τὸ πληρώνομεν; Φεύγει μιὰ δεκάρα ἀπὸ τὸ Δημοσίον Ταμεῖον διὰ τὰς ἐκενδύσεις αὐτάς; Καὶ σὺς προκαλῶ, κύριοι τῆς Ἀντιπολιτεύσεως, λέγει ὁ κ. Ὑπουργός, νὰ μοῦ εἰπαίτε, ἐὰν τὸ Δημοσίον Ταμεῖον ζημιώνεται ἀπὸ τὴν ὑπόθεσιν αὐτὴν ἔστω καὶ κατὰ μίαν δραχμὴν. Δὲν ξεῖρω ποτε σοβαρεύεται ὁ κ. Ὑπουργός καὶ ποτε ἀστειεύεται. Διότι, πρῶτα—πρῶτα, φάσκει καὶ ὁ Ο.Β.Α. εἰς τὴν ὑπόθεσιν αὐτὴν, τοῦ ὁποῖου τὰ κεφάλαια κατὰ τὸ μέγιστον μέρος εἶναι κεφάλαια τοῦ Δημοσίου. Ἄλλ' ἐὰν ὑπερεκτιμηθῇ ἡ ἀξία τῶν ἐγκαταστάσεων, κύριοι, δὲν ἐνδιαφέρει τοῦτο τὸ Δημοσίον; Οἱ φόροι, τοὺς ποῖους δὲν θὰ πληρώσῃ ἡ Ἐταιρεία καὶ θὰ καρποδοῦν οἱ Γάλλοι, οἱ Ἀμερικανοὶ καὶ ὁ κ. Νιάρχος, δὲν ἐνδιαφέρουν τὸ Δημοσίον; Καὶ τὸ συνάλλαγμα ποῦ θὰ διαρρέυσῃ εἰς τὸ ἐξωτερικόν, δὲν ἐνδιαφέρει ἐπίσης τὸ Δημοσίον;

Ἐπομένως καὶ τὸ τελευταῖον ἐπιχείρημα τοῦ κ. Ὑπουργοῦ καταπίπτει. Εἶναι προπέτασμα κυκνοῦ διὰ τὴν σύγχυσιν τῶν πραγμάτων.

Τελειῶνων αὐτὸ τὸ κεφάλαιον, ἐπὶ τῆς ἀξίας τῶν ἐγκαταστάσεων, ἔχω νὰ διατυπώσω τὰ ἑξῆς συμπεράσματα:

Πρῶτον, ἡ Κυβέρνησις δὲν γνωρίζει πόσον θὰ στοιχίσουν αἱ ἐγκαταστάσεις καὶ τί κεφάλαια κινήσεως χρειάζονται. Δεύτερον, ἡ Κυβέρνησις δὲν ἔχει ἀντίληψιν τοῦ τί σημασίαν ἔχει τὸ γεγονός αὐτό, ὅτι δηλ. δὲν γνωρίζει πόσον ἀξίζουν αὐτὰ τὰ ἐργοστάσια. Καὶ τρίτον, ὅτι ἡ Ἐταιρεία Ἀλουμίνου θὰ ἐπιβαρυνθῇ τὸ ὀλιγώτερον μὲ 30—35 ἑκατομμύρια δολλάρια ἐκ τῆς ὑπερεκτιμήσεως τῶν ἐγκαταστάσεών της, οἱ δὲ ἰδρῦται θὰ κατορθώσουν νὰ γίνον κύριοι τοῦ ἐργοστασίου αὐτοῦ, χωρὶς νὰ δώσουν μίαν δεκάραν. Θὰ ἐξάγεται δὲ ἐπὶ 50 ἔτη εἰς τὴν Γαλλίαν καὶ εἰς τὴν Ἀμερικὴν συνάλλαγμα δι' αὐτὰ τὰ 30 ἢ τὰ 35 ἑκατομμύρια, τὰ ὁποῖα οὐδέποτε εἰσῆχθησαν ἐν Ἑλλάδι. Εἰς τὴν διεθνή οἰκονομίαν ὑπάρχουν βέβαια οἰκονομικοὶ χειρισμοὶ, διὰ τῶν ὁποίων πολλὰς φορὰς, χωρὶς πεντάρια, γίνονται πολλοὶ ἑκατομμυριοσχοί. Εἶναι κατόρθωμα τῶν Ἑλλήνων ἐφοπλιστῶν, ὅτι χωρὶς πεντάρια, δι' εὐφῶν συνδυασμῶν κατόρθωσαν νὰ ἀποκτήσουν καὶ καρᾶβια καὶ χρήματα. Γνωρίζετε πῶς ἔγιναν, μὲ ποῖους συνδυασμούς κατόρθωσαν οἱ κ. κ. Ὠνάσης καὶ Νιάρχος

νά γίνουν σήμερα, πρὸς τιμὴν των ἀσφαλῶς, μεγατόνες ἑμεταξὺ τοῦ διεθνoῦς ἐφοπλιστικοῦ κόσμου. Ἡ τακτικὴ αὕτη, βεβαίως δικαιολογεῖται εἰς τὴν διεθνή οἰκονομίαν, ὅταν ἔχομεν στρατιωτικοὺς καὶ ναυπηγικοὺς ὀργανισμοὺς κολοσσοειδούς. Ἄλλωστε ἀφορὰ τὸ μοίρασμα τῶν ἐκατομμυρίων τῶν ὀργανισμῶν αὐτῶν. Ἄλλά, σὰς ζητῶ νὰ μοῦ πῆτε, ἐπιτρέπεται νὰ ἐφαρμοσθῇ καὶ εἰς αὐτὸν τὸν πτωχὸν τόπον, ποῦ περιμένει νὰ πιαστῇ ἀπὸ τὰ μαλλιά του, περιμένει ἀπὸ τὸ ἀλουμίνιον καὶ ἀπὸ μερικὰ ἄλλα πράγματα ποῦ διαθίβει νὰ σταθῇ εἰς τὰ πόδια του καὶ νὰ διατηρηθῇ ὡς ἐλευθέρη χώρα, μέσα εἰς τὴν ἐλευθέρην Εὐρώπην;

II. Η ΤΙΜΗ ΤΟΥ ΠΕΥΜΑΤΟΣ

Θὰ εἰσελθῶ, τώρα εἰς τὸ δεύτερον μεγάλο κεφάλαιον, εἰς τὸ θέμα τῆς τιμῆς τοῦ πνεύματος.

Ἐδῶ τὸ πρᾶγμα ἀτυχῶς δὲν εἶναι τόσο ἀπλοῦν. Θὰ σὰς παρακαλέσω νὰ ἀνεχθῆτε περισσοτέρους ἀριθμοὺς καὶ περισσότερον τεχνικὴν γλώσσαν. Ἄς μοῦ συγχωρήσῃ δὲ καὶ ὁ ἀγαπητὸς Ὑπουργὸς τῆς Βιομηχανίας τὸ θάρρος νὰ ἀσχοληθῶ μὲ θέματα, διὰ τὰ ὅποια καὶ αὐτός, ὡς καὶ ὁ κ. Ὑπουργὸς τοῦ Συντονισμοῦ, μοῦ ἀπέκλεισεν ἐπανειλημμένως τὸ δικαίωμα νὰ ἔχω γνώσιν καὶ νὰ ἔχω γνώμην.

1. Αἱ ὑποχρεώσεις τῆς ΔΕΗ

Κύριοι, ὡς ἴδομεν πρῶτον, τί ὑποχρεώσεις ἀναλαμβάνομεν διὰ τῶν ὑπογραφεῶν συμβάσεων. Ἡ εἰσηγητικὴ ἐκθεσις τοῦ κυρωτικοῦ τῆς συμβάσεως σχεδίου Ν.Α. μᾶς λέγει ὅτι ἡ ΔΕΗ ἀναλαμβάνει τὴν ὑποχρέωσιν νὰ δίδῃ ἐτησίως 900 ἐκατομμύρια κιλοβατῶρας εἰς τὴν Ἑταιρείαν Ἀλουμίνιον ἀντιστοιχοῦσας εἰς ἰσχύ 100 χιλ. κιλοβάτ. Βέβαια, ἐὰν κάμετε ἕνα μικρὸν ὑπολογισμόν, δὲν θὰ τὸν ἐπαναλάβω, θὰ ἰδῆτε ὅτι πρόκειται περὶ ἀνοησίας, διότι διὰ νὰ δώσουν 100.000 κιλοβάτ 900 ἐκατομμύρια κιλοβατῶρας θὰ πρέπει νὰ δουλεύουν αἱ μηχαναὶ 400 ἡμέρας τὸ ἔτος. Ἐτος 400 ἡμερῶν δὲν ἀνεκαλύφθη ἀκόμη. Τὸ ἀνεκάλυψαν οἱ εἰσηγηταὶ τῶν νομοσχεδίων! Ἀναφέρω τοῦτο, διὰ νὰ ἰδῆτε τί ἐπιπολαιότης γὰρ ἀποτελεῖ τὴν εἰσηγητικὴν ἐκθεσιν, ἀλλὰ καὶ πολλὰς ἄλλας διατάξεις τῆς συμβάσεως.

Ἄς προσχωρήσωμεν εἰς τὴν σύμβασιν ΔΕΗ—Πεονιέ. Ἡ συμφωνηθεῖσα δι' αὐτῆς ἰσχύς (ἄρθρον 1ον) εἶναι 110.000 κιλοβάτ, μὲ συντελεστὴν χρησιμοποίησεως 90%. Εἰς τὸν 4ον ἄρθρον διευκρινίζονται σαφέστερον αἱ ὑποχρεώσεις μας καὶ καθορίζεται ὅτι ἡ παρεχομένη ἰσχύς θὰ κυμαίνεται μεταξὺ ἐνὸς ἀνωτάτου 115.000 κιλ. καὶ ἐνὸς κατωτάτου 80.000 κιλ. Ἐκ τοῦ συνδυασμοῦ τῶν ἄρθρων 1 καὶ 8 παρ. 2, τέλος, προκύπτει τὸ ἐλάχιστον τῆς ὑποχρεωτικῆς καταναλώσεως τῆς Ἑταιρείας.

Ὅπως καθορίζεται ἡ ἐνέργεια, τὴν ὅποιαν ἐγγνώμεθα νὰ δώσωμεν εἰς τὴν ἑταιρείαν—λέγω ἐγγνώμεθα διότι πρόκειται περὶ τῆς ΔΕΗ καὶ ἐγὼ τὴν ΔΕΗ δὲν τὴν θεωρῶ ἰδιωτικὴν ἐπιχείρησιν, τὴν θεωρῶ ὅτι εἶναι ἐπιχείρησις τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ. Ἐξεῖνην τὴν ὅποιαν, ἐξ ἄλλου, ἀναλαμβάνει ὡς ἐλάχιστον ὄριον

νά καταναλίσκη αὐτὴ ἀνέρχεται εἰς 800 ἑκατομμύρια κιλοβατώρας. Ἡ ποσότης ὅμως αὐτὴ ἀντιστοιχεῖ μὲ παραγωγὴν 40.000 τόννων ἀλουμινίου. Ἡ σύμβασις μὲ τὸ Δημόσιον λέγει ὅτι τὸ ἐργοστάσιον θὰ παράγῃ 52.500 τόννους ἐτησίως. Ἡ ὑποχρέωσις ὅμως, τὴν ὁποίαν ἀναλαμβάνει διὰ τῆς συμβάσεως μὲ τὴν ΔΕΗ ἡ ἔταιρεία εἶναι νά καταναλίσκη κατ' ἐλάχιστον ὄριον ἐνέργειαν, ἰκανὴν διὰ τὴν παραγωγὴν 40.000 τόννων ἀλουμινίου. Διὰ παραγωγὴν ἄνω τῶν 40 χιλ. τόννων εἶναι δικαίωμα τῆς Ἐταιρείας Ἄλουμινίου νά ζητήσῃ τὴν ἀπαιτούμενην ἐνέργειαν. Καὶ βεβαίως θὰ τὸ ἐξαντίλῃ ἐφ' ὅσον ἔχει συμφέρον. Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία, ἀλλ' ἐπιμένο ἐπ' αὐτοῦ τοῦ ἀριθμοῦ, διότι ἔχει καὶ καθ' ἑαυτὸν σημασίαν καὶ θὰ τὸν σταντήσωμεν βραδύτερον.

Κύριοι, αὐτὴ εἶναι ἡ ὑποχρέωσις μας, ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἰσχὺν, ἥτοι τὰ κιλοβάτ καὶ τὴν ἐνέργειαν, δηλαδὴ τὰς κιλοβατώρας.

Τὸ ἄρθρον 15 παρ. 2. ὁμιλεῖ διὰ τὰς περιπτώσεις τῆς ἀνωτέρας βίας καὶ παρακαλᾷ νά τὸ σημειώσετε, διότι εἶναι καιρίον. Τοῦτο ἔξαιρει τὴν περιπτώσιν τῆς ἑταιρειακῆς ξηρασίας ἀπὸ τὰς κατηγορίας τῆς ἀνωτέρας βίας. Δὲν εἶναι ἀνωτέρα βία διὰ τὴν ΔΕΗ ἡ περιπτώσις τῆς ἑταιρειακῆς ξηρασίας. Αἱ ὑποχρεώσεις τῆς πρὸς τὴν Πεσινὲ παραμένουν εἰς τὸ ἀκέραιον. Εἶναι ὑποχρεωμένη ἡ ΔΕΗ, ἐὰν εὐρεθῇ πρὸ ἀνεπαρκείας τῶν ὑδραυλικῶν τῆς δυνατοτήτων, νά σταματήσῃ τὴν παροχὴν εἰς οἰονδήποτε ἄλλο κλάτην, διὰ νά ἰκανοποιήσῃ τὸν Πεσινὲ. Ἡμπορεῖ νά σταματήσῃ ὅλην τὴν Ἀθήνα, ἂν εἴθῃ ἡ στιγμή αὐτή, διότι 950 ἑκατομμύρια κιλοβατώρας πρέπει νά ἔχῃ ὁ Πεσινὲ διὰ μόνον τὸ ἀλουμίνιον καὶ 950 καταναλίσκει σήμερον ὅλη ἡ Ἑλλάς. Ἐπομένως, ἡμπορεῖ νά εἴθῃ στιγμή πού θὰ εἴθῃ ἡ ΔΕΗ: Κύριοι τῶν Ἀθηνῶν, θὰ πᾶσετε νά ἔχετε ἠλεκτρικόν, νά πάρετε σαμπρατόσια, διότι ὁ κ. Πεσινὲ δὲν ἡμπορεῖ νά σταματήσῃ τὸ ἀλουμίνιον. Αὐτὰ λέγει τὸ ἄρθρον 15 παρ. 2.

Ἀντιθέτως, κατὰ τὸ ἄρθρον 8 παρ. 5, ἐὰν λόγῳ διεθνούς κρίσεως ἡ παραγωγὴ ἀλουμινίου τοῦ διεθνούς συγκροτήματος Πεσινὲ, ἔχῃ τῆς Ἑλληνικῆς Ἐταιρείας Ἄλουμινίου, πείσῃ κατὰ 20%, τότε αἱ ὑποχρεώσεις τῆς ἔταιρείας πρὸς τὴν ΔΕΗ θὰ μειωθοῦν ἀναλόγως.

Εἰς τὴν μίαν περιπτώσιν, τῆς ξηρασίας, πρέπει νά σταματήσουν καὶ αἱ Ἀθήναι. Εἰς τὴν περιπτῶσιν διεθνούς κρίσεως, πού θὰ ἔχῃ κίνησιν τὸ διεθνὲς συγκροτήμα Πεσινὲ, ἡ ΔΕΗ θὰ πρέπει νά δεχθῇ τὴν μείωσιν τῶν ἀπαιτήσεων τῆς ἐναντι τῆς Ἐταιρείας Ἄλουμινίου!

Βεβαίως, τὸ ρεῦμα δὲν τὰ παρέχοντες δωρεάν, ἔχομεν τὸ θάρρος νά ζητήσωμεν ἀπὸ τὴν Ἐταιρείαν Ἄλουμινίου ἀντίτιμον! Καὶ ζητοῦμεν 3,1 χιλιοστά τοῦ δολ. τὰ πρῶτα 16 χρόνια τῆς συμβάσεως καὶ 3,6 τὰ ἐπόμενα.

Κύριοι, ἡ πρώτη παρατήρησις, ἡ ὁποία δὲν εἶναι καὶ τόσο σημαντικὴ διὰ τοὺς μὴ τεχνικούς, ἀλλὰ πρέπει νά γίνῃ ἀπὸ τοῦ βήματος αὐτοῦ, εἶναι ἡ ἀκόλουθος: Εἰς ὅλα τὰ τιμολόγια, ἰδίως τῶν μεγάλων καταναλωτῶν, ὑπάρχει χρέωσις διὰ τὴν παρεχόμενην ἰσχὺν καὶ χρέωσις διὰ τὰς κιλοβατώρας. Ἀπλᾶ εἶναι σύνθετα τὰ τιμολόγια. Διότι ἔτσι καὶ ὁ πελάτης καὶ ἡ ἔταιρεία γνωρίζουν πού βαδίζουν. Ἀλλὰ ἐὰν ἐλέγχετε καὶ ἓνα τιμολόγιον τῆς Πάουερ ἀκόμη, θὰ ἴδῃτε ὅτι περιέχει ἓνα πάγιον καὶ ἓνα μεταβλητὸν ποσόν. Ἔτσι καθορίζονται τὰ τιμολόγια παρ' ἐκάστης σοβαρᾶς Ἡλεκτρικῆς Ἐταιρείας. Ὁ κ. Πεσινὲ θὰ μᾶς πληρώσῃ μόνον κιλοβατώρας, ἰσχὺν δὲν θὰ μᾶς πληρώσῃ.

Δευτέρα παρατήρησις: Ἡ τιμὴ καθορίζεται εἰς δολλάρια. Εἶναι βεβαίως τὸ σταθερότερον νόμισμα τοῦ κόσμου αὐτὴν τὴν στιγμήν. Ἀλλὰ ὑπάρχει τίποτε τὸ ἀνθρώπινον ποῦ εἶναι σταθερόν, ἀμετάβλητον, διὰ περίοδον μάλιστα 50 ἐτῶν; Ἐνθυμηθῆτε ὅτι πρὸ 30 ἐτῶν ἀκόμη ἔθεωρεῖτο ἡ Ἀγγλικὴ λίρα ὡς τὸ ὑπόδειγμα τῆς σταθερότητος. Εὐρίσκειτο τότε εἰς ὕψη τυφλῆς ἐμπιστοσύνης. Παρῆλθεν ἐν τούτοις ἡ ἐποχὴ ἐκαίην καὶ ἡ λίρα ποῦ ἦτο χρυσοὶ προπολεμικῶς, εἶναι σήμερον χαρτίνη. Εἶναι ἀδύνατον καὶ τὸ δολλάριον νὰ υποτιμηθῇ; Αὐτὰς τὰς ἡμέρας, δὲν συζητοῦμεν διὰ τὴν πιθανὴν υποτιμῆσιν τοῦ δολλαρίου; Καὶ ἐν τούτοις εἰς αὐτὴν τὴν σύμβασιν τῶν πενήτηκοντα (50) ἐτῶν δὲν ὑπάρχει ρήτρα ἀναπροσαρμογῆς. Εἶναι ἐπομένως δυνατόν κάποιε νὰ ἐλθῇ ἡ στιγμή ποῦ δὲν θὰ μᾶς πληρώσῃ ὁ Πεισινέ, ἀλλὰ θὰ τὸν πληρώσωμεν!

Αὐτὰ τὰ πράγματα τὰ φοβερά, πρέπει νὰ θεθοῦν ὑπ' ὄψιν τῶν κυρίων συναδέλφων τῆς πλειοψηφίας καὶ τῆς μειοψηφίας, διὰ νὰ δυνηθοῦν νὰ σχηματίσουν ἀντικειμενικὴν γνώμην περὶ τῆς συμβάσεως.

Ἀλλὰ θὰ εἶς ἀναφέρω καὶ ἓνα ἄλλο πρᾶγμα, τὸ ὁποῖον εἶναι μᾶλλον φαιδρόν, διότι ἔτσι πρέπει νὰ χαρακτηρισθῇ. Ἡ σύμβασις μετὰ τὴν ΔΕΗ θὰ διατηρηθῇ ἐν ἰσχύϊ μέχρι τῆς 30 Ἰουνίου 2014. Ἡ σύμβασις τοῦ ἀλουμινίου θὰ διαρκέσῃ μέχρι τῆς 1ης Ἰουλίου τοῦ 2009. Θὰ ἔχῃ δηλαδὴ λήξει ἡ σύμβασις ἀλουμινίου καὶ ἡ ΔΕΗ θὰ ἐξακολουθήσῃ νὰ ἐχῇ τὴν ὑποχρέωσιν πρὸς τὸν Πεισινέ νὰ τοῦ δίδῃ ρεῦμα! Ἀναφέρω καὶ τοῦτο διὰ νὰ δείξω τὴν ἐπιπολαιότητα μετὰ τὴν ὁποίαν ἐγινε ἡ σύμβασις.

Ἐπίσης πρέπει νὰ προσθέσω καὶ τὸ ἀκόλουθον: Ἀνελάβομεν ὑποχρέωσιν νὰ παρέχωμεν ρεῦμα διὰ 200 χιλιάδες τόννους ἀλουμίνιας. Ἡ ὑποχρέωσις αὕτη τελεῖ ὑπὸ τὴν προεπίδοσιν τοῦ ἀρθροῦ 9; δηλαδὴ τῆς προηγουμένης ἐξασφαλίσεως παρὰ τοῦ Δημοσίου εἰς τὴν ἑταιρείαν 30 ἑκατομμυρίων τόννων βεβαίων ἀποθεμάτων. Ὑπάρχει καὶ ἡ ἐξῆς πονηρὰ διάταξις τοῦ ἀρθροῦ 1ου, ἡ ὁποία λέγει τὰ ἑξῆς: «Ἡ αὔξησις τῆς παραγωγῆς ἀλουμινίου θέλει ἀντιμετωπισθῆ, ὅταν αἱ γενικαὶ οἰκονομικαὶ συνθήκαι καὶ εἰδικότεροι ὄροι, ἰδίᾳ τῆς ἀποζητῆσις ἠλεκτρικῆς ἐνεργείας, ἤθελον κριθῆ εὐνοϊκοί».

Κύριοι, αὐτὸ εἶναι οἱ ὄροι ὑπὸ τοὺς ὁποίους συνεβλήθη ἡ ΔΕΗ μετὰ τὸν Πεισινέ κ.τ.λ.

2. Π-ΕΚΘΕΣΙΣ ΕΜΠΙΑΣΚΟ

Καὶ ἤδη ἄς ἐξετάσωμεν τὸ θέμα τῆς τιμῆς τοῦ ρεύματος, τὸ ὁποῖον μᾶς ἀπασχολοῦν ἤδη εἰς τὴν αἰθουσαν αὐτὴν, μᾶς ἀπασχολεῖ σήμερον καὶ θὰ μᾶς ἀπασχολῇ ἐπὶ πολὺ, διότι εἶναι θέμα βασικόν, εἰς τὸ ὁποῖον ὅμως ἐπιτρέπονται διαφορετικαὶ ἀπόψεις καὶ τὸ ὁποῖον μόνον κατόπιν ἐνδελεχοῦς συζητήσεως ἡμπορεῖ νὰ λυθῇ ἐποικοδομητικῶς.

Ἡ σύμβασις τῆς ΔΕΗ λέγει ὅτι τελικῶς ἡ βιομηχανία ἀλουμινίου θὰ τροφοδοτῆται μετὰ ἐνέργειαν παρὰ τῶν ἐργοστασίων τὰ ὁποία θὰ γίνωνται εἰς τὰ δύο μικρὰ φράγματα τοῦ Ἀχελώου, τῆς Πρεβέντιζας καὶ τοῦ Καστρακίου, εἰς τὰ κατάντη τῶν Κρεμαστῶν. Ὁ κ. Ὑπουργὸς μᾶς εἶπεν ὅτι ἀπὸ αὐτοὺς τοὺς δύο ὕδροηλεκτρικοὺς σταθμοὺς, ἀφοῦ κατασκευασθῇ τὸ φράγμα τῶν Κρε-

μαστών, θά τροφοδοτηθῆ τὸ ἐργοστάσιον καὶ ἐπεκαλέσθη τὴν μελέτην τῆς ΕΜΠΑΣΚΟ.

Πρόκειται βεβαίως περὶ τῆς μελέτης τῆς ΕΜΠΑΣΚΟ τοῦ 1959, ἡ ὁποία ἐγένετο ὡς ἐπιτευχθῆ ἢ χρηματοδοτήσῃ τῆς κατασκευῆς τοῦ φράγμα-τος τῶν Κρεμαστῶν ἀπὸ τὴν D.L.F., ἀπὸ τὴν Ἀμερικανικὴν Τραπεζικὴν Ὀργάνωσιν δηλ., ἡ ὁποία χρηματοδοτεῖ τοιοῦτου εἶδους ἔργα.

Κύριοι, ἐλέγθη ὅτι ἡ ἔκθεσις τῆς Ἐμπάσκο διὰ τὰ Κρεμαστὰ δὲν ἀπο-τελεῖ τεχνικὴν μελέτην, οὔτε προμελέτην, ἀλλ' ἀπλῶς μίαν ἀναγνωριστικὴν προμελέτην, διὰ νὰ θεμελιώσῃ τὸ αἰτημὰ μας διὰ τὴν χρηματοδότησιν. Ἀλλὰ τὸ τμήμα αὐτῆς ποῦ ἀφορᾷ τὰ Κρεμαστὰ ἔχει τὴν σοβαρότητά του. Διὰ τὸ ἀφορῶν ὅμως τὴν Πρεβέντζαν καὶ τὸ Καστράκι, μὲ τὰ ὁποία ἀσχολεῖται μόνον εἰς 3-4 σελίδας, δὲν δυνάμεθα νὰ εἰπωμεν τὸ ἴδιον. Ἐάν ἡ μελέτη ἡμικορῆ νὰ ληφθῆ σοβαρῶς ὅπ' ὄψιν διὰ τὰ Κρεμαστὰ, δὲν εἶναι δυνατόν νὰ γίνῃ τοῦτο καὶ διὰ τὰ δύο μικρότερα φράγματα.

Διὰ τὴν Πρεβέντζαν καὶ τὸ Καστράκι ἡ ἔκθεσις ἀναφέρει τὰ ἀκόλουθα : Τὰ δύο φράγματα μὲ τοὺς ἀντιστοιχοῦς σταθμοὺς συνολικῆς ἰσχύος 160 χιλ. κιλοβάτ θά στοιχίσουν 36.436.000 δολ. Εἰς μίαν δευτέραν φάσιν οἱ σταθμοὶ θά πρέπει νὰ ἀποκτήσουν ἰσχὴν 240 χιλ. κιλοβάτ, ὁπότε ἡ συνολικὴ δαπάνη θά ἀνέλθῃ εἰς 41.726.000 δολ. Ἡ ἀπόδοσις εἰς ἐνέργειαν ὑπολογίζεται :

Πρωτογενῆς ἐνέργεια 455 ἑκατ. κιλοβατῶραι.

Μέση δευτερογενῆς 375 ἑκατ. κιλοβατῶραι

Μέση ἔτησις 830 ἑκατ. κ.β.ω.

Εἶχε λάθος ὁ κ. Κιτοίκης, ὅταν εἶπεν ὅτι ἡ ἰσχύς τῶν σταθμῶν καθο-ρίζεται εἰς 100 χιλ. κιλοβάτ. Ἐφ' ὅσον ὅμως δὲν ἐδημοσιεύθη ἡ ἔκθεσις, εἶναι εὐεξήγητον τὸ λάθος καὶ ἦτο ἀδικαιολόγητος ἡ ἀγῆγῃ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῆς Βιομηχανίας καὶ ἡ κατηγορία του ὅτι ὁ κ. Κιτοίκης εἶπεν ἔσκεμμενος ἀνακρι-βῆ πράγματα.

3. ΠΡΩΤΟΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΚΟΣΤΟΥΣ

Ὁ κ. Ὑπουργός, ὅταν ἦλθε τὴν πρώτην φορὰν ἔδῳ, μᾶς εἶπεν ὅτι ἡ τιμὴ τῶν 3,1 καὶ 3,6 χιλιωστών τοῦ δολλαρίου εἶναι συμφέρονα καὶ ὅτι θά ἀφήσῃ τεράστια κέρδη εἰς τὴν ΔΕΗ. Ἰσχυρισθὲ συγκεκριμένως, ὅτι τὰ φράγματα καὶ οἱ σταθμοὶ θά στοιχίσουν 40 ἑκ. δολ. Μὲ δάνειον τοῦ αὐτοῦ ποσῷ πρὸς 5%, ἐξοφλήσιον εἰς 25 ἔτη, ἡ ΔΕΗ πωλοῦσα τὸ ρεῦμα εἰς τὴν ἀνωτέρω τιμὴν θά ἔχη εἰς τὸ τέλος τῆς 50ετίας καθαρὰ κέρδη 100 ἑκατ. δολλάρια καὶ θά ἔχη ἀποσβῆσι τὰς ἐγκαταστάσεις τῆς.

Τὸν παρακαλέσαμεν νὰ μᾶς εἰπῇ πῶς ἔκανε τοὺς ὑπολογισμοὺς του καὶ ὁ κ. Ὑπουργός εἶπεν ὅτι εἶναι περὶ τὸν τοῦτο, διότι ἡμπορεῖ νὰ τοὺς ἀμῆ καὶ ἔνα παιδί τοῦ δημοτικοῦ σχολείου! Δυστυχῶς δὲν εἶχα εἰς τὴν διάθεσίν μου παιδί τοῦ δημοτικοῦ καὶ ἠγαγίσθη νὰ πάρω παιδί τοῦ γυμνασίου. Καὶ ἰδῆτε τί λογαριασμοὺς μοῦ ἔκαμε, μὲ βᾶσιν τὰς προϋποθέσεις τοῦ κ. Ὑπουργοῦ.

Κύριοι, οἱ σταθμοὶ τῶν δύο φραγμάτων θά ἀποδώσουν κατὰ τὴν ΕΜ-ΠΑΣΚΟ 830 ἑκατ. κιλοβατῶρας. Ἐάν ὑπολογίσωμεν ἀπώλειαν 6%, κατὰ τὴν μεταφορὰν θά ἔχωμεν ἀπόδοσιν 780 ἑκατ. Ἐπειδὴ εἴμεθα ὑποχρεωμένοι

νά δώσωμεν 900 έκ.ατ. εις τόν Πεισιπέτην, θά πρέπει νά πάρωμεν 120 έκ.ατ. κλοβατώρας από τόν ἔθνικόν δίκτυον τῆς ΔΕΗ. Ὡς λέγει ὁ κ. Πεζόπουλος, τὸ κόστος τῆς ἐνεργείας τοῦ ἔθνικοῦ δικτύου, ὅταν προσθέσωμεν καί τόν Ἀγχιλῶν (Κρημασιῶν), θά ἀνέρχεται εἰς 6 χιλιοστά τοῦ δολλαρίου. Συνεπῶς ὅταν τὸ ἀγοράσωμεν 6 καί τὸ πώλωμεν 3,1 καί 3,6 ἔξωσιεν μίαν ζημίαν, ἡ ὀποία τὰ πρῶτα 16 ἔτη θά εἶναι 2,9 μίλες κατὰ ΚWH καί τὰ ἐπόμενα 2,4. Τὸ δάνειον θά ἐξοφληθῇ εἰς 25 ἔτη, ἀλλὰ κατὰ τὰ 5 ἔτη πού θά γίνονται τὰ φράγματα δέν θά πληρώνωμεν, διότι δέν θά ἔχωμεν εἰσπράξεις. Συνεπῶς ἡ ἐξόφλησις τοῦ δανείου θά γίνῃ εἰς 20 ἔτη. Ὑπολογισμένου τοῦ τοκοχρεολυσίου ἐπὶ τῆς βάσεως αὐτῆς, τὸ ἔλλειμμα τῆς πρώτης 16ετίας θά ἀνέλθῃ εἰς 1.290.000 δολ. ἑτησίως, τῆς δὲ ἐπομένης τῶν 9 ἐτῶν εἰς 940.000 (Εἰσπράξεις ἐκ πωλήσεως ρεύματος καθαρά: α' περίοδος 1.930.000, δευτέρα περίοδος 2.280.000, ἑτῆς Ἐξοφλήσεως δανείου 3.220.000 ἑτησίως, μέσος ὄρος).

Τὰ ἑτήσια ἔλλειμματα θά καλύπτονται διὰ βραχυπρόθεσμον δανείων πρὸς 5%. Εἰς τὸ τέλος τῶν 25 ἐτῶν τὰ ἔλλειμματα αὐτὰ μὲ τὸν τόκον θά φθάσῃεν εἰς 38,5 έκ. δολ. Θά ἔχη ἐξοφληθῇ τὸ δάνειον τῶν 40 έκ. δολ., ἀλλὰ θά ὑπάρχουν νέα ὑποχρεώσεις 38,5 έκ. δολ. περίου. Αὐτὰ θά πρέπει νά μετατραποῦν εἰς μακροπρόθεσμον δάνειον 25 ἐτῶν, πρὸς 5% καί πάλιν. Ἄς δεχθῶμεν, ὅτι καί τότε θά γίνῃ αὐτὴ ἡ τακτοποίησις. Εἰς τὸ 33ον ἔτος θά πρέπει ἡ ΔΕΗ νά ἀλλάξῃ τὰ μηχανήματα τῆς ἀξίας 12 έκ. δολ. Θά πρέπει πρὸς τοῦτο νά δανεισθῇ καί πάλιν. Αὐτὸ οὕτως εἰς τὸ 50ὸν ἔτος θά φθάσῃ εἰς τὴν ἐξῆς κατάστασιν: Θά ὀφείλῃ:

Μακροπρόθεσμος δολάρια	11.331.000
Βραχυπρόθεσμος "	33.194.000
Σύνολον	44.525.000

Θά ἔχη ὅμως τὸ 1)2 τῆς ἀξίας τῶν ἐγκαταστάσεων, ἧτοι 20 έκ. δολ. Ἄρα θά ὀφείλῃ καθαρά 24.525.000 δολ. Εἰς τὸ τέλος τῆς 50ετίας ἐπομένως ἡ ΔΕΗ θά εὐρίσκειται εἰς κατάστασιν πολὺ χειροτέραν ἀπὸ ὅ,τι ἤρξιεν. Αὐτοὶ εἶναι οἱ ὑπολογισμοὶ οἱ ὅποιοι ἐγένοντο ἀπὸ μαθητὴν τοῦ γυμνασίου, ὁ ὅποιος ὅμως, σὰς βεβητῶν, γνωρίζει καὶ πρόσθεσιν καὶ ἀφαιρέσιν καὶ πολλαπλασιασμόν. Παρακαλῶ δὲ τὸν κ. Ὑπουργόν, ἔάν δύναται, νά ἀνατρέψῃ τὰ ἀποτελέσματα αὐτά.

Ἐπαναλαμβάνω ὅτι σύμφωνα μὲ τὰς ἀπιδάνους προϋποθέσεις τοῦ κ. Ὑπουργοῦ, ἐφθάσαμεν μετὰ τὴν 50ετίαν, ἡ ΔΕΗ νά ἔχη πραγματοποιήσει καθαρὰν ζημίαν 24.500.000 δολ. Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς δὲ ἐκείνης δέν δύναται νά περιέλθῃ εἰς καλύτεραν θέσιν, διότι τὰ ἐργοστάσια καὶ τὰ φράγματα θά εὐρίσκονται εἰς πολὺ χειροτέραν κατάστασιν ἄφ' ὅ,τι εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς 50ετίας.

Ἄτυχῶς, ὅμως, δέν δυνάμεθα νά δεχθῶμεν ὡς ἀκριβῆ τὰ δεδομένα τοῦ προβλήματος τοῦ κ. Ὑπουργοῦ. Θά τὰ ἐλέγξωμεν, διὰ νά ἡμικορῶσετε καί πάλιν νά ἀντιληφθῆτε πόσον ἔξω τῆς πραγματικότητος εἶναι. Ἐν πρώτοις, ὅπως σὰς εἶπον, ὁ κ. Ὑπουργός δέχεται ὅτι ἡ ἀξία τῶν δύο φραγμάτων εἶναι 40 ἑκατομμύρια δολάρια. Ἔλαβε δηλ. τὸν μέσον ὄρον μεταξὺ τῶν δύο ἐκδοχῶν τῆς Ἐμπάσκο. Εἰς τὸν δεύτερον ὑπολογισμόν του, περὶ οὐ κατωτέρω, τὴν ἀξίαν τῶν δύο αὐτῶν φραγμάτων τὴν ὑποβαθάζει εἰς 37 ἑκατομμύρια δολ-

λάτρια, διὰ τὴν συμφωνίαν μὲ τὴν πρώτην λύσιν τῆς Ἐμπάσκο. Ἀλλὰ εἰς τὰ 37 ἑκατομμύρια δολλάρια δὲν περιέχεται, ὡς ἀνακριβῶς ἰσχυρίζεται ὁ κ. Ὑπουργός, ἡ ἀξία τῶν γραμμῶν μεταφορᾶς καὶ τῶν ὑποσταθμῶν. Ἐπομένως, ὁ ἀριθμὸς 37 δὲν εἶναι ἀκριβής. Ὁ ἀριθμὸς 40, ποῦ ἐχρησιμοποίησεν ὁ κ. Ὑπουργός εἰς τὸν πρῶτον τοῦ ὑπολογισμῶν, πλησιάζει περισσότερο τὴν πραγματικότητα. Ἀλλὰ, κύριοι, εἴτε 37 ἢ 40 ὑπολογίζει ἡ Ἐμπάσκο τὴν ἀξίαν τῶν φραγμάτων καὶ τῶν σταθμῶν, εἶναι δυνατόν νὰ ληφθῇ τοῦτο ὡς ἀσφαλὴς ἐκτίμησις; Ὑπάρχει ἄνθρωπος, ὄχι τεχνικός, ἀλλ' ἀπλῶς ἄνθρωπος μὲ στοιχειώδη νοῦν, ποῦ ἔμπορεῖ νὰ δεχθῇ ὅτι μία τοιαύτη ἐκθεσις ἰδεῶν τῆς Ἐμπάσκο, διότι περὶ ἐκθέσεως ἰδεῶν πρόκειται, δίδει τὴν ἀναντίρρητον βίαιον τοῦ ὑπολογισμοῦ τῆς πραγματικῆς ἀξίας τῶν κατασκευῶν;

Εἰς τὴν χώραν αὐτὴν ἔχομεν ἐν προκειμένῳ πείραν θλιβερωτάτην 15 ἐτῶν. Ἐχομεν κατασκευάσει πολλὰ ὑδροηλεκτρικὰ ἔργα, ἔχομεν κατασκευάσει πολλὰ θερμοκὰ ἐργοστάσια καὶ ἐπὶ τῶν ὀριστικῶν τεχνικῶν μελετῶν, τὰς ὁποίας ἀκριβοπληρώσαμεν — ἐπληρώσαμεν καὶ μὲ ἑκατομμύρια δολλάρια εἰς τινὰς περιπτώσεις — αἱ ἐπεβάσεις εἶναι ὁ κανὼν. Πράγματι αὐταὶ ἀνέροχονται εἰς τὰ ἑξῆς ποσοστά: Ἀσθὼν 56%, Ἄγρας 52%, Λοῖρος 48%, Μέγδοβα 79% (καὶ ἐπέβην μία πρώτη ὀριστικὴ μελέτη, τῆς ὁποίας ἡ ἐπερβάσις εἶναι ἀκόμη μεγαλύτερα), Πτολεμαῖς 20—25%. Καὶ ἔπειτα συνέχεια!..

Κατόπιν αὐτῶν τῶν δεδομένων, ἔμπορεῖ σοβαρῶς νὰ γίνῃ ὑπολογισμὸς τιμῆς ρεύματος μὲ βίαιον τὴν «μελέτην» τῆς Ἐμπάσκο ἐπὶ τῆς ἀξίας τῶν ἐγκαταστάσεων;

Ἄλλ' καὶ ἐν δευτέρῳ θέμα. Οἱ ὑπολογισμοὶ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ καὶ τῶν συνεργατῶν του βασίζονται ἐπὶ τῆς ὑποθέσεως, ὅτι θὰ ἐπιτευχθῇ χρηματ. τοδότησις τῶν ἔργων ἀνάλογος μὲ τὴν ἐπιτευχθεῖσαν διὰ τὰ Κρεμαστά. Ὑποθέτουν, δηλαδή, ὅτι θὰ ἐπιτύχουν καὶ διὰ τὴν κατασκευὴν τῶν ἔργων Προβέντζας—Καστρακίου δάνειον 17 ἑκατομ. ἀπὸ τὸ ἔξωτερικόν μὲ τόκον 3,5% καὶ 25ετῆ διάρκειαν, ὡς τὸ παραχωρηθὲν ὑπὸ τῆς DLF διὰ τὰ Κρεμαστά. Ἐπίσης ἀπὸ τὸ ἐσωτερικὸν δάνειον 20—23 ἑκατ. δολλარიῶν, μὲ τόκον 5% καὶ διάρκειαν 25ετῆ ἐπίσης.

Ἐν πρώτοις δὲν ἔχει ἐξασφαλισθῆ ἀκόμη ἡ χρηματοδότησις τῶν Κρεμαστῶν ἀπὸ ἀπόψεως ἐσωτερικῶν πόρων. Ἐχομεν βεβαίωσιν τῆς Ἀμερικανικῆς Τραπέζης, ὅτι θὰ μᾶς δώσῃ καὶ μάλιστα ὑπὸ τοῦς αὐτοῦς ὄρους τὰ νέα 17 ἑκατομμύρια δολλάρια; Ἐχει λοιπὸν δεδομένον ὁ κ. Ὑπουργὸς αὐτὴν τὴν σιγήν, ὅτι θὰ ἐπιτύχῃ αὐτὰς τὰς ἀναγκαίας χρηματοδοτήσεις ἢ βασίζεται ἐπὶ ἐλπίδων καὶ εὐχῶν πρὸς τὸν Ὑψιστον; Ἐάν πραγματοποιηθοῦν, ἔχει καλῶς. Ἐάν δὲν πραγματοποιηθοῦν ὅμως; Ἐχομεν ὅμως δεσμεύσει ἤδη τὴν ΔΕΗ διὰ 50 χρόνια νὰ παρέχῃ ρεῦμα εἰς τὴν τιμὴν τῶν 3,1—3,6 χιλιοστῶν τοῦ δολ. Δι' αὐτὸ ἐπερμείναμεν νὰ μᾶς καταθέσῃ ὁ κ. Ὑπουργὸς τὰ ἔγγραφα, ἐκ τῶν ὁποίων θὰ ἀπεδεικνύετο ὅτι ἐξασφαλισθῆ ἡ χρηματοδότησις. Καὶ βεβαίως ὁ κ. Ὑπουργὸς δὲν τὰ κατέθεσεν, ὄχι διότι θέλει πάντοτε νὰ λέγῃ ὄχι, ἀλλὰ διότι δὲν τὰ ἔχει. Οὔτε διανοήθη τις εἰς τὴν ΔΕΗ ἢ εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τοῦ Σεντονισμοῦ νὰ ἀντιμετωπίσῃ αὐτὸ τὸ θέμα, καίτοι συμβάλλονται διὰ 50 χρόνια.

Ἄνευ λοιπὸν τεχνικῆς μελέτης τῶν ἔργων, διὰ νὰ γνωρίζωμεν πόσον

θά στοιχίσουν και άνεν εξασφαλίσεως τής χρηματοδοτήσεως έκαμε τούς έπο-
λογισμούς του ό κ. Υπουργός, διά να μάς ειπή, ότι θά έχη ή ΔΕΗ εις τό
τέλος τής 50ετίας 100 έκατομμύρια δολάρια καθαρά κέρδη! Τό άτύχημα
είναι ότι και μέ τά δεδομένα επί τών όποιων βασίζεται ή ΔΕΗ, ώς ήδη
άπεδείξαμεν, θά έχη καθαράν ζημίαν 24,5 έκατ. δολ.

4. ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΚΟΣΤΟΥΣ

"Αλλ' ό κ. Υπουργός ποτέ δέν ήλθεν εις την αίθουσαν αυτήν μέ μίαν
άπάντησιν. Έχει και δευτέραν άπάντησιν πάντοτε. "Όπως εις τά κεφάλαια
του έργοστασίου άλουμινίου μάς έδωσε τρεις άπαντήσεις και έδώ μάς έδωσε
δύο. "Ας εξετάσωμεν τούς νέους έπολογισμούς του κ. Υπουργού και μή νο-
μίστε ότι αυτοί προήλθον από καλωσύνην ή από ένδιαφέρον προωθήσεως τής
έποθέσεως. Προήλθον από τό γεγονός ότι πολύ άργά, μετά την συζήτησιν
εις την Νομοθετικήν Έπιτροπήν, άντιλήφθη ένα βασικόν λάθος, ότι δηλαδή
τά δύο έργοστάσια που θά γίνουν εις την περιοχήν Καστρακίου και Προβέν-
τζας μόνα τών δέν ήμπορούν να τροφοδοτήσουν την βιομηχανίαν άλουμι-
νίου. Τό άντιλήφθησαν ό Υπουργός και οι σύμβουλοί του μετά την συζήτη-
σιν. Και άντιλήφθησαν επίσης ότι ή πρωτογενής και δευτερογενής ένέργεια
ήμπορούν να προστίθενται, διά να παραπλησθη ή Βουλή, αλλά δέν είναι
δυνατόν διά τής μεθόδου αυτής να παραπλησθηούν και οι τεχνικοί.

"Αντιλήφθησαν, κύριοι βουλευταί, ότι από την Προβέντζαν και τό Καστρά-
κι δέν ήμπορούν να πάρουν όλην την ένέργειαν, ή όποία χρειάζεται διά τό άλου-
μίνιον. Έφοβήθησαν έπομένως ότι θά εύρίσκοντο έδώ πρό τής κατηγορίας ότι
ήσαν ύποχρεωμένοι να πάρουν τό ρεύμα—δηλαδή την διαφοράν μεταξύ τών 455
έκατομ. κιλοβαττωών πρωτογενούς ένεργείας, που δίδουγ τά δύο αυτά φρά-
γματα και τών 955 έκατομ. που χρειάζονται πράγματι διά τό άλουμίνιον—άπό
τό έθνικόν δίκτυον, όπότε ή επιδότησις καθίσταται ήλιον φαινοτέρα. Έάν
δέ, ώς πρέπει, υπολογισθη ή αξία του ρεύματος αυτού μέ την τιμήν κόστους τής
ΔΕΗ, τότε ή επιδότησις προς την Έταιρείαν Άλουμινίου άνέρχεται εις άστρο-
νομικά ύψη, τά όποια μέ κανένα τέχνασμα δέν ήμπορούν να συγκαλυφθούν.

Πρό του κινδύνου αυτού κατέφυγον εις την νέαν λύσιν, την όποιαν
διά πρώτην φοράν μάς παρουσίασεν ό κ. Υπουργός διά τής από 10.10.60
έπιστολής του κ. Πεζοπούλου, την 9 Νοεμβρίου 1960, χωρίς και πάλιν την
στιγμήν εκείνην ν' άντιληφθη περί τίνος έπρόκειτο, όπως άπεδείχθη από
την άπάντησίν του, εις μίαν διακοπήν την όποιαν το έκαμα χθές.

"Αντιλήφθησαν οι τεχνικοί σύμβουλοι του κ. Υπουργού ότι διά τής λύ-
σεως αυτής, τής Προβέντζας και του Καστρακίου, δέν επαρκεί ή ένέργεια.
Διά να μή γίνη όμως προσφυγή εις τό έθνικόν δίκτυον χρειάζεται μία νέα
λύσις. Και αυτή είναι ή πρότασις περί ίδρύσεως νέου θερμικού σταθμού
ισχύος 70 χιλιάδων κιλοβάτ άντί προϋπολογιζομένης δαπάνης 12 έκ. δολлар.

"Αλλά και πάλιν, ή κοινή λογική λέγει: "Όταν εχάτε τα δύο φραγμα-
τα μόνον διά να τροφοδοτηθη τό άλουμίνιον, τό κόστος ήτο πολύ άκριβώτε-
ρον από την συμφωνηθείσαν τιμήν τών 3,1 και 3,6. Τώρα που προσθέτετε

και την νειαν δαπάνην των 12.000.000 δολλαριων και τα καύσιμα, που πάει το κόστος σας ;

Πρό του διλήματος αυτού ο κ. Πεζόπουλος εφθέθη υποχρεωμένος ν' ακολουθήση, όσον άφορᾷ τόν ύπολογισμόν του κόστους του ρεύματος, ένα σκολιόν δρόμον, μίαν σειράν άποροβητισμών, οι όποιοι βεβαίως έντυπωσιάζουν τους άδασεις, αλλά οι όποιοι δέν είναι δυνατόν νά παραλανήσουν ούδ' έπί στιγμην άνθρωπους οι όποιοι είναι τεχνικοί, ή έχουν ζστο κάποιαν γνώσιν των άρχων της ήλεκτρικής οικονομίας.

Κύριοι, εφθάσαμεν ούτως εις ένα σημειον, το όποιον είναι σοβαρότατον. Διότι εάν ο κ. Πεζόπουλος αναγκάζεται νά κάμη αυτούς τους άποροβητισμούς σήμεραν, δέν τους κάμνει από εύχαρίστησιν, τους κάμνει έν συνεχεία γεγονότων, τά όποια προηγήθησαν και τά όποια τόν έθεσαν εις την κατάστασιν αυτήν την όχι αξιοζήλευτον.

Κύριοι βουλευται, ή συμφωνία διά τα 3,1 και 3,6 μιλς έγινετο έν άγνοία της ΔΕΗ! Δέν την συμβουλευθή, όταν συμφώνησεν ή Κυβέρνησις με τόν Πεσινέ και τους σνν αυτώ περί της τιμής αυτής. Η ΔΕΗ της ειχεν ειπει άλλα πράγματα. Αφού συνεβλήθησαν, τότε έκαλεσαν τόν κ. Πεζόπουλον και του ειπον: «Ημεις άπεφασίσαμεν αυτήν την τιμήν. Κάμε ένα συμβόλαιον με την εταιρείαν». Ο κ. Γενικός Διευθυντής έκαμε το πᾶν διά νά τακτοποιήση κατά τόν καλύτερον δυνατόν τρόπον τά πράγματα. Και επειδή του έζήτησαν νά δικαιολογήση αυτά τά όποια έκαμαν, υπεχρώθη νά προβή εις ώρισμένας ένέργειας και ύπολογισμούς, μάλλον ιδιαιτύους.

Σ. Αλλ άμ ανής; Πότε;

Ι. Ζίγδης: Την 25 Ιουνίου του 1960 έμονογράφησε την συμφωνίαν, χωρίς νά έχη την έγκρισιν του Διοικητικού Συμβουλίου της ΔΕΗ. Έπήγε νά την ζητήση μετά δύο ήμέρας και την 27ην Ιουνίου ειπεν εις το Συμβούλιον: «Η Κυβέρνησις έχει προεξοφλήσει την έγκρισίν σας».

Α. Ζάκκας: Ααμπρά!!

Ι. Ζίγδης: Κύριοι, επειδή το θέμα του άλουμινίου είναι εξαιρετικής σημασίας διά την Ελλάδα, είμαι υποχρεωμένος νά καταθέσω εις την Βουλην το πρακτικόν της εισήγησως του κ. Πεζοπούλου προς το Διοικητικόν Συμβούλιον της ΔΕΗ, διά νά το άναγνώσχη.

Τινές βουλευται: Νά το διαβάσχη.

Πρόεδρος: Όταν καταχωρηθή εις τά πρακτικά θά το διαβάσχη.

Τινές βουλευται: Νά το διαβάση.

Ι. Ζίγδης: Μή νομίζετε ότι θά με κουράσετε, κύριοι συνάδελφοι της πλειοψηφίας. Έχω σκοπόν νά όμιλήσω και επί 8 ώρας ακόμη, έν ανάγκη... (άναγινώσκει).

Σ. Ηλιόπουλος: Ήξεύρετε εάν αυτό το έγγραφον έπήγε εις κανένα εισαγγελία;

Ι. Ζίγδης: «Δημοσία Έπιχείρησις Ηλεκτρισμού.....» (Αναγινώσκει την πρόσ το Δ Σ. της ΔΕΗ προμνησθεισαν εισήγησιν του κ. Πεζοπούλου).

Δηλαδή ήμεις εις την Ελλάδα εφθάσαμεν εις τοιαύτην πληθώραν οικονομικών μέσων, ώστε ήμπορεί νά κάμωμεν μίαν επένδυσιν, διά της οποίας θά ζημιώνωμεν επί 25 έτη, διά νά κερδίσωμεν μετά 25 έτη, όποτε θά κάμω-

μεν συμφηρισμόν. Αὐτὴ εἶναι πράγματι ἡ θεωρία, ὁ ἀερογωνιαῖος λίθος, ἐκεί τῆς ὁποίας βασίζεται ἡ ἐπιχειρηματολογία τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τοῦ Συντονισμοῦ καὶ τῆς ΔΕΗ.

Συνεχίζω: «Μοῦ ἐξηγήθη ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως...»

Εἰς βουλευτῆς (τῆς Ἀριστερᾶς): Νὰ κατατεθῆ αὐτό.

Ι. Ζίγδης: Βεβαίως θὰ κατατεθῆ καὶ ἰδοῦ αὐτό.

ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΣ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΥ ΥΓΔ καὶ ΓΜ: 3664/27.6.60
ΥΠΗΡΕΣΙΑΚΟΝ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Ἐν Ἀθήναις τῆ 27 Ἰουνίου 1960

Πρὸς: κ. Πρόεδρον Διοικητικοῦ Συμβουλίου

Ἄπο: Γενικόν Διευθυντήν

Θέμα: Συμβόλαιον ἠλεκτροδότησεως ἀλουμινίου.

Ἀπὸ πολλῶν ἐβδομάδων ἠρτηρήθη ἀπὸ τὸν κ. Ὑπουργὸν Βιομηχανίας ἐὰν θὰ ἦτο δυνατόν ἡ ΔΕΗ νὰ ἠλεκτροδοτήσῃ μίαν ἰδρυθησομένην βιομηχανίαν ἀλουμινίου προκειμένου ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις νὰ ἀρχίσῃ συζητήσεις διὰ τὴν ἐγκατάστασιν αὐτῆς ἐν Ἑλλάδι. Προσέδοξαι τῆς τοιαύτης ἠλεκτροδότησεως ἦτο ἡ ὑπαρξίς ἠλεκτρικῆς ἐνεργείας τῆς τάξεως μεγέθους 800 ἑκατομ. ἢς 1 δισεκατομμυρίου κίλοβατῶν ἑτησίως καὶ ἡ εὐθυσὴ τιμὴ αὐτοῦ.

Ἀπήνησα τότε εἰς τὸν κ. Ὑπουργὸν Βιομηχανίας, ὅτι διὰ τὰ καταστῆ δυνατὸν τοῦτο θὰ ἔπρεπε ἡ ΔΕΗ νὰ κατασκευάσῃ καὶ τὰ δύο κατάνη τοῦ φράγματος Κορμασιῶν προβλεπόμενα ὑπὸ τὸν παλαιότερον μετῶν, ἀλλὰ καὶ ἕκ' αὐτῆς ταύτης τῆς μελέτης τῆς EBASCO, ἑτερα ὕδροηλεκτρικὰ ἔργα. Τὰ ἔργα ταῦτα τὸ ἐν εἰς τὴν θέσιν Προβέντζα θὰ ἐχοσιάζετο φράγμα ὕψους 45 μ., καὶ μήκους 160 μ. ἐνθ' τὸ δεύτερον εἰς τὴν θέσιν Κριμακοῦ θὰ ἐχοσιάζετο φράγμα ὕψους 65 μ. καὶ μήκους 280 μ. Τὸ κόστος κατασκευῆς ἀμφότερων τῶν ἔργων τούτων θὰ ἀπέτει κατά τὰς προσελάτας τῆς EBASCO περίπου 44 ἑκατομ. δολ. ἐκ τῶν ὁποίων τὰ 15 ἑκατομ. θὰ ἦσαν δωρεάν εἰς ἀνάληψαν καὶ ἐπιλόπιον δωρεάν εἰς διαρχίαν. Ἐγνώρισα ἐπίσης εἰς τὸν Ὑπουργὸν ὅτι ἐν κατασκευάζοντο τὰ δύο ταῦτα ἔργα ἐν συνδυασμῷ καὶ συνδεδεμένα μὲ τὸ ἔργον Κορμασιῶν, ἀλλὰ καὶ τὸ ὅλον ἐθνικὸν δίκτυον, θὰ ἦτο δυνατόν νὰ παρασχεθῆ πρὸς μίαν βιομηχανίαν ἀλουμινίου ἡ ποσότης ἠλεκτρικῆς ἐνεργείας, ἡ ὁποία ἀπαιτεῖτο παρ' αὐτῆς ἑτησίως, ἀγχορῶς δὲ τοῦ δήλωσα ὅτι τὸ κόστος κατὰ παραδοδομένην κίλοβατῶσαν θὰ ἔπρεπε νὰ ὑπολογίζεταί εἰς 4 χιλιοστά τοῦ δολλαρίου, ἦτοι περίπου εἰς 12 λεπτά ἀνά κίλοβατῶσαν. Τέλος ἐπέστησα τὴν προσοχὴν εἰς τὸν κ. Ὑπουργὸν, διὰ τῆς δηλώσεώς μου ὅτι παραχρῆμα εὐθὺς ἐθνηνοῦ ὀριώματος πρὸς τρίτον τινὰ θὰ ἐδωροῦσθε κατὰ πάσαν προβλεπὴν διαχορήξις καὶ ζητήματα μὲ τὴν ΗΕΑΠ, ἡ ὁποία εἰς τὴν μεθ' ἡμῶν Συμβολίον τῆς ἔχει τὴν ῥήτραν τοῦ πλέον ἐννοουμένου κελύτου.

Μετὰ ταῦτα ἐπικολοῦσθαι φηίνεται συζητήσεις καὶ προτάσεις τῶν ἐνδιαφερομένων πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν. Τελικῶς, προτάσεις προσχομέναι ἐκ δύο ὀρίλων συνηνθώθησαν εἰς μίαν καὶ μόνην ὄλον τῶν ἐνδιαφερομένων διὰ τὴν ἰδρυσιν βιομηχανίας ἀλουμινίου, συμπεριλαμβάνων μίαν μόνην ὀμάδα. Ὅπως ἦτο ἐπόμενον καὶ γνωστὸν εἰς τοὺς εἰδίους, ἡ μεγαλυτέρα προσπάθεια καὶ τὸ δυσκολώτερον θέμα διὰ τὴν ἰδρυσιν βιομηχανίας ἦτο ἡ ὑπαρξίς εὐθηνῆς ἠλεκτρικῆς ἐνεργείας. Ἡ ἐνδιαφερομένη ὀμάς ἐξήτει ὅπως ἡ ἠλεκτρικὴ ἐνεργεια μὴ χορευταί περισσότερον τῶν 3 χιλιοστών τοῦ δολλαρίου κατὰ κίλοβατῶσαν, ἔθετε δὲ τὸν ὄλον τοῦτον ἐκ τῶν ὄν οὐκ ἄνευ. Ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις κατέληξε νὰ δεχθῆ τὴν πρότασιν ὅπως κατὰ τὰ πρῶτα 16 ἔτη ἡ τιμὴ τοῦ ἠλεκτρικοῦ ὀριώματος ἀνέλθῃ εἰς 3,1 χιλ. τοῦ δολ. κατὰ κίλοβατῶσαν ἐνθ' μετὰ τὸ 16ον ἔτος ἡ τιμὴ ἀνέλθῃ εἰς 3,6 χιλιοστ. τοῦ δολ. κατὰ κίλοβατῶσαν, παρ' ὅλον ὅτι ἀρχικῶς οἱ ἐνδιαφερομένοι ἐξήτουν ὅπως μετὰ τὰ 16 ἔτη ἡ τιμὴ ἐλαττωθῆ εἰς περισσότερον. Ἐπὶ πλέον εἶχε συμφωνηθῆ, ὅτι κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο ἐὰν ἡ ἐπιχορήξις ἀλουμινίου θὰ εἶχε δυνατώγητα διανομῆς μερίσματος εἰς τὸ μετοχικόν τῆς κεφάλαιον ἀνωτέρου τοῦ 8%, τὸ πλεόνασμα τοῦτο τὸ ὁποῖον ἀποκαλεῖται ὑπερκόρυφος θὰ διενέμετο κατὰ 15%, μετὰ

της ΔΕΗ και κατά 85% εις τήν επιχείρησιν, υπό τήν προϋπόθεσιν ὅμως, ὅτι ἡ οὕτω προκύπτουσα μέση τιμή ηλεκτρικῆς ἐνεργείας δέν θά ὑπερβῆται ποτὲ τὴν τιμὴν τοῦ 3,6 χιλιοστών τῶν δολλαρίων κατὰ παρασχεθείσας κλιματώσεων. Μὲ ἄλλους λόγους ἡ ὑπαρξίς ὑπερκόσθους θά ἦτο δυνατόν νά μειώσῃ τήν διαφοράν μεταξύ 3,1 χιλιοστών καὶ 3,6 χιλιοστών. κατὰ κλιματώσαν, ἡ ὁποία θά ἀσυσσιάζετο κατὰ τὴν πρώτῃν Ἱσθεσίαν, ὑπὲρ τῆς ΔΕΗ. Σημειώσιον ὅτι τελικῶς ἐγένετο δεκτὸν ὅπως ἡ περίσθος τῶν 16 ἐτῶν εἶναι ἓνα μέγιστον ἓνα μὴ ἐπιδιώξαν νά μειωθῆ ἰάν ἡ επιχείρησις ἀλουμινίου ἐπετίγγανεν εἰς διάστημα βραχύτερον νά ἀποσβῆσῃ τὰ δανειακά της κεφάλαια. Τοὺς ἀριθμοὺς τοῦτους εἰδέχθη ἡ Κυβέρνησις στηριζομένη εἰς τὰ ἑξῆς :

Πρότερον εἰς τὰ παρ' ἑμοῦ παρασχεθέντα στοιχεῖα ἐξοφλήσεως τῶν δανειακῶν ὀφικηρώσεων αἱ ὁποῖαι θά ἦτο ἀνάγκη νά συναρθῶν διὰ τὴν κατασκευὴν τῶν ἔργων τούτων καὶ δεύτερον, εἰς τὰ παρ' ἑμοῦ παρασχεθέντα στοιχεῖα ὅσον ἀφορᾷ τὰς δαπάνας λειτουργίας καὶ ἐπιμεταλλεύσεως τῶν ἔργων τοῦ Ἀχελώου.

Λαμβανομένων ἐπ' ὄψιν τούτων καὶ ὑπὸ τὴν προϋπόθεσιν ὅτι ἡ ΔΕΗ οὐδὲν κέρδος θά εἶχε τὸ ἀποκομίζον κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἐξοφλήσεως τῶν δανειακῶν τῆς ὀφικηρώσεως ἐν τῇ κατασκευῇ τῶν ἔργων τούτων, ὑπελογίσθη ὅτι ἡ τιμὴ 3,1 θά ἐπέφερε ζημίαν κατὰ τὴν πρώτῃν Ἱσθεσίαν, ἡ ὁποία ὅμως θά ἦτο νύνα νά ἀποσβένεται μετὰ τὴν ἐφαρμογὴν τῆς τιμῆς τοῦ 3,6 χιλιοστών κατὰ κλιματώσαν καὶ κατ' ἐξακολουθεῖν ἐφαρμογῇ τῆς τιμῆς ταύτης μέχρι τέλους τῆς 50ετίας, ἡ ὁποία ἐθεωρεῖτο ὡς τὸ ἐλάχιστον χρονικὸν διάστημα διὰ τὴν Ἰδρυσιν καὶ λειτουργίαν τῆς βιομηχανίας ἀλουμινίου, ὑπελογίσθη δὲ ὑπὸ Ὑπουργείου Συντονισμοῦ ὅτι μετὰ τὸ 28ον ἢ 30όν ἔτος, ἡ ΔΕΗ θά εἶχεν ἐξοφλήσει ἤδη ὅλους τὰς ὀφικηρώσεις της, εἴτε ἐκ δανειακῶν ὀφικῶν εἴτε λόγω συσσώρευσεως ἐλλείματός ἐκ τῆς εὐθηνωτέρας τιμῆς κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν πρώτων 16 ἐτῶν καὶ κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην θά τῆς ἀπέμενε καθαρὸν τὸ ἔργον τῶν δύο ἔργοστασίων κατάνη τῶν Κρημασίων, ἀλλὰ ἀπομεινόντες περίσθος ἴσως πρὸς τὰ δύο τρίτα τῆς ὅλικης δαπάνης κατασκευῆς τῶν ἑτῶν ἀλλὰς πρώτων 16 ἔως 20 ἔτος. δολλαρίων καὶ ἀποδοθέντων, μετὰ ἀφαίρεσιν δαπανῶν ἐπιμεταλλεύσεως, δαπανῶν λειτουργίας καὶ ἀποσβέσεως ἐπιρροημένων κατὰ τὴν τελευταίαν Ἱσθεσίαν τῆς ζωῆς τῶν ἔργων, καθαρὸν ἔσοδον 6—7% ἐπὶ τοῦ συνόλου τῶν ἀρχικῶς ἐπενδυσθεσομένων κεφαλαίων, ἤτοι ἔσοδον περίσθος 2,5 ἑκατομμυρίων δολλαρίων.

Ἐπ' αὐτὰς τὰς συνθήκας κατὰ τὴν ἀντίληψιν τῆς Κυβερνήσεως, ἡ ὁποία ἐνδιαφέρεται διὰ τὴν δημιουργίαν τῆς βιομηχανίας ἀλουμινίου ἐν Ἑλλάδι, ἡ ΔΕΗ, ἡ ὁποία ἀρχικῶς θά ὀφικῆτο ζημίαν, τελικῶς θά εἶχεν ὅμως ὄφικον ἐκ τῆς δημιουργίας κεφαλαίων 15 ἔως 20 ἑκατομμυρίων δολλαρίων, τὸ ὅσον κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς 50ετίας θά εἶχεν ἀποσβῆσθῃ ὁλοκληρῶς, σχηματιζομένων κατὰ τὸ 50όν ἔτος ἀποθεματικῶν ὑπὲρ τῆς ΔΕΗ διὰ τὰ ἔργα ταῦτα ἀλλὰς, οἷα καὶ ἡ ἀρχικὴ ἀξία κατασκευῆς τῶν ἔργων, ἤτοι 44 ἑκατομμυρίων δολλαρίων, εἰς δὲ πλέον τῆς ΔΕΗ ἀπολαμβανούσης κατὰ τὴν τελευταίαν Ἱσθεσίαν τῆς συμβάσεως καθαρὸν εἰσοδήματος 2,5 περίσθος ἑκατομμυρίων δολλαρίων κατ' ἔτος, πρῶτον τὸ ὅσον διὰ ἀνεβῆβαζε κατὰ τὸ τέλος τῆς 50ετίας τὸ καθαρὸν ὄφικον τῆς ΔΕΗ κατὰ 50 ἑκατομμύρια δολλάρια ἐπιπροσθέτως. Ἀλλὰ μετὰ μίαν 50ετίαν ἡ χορήγις τῶν ὁδάτων κατάνη τοῦ ποταμοῦ Ἀχελώου θά εἶχε νά ἀποδώσῃ εἰς τὴν ΔΕΗ συνολικῶς ποσὸν 90 ἑκατομμυρίων δολλαρίων.

Ὅταν μὲν ἐτίθη οὕτω τὸ πρόβλημα ἠρεσύνθη ἐγγύτερον τὴν ὀφικῆσιν τοῦ κόστους παραγωγῆς ηλεκτρικῆς ἐνεργείας ἐκ τῶν συνδυασμένων ἔργοστασίων Κρημασίων, Περιβέντης, Κρημασίων καὶ ἐκ τοῦ συνδυασμοῦ τούτων μετὰ τοῦ ὀλοποιποῦ τοῦ ἐθνικοῦ δικτύου καὶ τῶν θερμικῶν ἐγκαταστάσεων αὐτοῦ. Ἀποτέλεσμα τῆς ἠρεσύνης μου ταύτης ἐκτύπησεν ὅτι ἐνθ' ἡ μέση τιμὴ παραγωγῆς ἀπὸ τὰ ἔργοστασία αὐτὰ θά κυμανθῆ μεταξύ 5 καὶ 6 χιλιοστών τοῦ δολλαρίου κατ' ἔτος, κατὰ κλιματώσαν, οὗχ' ἦτον ὀφικῆσθαι ποσότητες ηλεκτρικῆς ἐνεργείας παρεχόμεναι ὑπὸ τὰς συνθήκας ὑπὸ τὰς ὁποίας νά ζητοῦνται ὑπὸ τῆς ἐπιχειρήσεως ἀλουμινίου, ἤτοι ὑπὸ συντελεστῆν φορτίσεως ἑτησίως 90% καὶ δυνατόν διακυμάνσεως μέχρι 81%, θά ἦτο πρῶτον καὶ δυνατόν νά τιμολογηθῶν εἰς τιμὴν οὐχὶ μείζονα τῶν 3 ἔως 3,1 χιλ. τοῦ δολλαρίου κατὰ κλιματώσαν καὶ τοῦτο δοθέντος ὅτι ἡ ἐπὶ πλέον ηλεκτρι-

κή ενέργεια ή όποια θα έδιδετο από τή εργοστάσια αυτά προς τήν λοιπήν καταλώσαν υπό συντελεστήν χρησιμοποίησης πολύ χαμηλότερον και ή όποια ζητείται από τή δικτύά μας θα ήτο δυνατόν και πρόπον, κατά τās έλικρατοούσας εν τή τιμολόγησει τής ηλεκτρικής ενέργειας άρχας, να διατεθ ή εις πολύ ύψηλοτέραν τιμήν.

Υπ' αυτές τās συνθήκας ή έλαχιστή τιμή ή όποια συνεφωνήθη μεταξύ τής Κυβερνήσεως και τών επιχειρηματιών τής βιομηχανίας άλουμινίου, ήτοι ή τιμή του 3,1 χιλστ. του δολλαρίου ανά κιλοβατώραν, κατά πάσαν προβλεψιμν γενομένην παρ' έμοσ δέν θα είναι ζημιολόγους κατ' οδδερμίαν περίοδον διά τήν ΔΕΗ, όποτε ή ειών μεταβάλλεται άρδην όσον άφορσ τή όφέλη τής ΔΕΗ εκ τής έπιχειρήσεως του άλουμινίου, διότι πράγματι τότε υπό αυτές τās προϋποθέσεις από του ίδιου έτους το βραδύτερον, ή ΔΕΗ θα άρχιση να ανασταρέη κέρδη τά όποια τελικώς μετά το 500ν έτος, είτε υπό μορφήν εισοδήματος άνυπάρκτου κεφαλαίου τής ΔΕΗ είτε υπό μορφήν άποθεματικών άποθεσών, θα έχουν ύπερβή συνολικώς το ποσόν τών 190 εκατομμυρίων δολλαρίων.

Πάντα ταύτα έννοείται δέν άντεκρίνωσα εις τήν Κυβέρνησιν τοσοούτον μάλλον καθ' όσον έχουν και παράγοντα τινά άσφαθείς. Άλλαδ ή άλλους λόγους είναι προτιμότερον να ύπολογίζωμεν μεταξύ του συνολικού όρους κέρδους τής ΔΕΗ μετά τήν πάροδον 50ετίας το όποίον προέκυψεν, ως άνωτέρω έσημείωσα, βάσει τών ύπολογισμών του 'Υπουργείου Συντονισμού και του κέρδους κατά τήν ίδίαν έποχην το όποίον προκύπτει εκ τών άνωτέρω ύπολογισμών μου, διά να έρωμεν άσφάλειαν προσωπικής περι τών μελλοντικών οικονομικών άποτελεσμάτων τής διαθέσεως ηλεκτρικής ενέργειας διά κατασκευή τών εργοστασίων Προβιέντζης και Κρικονκίου τής ΔΕΗ.

Μου έζητήθη υπό τής Κυβερνήσεως να διαπραγματευθ ή συμβόλαιον μετά τών αιτούντων τήν ίδρυση τής βιομηχανίας άλουμινίου ζένων κεφαλαίοχων με τήν συμπράξασαυ του βοηθού Ανακληρωτού Γενικού Διευθυντού και του Νομικού Συμβούλου, διετηρήσωμεν σκληράς διαπραγματεύσεις μετά τών ένδιαφερομένων, οι όποιοι διά τών ειδικών τών όρων του συμβολαίου παροχής ηλεκτρικής ενέργειας, οικονομικών τε και τεχνικών, κατέληγον εν τή οδία να ανατρέψουν ύπερ αυτών το τιμολόγιον, το ήδη τόσον χαμηλόν, το όποιον είχε άποδεχθ ή Κυβέρνησις διά τήν παροχήν τής ηλεκτρικής ενέργειας. Άποτέλεσμα όλων αυτών τών μακρών συζητήσεων οι όποιοι έλαβον χώραν έντός τριών 24ώρων ύπήρξε να καταλήξωμεν εις το συμβόλαιον το όποιον συνάπτεται εις τήν παρούσαν. Έπειδ ή συμβόλαιον ταύτο ήτο εκ τών άν ούκ άνευ διά τήν συμφωνίαν τής Κυβερνήσεως μετά τής ομάδος, οι κ. κ. 'Υπουργοί Συντονισμού και Βιομηχανίας έζητησαν άπό ήμάς να μονογράψωμεν το συμβόλαιον όστι να καταστή δυνατή πλέον και ή άπόφασις ή τελική τής Κυβερνήσεως διά τήν σύναψιν τής συμβάσεως ίδρύσεως τής βιομηχανίας του άλουμινίου μεταξύ τής 'Ελληνικής Κυβερνήσεως και ομάδος τών ζένων επιχειρηματιών. Κατόπιν ταύτου έθέσωμεν μεταξύ τών όρων του συμβολαίου τόν όρον ότι ταύτο δέν είναι δυνατόν να ισχύει παρά μόνον άφοσ ή όλη σύμβασις τής βιομηχανίας άλουμινίου τεθ ή εν ισχύι, εξ άλλου δέ εν τή συμβάσει έκείνη τίθεται ως όρος ότι αυτή δέν θα τεθ εις ισχύν παρά μόνον άφοσ επικυρωθ ή υπό τής Βουλής ή τής 'Επιτροπής 'Εξουσιοδοτήσεως.

Ούτω, ή παρ' ήμων μονογραφ ή του κειμένου τής συμβάσεως παροχής ηλεκτρικής ενέργειας δέν έχει άλλην έννοιαν ει μη ότι επ' όσον τελικώς γινή άποδεκτή υπό τής 'Ελληνικής Κυβερνήσεως σύμβασις τής δημιουργίας βιομηχανίας άλουμινίου, ή ΔΕΗ θα είναι έποχουμένη υπό τούς όρους ταύτους να παράσχη ορθη ήλεκτρικόν. Έννοείται ότι προϋπόθεσις όλων αυτών θα ήτο και ή υπό του Διοικητικού Συμβούλου τής ΔΕΗ έγκρισις τής συμβάσεως ταύτης, τήν όποιαν βεβαίως ή Κυβέρνησις προεόφκει και προεξοφλει διότι κρίνει ότι αι τιμαί τās όποιās επέτυχεν ύπερ τής ΔΕΗ δέν θα είναι ζημιολόγοι δι' αυτήν εν τή παρόδω του χρόνου άλλα και συγχρόως θα έπιτρέψουν τήν ίδρυση τής βιομηχανίας ταύτης τήν όποιαν ή Κυβέρνησις εν τή γενικότερω πολιτική τής έκβιομηχανίσεως τής χώρας εύρίσκει ως άπαραίτητον. Τονίζω και πάλιν ότι ή Κυβέρνησις κρίνωσα τās τιμαίς ταύτας ως μη ζημιολόγους έχει υπ' όψιν τής τά άποτελέσματα τών ύπολογισμών τής 'Υπ-

ρεσίας του Υπουργείου Σεντονιαμού και όχι έκτείνε τα όποια εν τη παρούση μου ούς ανέκοινασα ως ίδια μου άποτελέσματα ύπολογισμών.

Εις όλίγα γραμμάρια πλύν της τιμολογήσεως της παροχής ηλεκτρικής ενεργείας, τό σχέδιον συμβολαίου τό όποιον έμονογράφησα διέπτεται άπό τας ακόλουθους άρχας :

Ή διάρκεια συμβολαίου είναι 50ετής άπό τήν ήμέραν της λειτουργίας του έργοστασίου ήτοι άπό τήν 1ην Ίουλίου 1964. Ή παραλαβή ισχύος ύπό της βιομηχανίας άλουμινίου και ή ύποχρέωσις παραδόσεως ταυτης ύπό της ΔΕΗ δύνανται να κυμανθώ μεταξύ ένός κατωτάτου όρίου 80.000 κιλοβάτ και ένός άνωτάτου 115.000 κιλοβάτ. Ή διακείμενσις αύτη δύνανται να γίνεται άνά διετίαν αλλά με ρυθμόν (πρός τό άνω ή κάτω) όχι άνωτερον των 4.000 κιλοβάτ. Ή έγγυημένη κατανάλωσις επί διετίαν είναι τά 81% του γενομένου κιλοβάτ επί 17.520 ώρας, τήν άξίαν της όποίας ή έπιχείρησις άλουμινίου θα καταβάλλη εις τήν ΔΕΗ έτσι και εάν δέν τήν πραγματοποιήσῃ. Άπό του έλαχίστου αύτου δύνανται να άπαλλαγῇ εν περιπτώσει άνωτέρας βίας ή κρίσεως εν τή βιομηχανία άλουμινίου χαρακτηριζομένης ύπό έλαττώσεως της διεθνούς παραγωγής κατά 20% αλλά και ταύτοχρονον μείωσις κατά 20% της παραγωγής του όμίλου παραγωγής άλουμινίου PECHINEY. Τέλος εις τό συμβολαίον ένυπαίχουσι άμφιβαρείς ύποχρεώσεις άποζημιώσεως εις περιπτώσεις άνωμαλιών αι όποίας προκαλούνται έξ' ύκαίρου των συμβαλλόντων προς τόν έτερον λόγω μη τηρήσεως των συμβατικών ύποχρεώσεων του. Ταύτα είναι ή μη έγκαιρος άποπειράτωσις των έργων, ή διακοπή παροχής ηλεκτρικής ενεργείας έξ' όσον προκαλέσῃ τήν άπόφυξιν των ηλεκτρολυτικών φορτίων, ή καθυστέρησις πληρωμής των λογαριασμών κλπ.

Τοιοτόν είναι τό πρό ύμών κατατιθέμενον συμβολαίον τό όποιον, λησθεμαί ότι ήτο αδύνατον να άχθῇ έγκαιρότερον πρό του Διοικητικού Συμβουλίου. Σας διαβιβάζω δε παράκλησιν του κ. Προέδρου της Κυβερνήσεως όπως συζητηθῇ τούτο σύμμερον και ληφθῇ σχετική άπόφασις του Διοικητικού Συμβουλίου προκειμένου ή Κυβέρνησις να προσή εις σχετικώς δηλώσεις δια των προκείμενων εφημεριδών της αύριον.

Γ. Ν. ΠΕΖΟΠΟΥΛΟΣ

Κύριοι συνάδελφοι, θα πρέπει τό έγγραφον αύτό να παραβληθῇ με τήν έπιστολήν Πεζοπούλου της 10ης Ύκτωβρίου 1960, ή όποία φαίνεται, εκ της ήμερομηνίας τήν όποίαν φέρει, συντεταγμένη ένα άκριβώς μήνα μετά τήν συζήτησιν εις τήν αίθουσαν αύτήν, τήν πρώτην φοράν που εισήγето προς ψήφισιν τό σχέδιον Ν. Δ. περι έγκρίσεως της συμβάσεως του Άλουμινίου, τήν 13ην Σεπτεμβρίου 1960.

Εάν πράγματι θέλωμεν να χωρίσωμεν οικονομικώς τό ηλεκτρικόν συγκρότημα τροφοδοτήσεως του άλουμινίου άπό τό σύστημα της ΔΕΗ, είναι μία ύπόθεσις, είναι ένα πράγμα, δια τό όποιον ύπαρχουσι έπιχειρήματα και ύπερ και κατά.

Εις τήν Άγγλίαν τοϋτο θα ήτο άπαραδέκτον. Υπάρχει ειδική επί του θέματος άπόφασις των διοικούντων τό Electricity Board της Μεγάλης Βρετανίας. Άλλ' έγω θα δεχθώ ότι δυνάμεθα να χωρίσωμεν τό σύστημα ηλεκτροδοτήσεως του άλουμινίου άπό τό λοιπόν σύστημα της ΔΕΗ. Εάν τό δεχθώμεν αύτό, τότε πολύ όρθώς προτείνει ο κ. Πεζόπουλος να κατασκευασθῇ τό θερμικόν έργοστάσιον των 70.000 κιλοβάτ. Άλλά δέν όμιλεί όρθώς και οι ύπολογισμοί του είναι έντελώς έσφαλμένοι όσον άφορῇ τό κόστος της παραγωγής του ρεύματος. Λότι και ο κοινός νοῦς φθάει δια να άποδειχθῇ ότι, άφορῇ με τό 2 φράγματα τό κόστος είναι άπαροφεντικόν, είναι αδύνατον όταν προσδέσωμεν και τό νέον έργοστάσιον, να επιτύχωμεν εϋδηγότερον κόστος. Πώς τό επιτυγχάνει αύτό ο κ. Πεζόπουλος;

Ό κ. Πεζόπουλος κάμνει τόν ακόλουθον άκροβατισμόν: λέγει ότι θα

χρεώση τὸ ἔθνικόν δικτύον μὲ 60.000 κιλοβάτ τὸ ἔτος καὶ θὰ πάρῃ δι' αὐτὰ 1.800.000 δολλάρια. Θὰ ἐπιβαρύνῃ τὸ ἔθνικόν δίκτυον μὲ τὰ καύσιμα τῆς λειτουργίας τοῦ θερμοῦ ἐργοστασίου καὶ βεβαίως καὶ μὲ τὸ ἀντίτιμον τῶν κιλοβατῶν τὰς ὁποίας θὰ τοῦ διαδέσῃ!

Κύριοι, ὅλα αὐτὰ καταρρίπτονται διζῆν χαρτίνου πύργου ἀπὸ οἰονόηποτε, ὁ ὁποῖος γνωρίζει στοιχειωδῶς τὰ τοῦ ἤλεκτρισμοῦ καὶ τῆς ἤλεκτρικῆς οἰκονομίας. Ἡ ὕδατικὴ ἤλεκτρικὴ οἰκονομία χαρακτηρίζεται ἀπὸ τὸ γεγὸνός ὅτι οἱ ποταμοὶ δὲν ἔχουν ποτὲ σταθερὰν ἀπόδοσιν. Διὰ νὰ ἠμπορέσωμεν νὰ ἐξισορροπήσωμεν τὴν ἀπόδοσιν τῶν κατασκευάζομεν τὰ φράγματα. Ἀλλὰ εἶναι ἀδύνατον, παρὰ τὰ φράγματα, νὰ ἐξασφαλίσωμεν ἀπὸ τοὺς ποταμοὺς ὑπερτερῶς καὶ σταθερὰν ἀπόδοσιν. Διὰ τοῦτο ἔχομεν τὴν διάκρισιν τῆς πρωτογενοῦς καὶ δευτερογενοῦς ἐνεργείας. Πρωτογενεὺς εἶναι ἐκείνη, ἡ ὁποία ἐξασφαλίζεται μετὰ τὴν δημιουργίαν τοῦ φράγματος σταθερῶς. Καὶ δευτερογενεὺς, ἐκείνη ἡ ὁποία κυμαίνεται κάθε χρόνον, ἀναλόγως τῆς βροχοπτώσεως, ἀναλόγως τῆς ὑδραυλικότητος τοῦ ἔτους.

Κύριοι, τὰ δύο φράγματά μας, δύνανται γὰ ἀποδώσουν 455.000.000 κιλοβατῶρας πρωτογενῆ ἐνεργειαν. Καὶ αὐτὸ εἶναι τὸ μᾶξιμον ποῦ θὰ ἀποδώσουν εἰς τὰ ἔτη τῆς Ξηρασίας—τῆς χαμηλῆς ὑδραυλικότητος. Εἰς τὰ ἔτη τῆς ὑπερξηρασίας τούτο δύναται νὰ ἀνατραπῇ. Ἀλλὰ ἄς ἀφήσωμεν τὴν περιπτώσιν αὐτὴν, ὅποτε ἀνατιροῦνθῃ κατὰστάσις ἐξαιρετικῶς κρίσιμος. Πάντως τὰ 455 ἐκ. κιλοβατῶν εἶναι τὸ μᾶξιμον ποῦ θὰ πάρωμεν εἰς τὰ ἔτη τῆς Ξηρασίας, ἐνῶ μᾶς χρειάζονται 955.000.000 διὰ τὸ ἄλουμίνιον. Ποῦ θὰ εὔρωμεν τὴν διαφορὰν αὐτὴν; Θὰ τὴν πάρωμεν ἀπὸ τὸ ἔθνικόν δίκτυον, αὐτὴ εἶναι μία λύσις. Ἡ ἄλλη λύσις ἐφ' ὅσον θέλωμεν νὰ συστήσωμεν ἀνεξάρτητον οἰκονομικῶς ἤλεκτρικὴν μονάδα διὰ τὸ ἄλουμίνιον, θὰ τὴν πάρωμεν ἀπὸ τὸ νῦν ἐργοστάσιον, τὸ θερμοῦ, τῶν 70.000 κιλοβάτ, τὸ ὁποῖον εἰσγίεται ὁ κ. Πετρόπουλος νὰ κατασκευασθῇ.

Ἀλλὰ, κύριοι, ὅταν γίνῃ αὐτό, ἀντιλαμβάνεσθε ὅτι ὅλη ἡ ἰσχύς τοῦ θερμοῦ αὐτοῦ ἐργοστασίου καὶ ὅλη ἡ ἐξ αὐτοῦ ἐνέργεια θὰ ἀφιερῶθῃ εἰς τὸ ἄλουμίνιον, διότι δὲν μένει οὔτε μία κιλοβατῶρα διὰ τὸ ἔθνικόν δίκτυον καὶ οὔτε ἓνα κιλοβάτ πρὸς ἐπίστρον τῆς ἰσχύος τῶν. Ὁλόκληρον ἐπομένως αὐτὸ τὸ ἐργοστάσιον πρέπει νὰ βαρύνῃ τὸ ἄλουμίνιον. Θὰ ἔλθουν βεβαίως καὶ καλλίτερα χρόνιά τῆς μύσης ἢ τῆς ἐξαιρετικῆς ὑδραυλικότητος. Ἀλλὰ τότε, ἐφ' ὅσον τὰ νερά ἀπὸ τὰ ὅποια τροφοδοτοῦνται τὰ δύο φράγματα τῆς Προβέντζας καὶ τοῦ Καστρακίου εἶναι τὰ ἴδια νερά μὲ τῶν Κρημασιῶν, διατί θὰ ἀγοράσῃ ἡ ΔΕΗ ἀπὸ τὸ συγκρότημα ἄλουμίνιου ἰσχὴν ἢ ἐνέργειαν, ὅταν ἡ ἴδια πλημμυρίζεται ἀπὸ τὰ ἴδια νερά τοῦ Ἀγγελῶν ὡς καὶ τῶν ἄλλων ποταμῶν τῆς Ἑλλάδος;

Δὲν ἔχει ἀνεπάρκειαν ἡ ΔΕΗ τὴν στιγμὴν αὐτὴν. Αἱ συνθήκαι λειτουργίας τῶν θερμοῦν καὶ τῶν ὑδροηλεκτρικῶν τῆς σταθμῶν ἔχουν βελτιωθῆ λόγῳ τῆς βελτιωθεῖσης ὑδραυλικότητος. Θὰ τῆς πωλήσῃ ἤλεκτρικὴν ἐνέργειαν καὶ ἰσχὴν τὸ συγκρότημα ἄλουμίνιου, ἀκριβῶς τὴν στιγμὴν ποῦ τῆς περισσεύουν; Αὐτὸ εἶναι ἐξωφρενισμός. Ἀλλὰ καὶ ἓνα ἄλλο. Τι πελάτας θὰ εὔρῃ ἡ ΔΕΗ διὰ νὰ πωλήσῃ αὐτὴν τὴν ἐνέργειαν καὶ τὴν ἰσχὴν τῶν ἐτῶν τῆς βελτιωμένης ὑδραυλικότητος, οἱ ὁποῖοι θὰ γνωρίζουν ὅτι σύμφωνα μὲ τὸ ἄρθρον 15 τῆς συμ-

βάσεως Πεονέ—ΔΕΗ θὰ τὰς στερηθοῦν, εὐθὺς ὡς χειροτερέουσιν τὰ ἔτη ἀπὸ ἀπόφραξιν ὑδραυλικότητος; Ποία βιομηχανία ἡμπορεῖ νὰ ἰδρυνθῇ μὲ ἤλεκτροκίνη ἐνέργειαν, ἢ ὅποια δὲν τῆς ἐξασφαλίζεται μονίμως, ἀλλ' ἢ ὅποια ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὰς διακυμάνσεις τῆς ὑδραυλικότητος τῶν ἐτῶν; Διότι αὐτὰ καθορίζει ἡ δρακόντειος διάταξις τοῦ ἀρθροῦ 15 τῆς συμβάσεως ΔΕΗ—Πεονέ. Ἐπομένως περὶ ποίων 1.800.000 δολλαρίων ὁμιλεῖτε καὶ περὶ ποίων 240.000 000 κιλοβατῶρων ὁμιλεῖτε, τὰς ὁποίας θὰ πωλήσετε εἰς τὸ ἐθνικὸν δίκτυον; Αὐτὰ τὰ ποσὰ εἶναι ἡ καθαρὰ ἐπιδότησις. Ἐάν δὲν τὸ λέγετε ἔτσι σεῖς, ἔτσι λέγεται εἰς τὴν Ἑλληνικὴν. Ὅλοι οἱ τεχνικοὶ τῆς Ἑλλάδος καὶ ὅλοι ὅσοι ἔχουν ἀσχοληθῆ στοιχειωδῶς μὲ τὸ θέμα αὐτὸ τὸ λέγουν ἐπιδότησιν. Ἐάν σεῖς θέλετε νὰ τὸ πῆτε διαφορετικῶς, δικαίωμα σας, ἀλλὰ αὐτὸ δὲν ἔχει καμμίαν σημασίαν.

Κύριοι, ὑπεβλήθη εἰς τὸν κόπον, χρησιμοποιῶν πάλιν κάποιον ἄλλον γυμνασιόπαιδα, νὰ κάμω τοὺς ὑπολογισμοὺς, προσθέτων εἰς τὰ στοιχεῖα τοῦ κ. Πεζοπούλου καὶ τὰς δαπάνας τῶν κτισμάτων καὶ τῆς μεταφορᾶς τοῦ ρεύματος, τὰς ὁποίας αὐτὸς παρέλειψεν, διὰ τὰ ἀποδείξῃ διὰ τὴν κιλοβατῶρα εἰς τὴν περιπτώσιν αὐτὴν θὰ στοιχίσῃ 2,95 γιλ. τοῦ δολλαρίου.

Ἐπῆρα ἕνα ἔτος ἑξῆρασίαι, ἕνα ἔτος μέσης ὑδραυλικότητος καὶ ἕνα ἔτος μεγίστης ὑδραυλικότητος. Συμφώνως μὲ τοὺς νέους ὑπολογισμοὺς εὑρωμεν ὅτι εἰς τὸ ἔτος τῆς ἑξῆρασίαις ἡ κιλοβατῶρα θὰ στοιχίσῃ 6,87 χιλιοστά τοῦ δολλαρίου. Εἰς τὸ ἔτος τῆς μέσης ὑδραυλικότητος 4,826 χιλιοστά τοῦ δολλαρίου καὶ εἰς τὸ ἔτος τῆς μεγίστης ὑδραυλικότητος 3,538. Ἐάν πάρτε τὸν μέσον ὄρον τῶν τριῶν ἐτῶν, εὐρίσκατε διὰ τὸ κόστος εἶναι 5,01 μίλι. Τὸ 5,01 αὐτὸ εἶναι ἡ τιμὴ κόστους εἰς τὴν ὁποίαν ἔπαυεν ὁ κ. Πεζόπουλος νὰ βασίσῃ τοὺς ὑπολογισμοὺς του καὶ ὄχι τὰ 2,95 μίλι, τὰ ὁποία προέκριναν κατόπιν τῶν ἀπαρδεκτῶν ἀκροβατισμῶν του.

Μὲ τὰ δεδομένα αὐτὰ καὶ μὲ τοὺς ὑπολογισμοὺς τοῦ... γυμνασιόπαιδος, κατελήξαμεν εἰς τὰ ἑξῆς: Εἰς τὸ τέλος τῆς 50ετίας ἡ ΔΕΗ θὰ ὀφείλῃ 206.611.000 δολλάρια, ἀφαιρουμένης δὲ τῆς ἀξίας τῶν ἐγκαταστάσεων ἐκ 31.611.000 δολλαρίων, ἡ καθαρὰ ζημία τῆς ΔΕΗ θὰ εἶναι 176.000.000 δολ.

Ἐπεχέουσα τὸν ἀνεπὴ γυμνασιόπαιδα νὰ κάμῃ καὶ ἄλλον ὑπολογισμόν. Ἦτο ὁ πειρασμὸς τῆς περιοργείας, ὁ ὁποῖος μὲ ἐξώθησε πρὸς αὐτὴν τὴν κατεύθυνσιν.

Ἐπομέν: Ἐάν ἡ ὑπέροβις τῆς ἀξίας τῶν φραγμάτων καὶ τῶν ἐγκαταστάσεων εἶναι 15%—ποσοστὸν ἐλάχιστον, ἐν σχέσει μὲ τὴν μέχρι σήμερον πείραν—ἐκ τῶν 37 ἐκ. ποὺ δέχονται ὁ κ. Πεζόπουλος καὶ ὁ κ. Ὑπουργὸς ποῖα θὰ εἶναι ἡ συνέπεια διὰ τὴν ΔΕΗ μὲ τὰς τιμὰς ποὺ συνβλήθη νὰ πωλῆ τὸ ρεῦμα εἰς τὴν Πεονέ; Καὶ τὸ ἀποτέλεσμα εἶναι καθαρὰ ζημία 381.500.000 δολλάρια.

Κύριοι, ἀστενεύομενος βεβαίως ὁμιλῶ περὶ γυμνασιόπαιδος. Ἀλλὰ ἀντιλαμβάνεσθε διὰ εἶναι ὑπολογισμοί, οἱ ὁποῖοι ἐγένοντο μὲ ὀλην τὴν δυνατὴν ἀκριβείαν.

Α. Πρωτοπαπαδάκης (Ὑπ. Συντον.): Ἀπὸ ποῖον;

Ι. Ζίγδης: Κύριε Ὑπουργέ, νομίζω διὰ ζητεῖτε πάρα πολλὰ. Ἄλλ' ἀτυχῶς, κύριοι βουλευταὶ, δὲν σταματᾷ ἐδῶ ἡ ὑπόθεσις Πρεβέντζας-Καστρακίου καὶ τῆς προσθήκης τοῦ θερμικοῦ. Αὐτὸ τὸ φάσμα τοῦ καθαρῶ ἑλλείμμα-

τος των 381,500.000 δολλαρίων προκύπτει επί τη βάσει των δεδομένων του κ. Ύπουργου. 'Αλλ' ή χρηματοδότησις των δύο αυτών φραγμάτων και του θερμικού των 70.000 κιλοβάτ δεν έχει ακόμη εξασφαλισθή. Δεν υπάρχει ίχνος ακόμη συμβολαίων. Μελέτη τεχνική δεν υπάρχει. Πώς είναι δυνατόν να δεχθώμεν ότι θα έχουν κατασκευασθή τον 'Ιούλιον του 1964, όπως απαιτεί ή σύμβασις; 'Αρα μέχρις ότου γίνουν αυτά, ή Κυβέρνησις αποβλέπει να πληρή το ρεθμα από τα Κρεμαστά. Και πράγματι το έργοστάσιον αυτό, όταν θα γίνη το φράγμα, θα έχη όλην σχεδόν την απαιτουμένην διά το άλουμί- νιον ενέργειαν—πρωτογενή—μέ έλαχίστην ανάγκην βοήθειας από το έθνικόν δίκτυον.

5. ΤΟ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΝ ΥΨΟΣ ΤΗΣ ΕΠΙΔΟΤΗΣΕΩΣ

'Αλλά συμφωνως με τους υπολογισμούς της Embasco, τους οποίους έχω έδω, το κόστος, υπολογιζομένων και των άπωλειών κατά την μεταφοράν, θα είναι 8,46 μιλς διά την πρωτογενή ενέργειαν και 4.37 μιλς διά την μέσην έτησίαν απόδοσιν. 'Ας υπολογίσωμεν την επιδότησιν εις τας δύο περιπτώσεις. 'Αν βασισθώμεν επί της πρωτογενούς ενέργειας, ή επιδότησις είναι κατά την πρώτην περίοδον των 16 έτων 5,36 μιλς του δολλαρίου. Κατά την δευτέραν περίοδον 4,76. Με βάση την μέσην συνολικην απόδοσιν ή επιδότησις είναι αντιστοιχως 1,27 και 0,77 μιλς του δολλαρίου.

'Αλλά τα Κρεμαστά είναι αδύνατον να γίνουν εντός 3 1/2 έτων. Δεν υπάρχει καν μελέτη, που θα γίνη το φράγμα. Και μόνον ή ιδιοφυρία του Προσθπουργου της 'Ελλάδος θα του επιτρέψη να καταθέση τον θεμέλιον λίθον μεθαύριον, όταν σδδεις των τεχνικών γνωρίζη ακόμη που θα ανεγειρ- θή αυτό το φράγμα. Το φράγμα αυτό είναι ύψους 175 μέτρων, είναι δηλα- δή ένα κτίσμα που έχει το ίδιον ύψος με τον Λυκαβητόν από της πλατείας του Συντάγματος. Αυτό το τεράστιον κτίσμα θα γίνη εις τα Κρεμαστά. Σή- μερον όμως, 3 1/2 έτη πριν από την έναρξιν των υποχρεώσεών μας προς την Πεονέ, δεν υπάρχει οριστική μελέτη. Είναι σοβαρόν να πιστεύωμεν, ότι το φράγμα αυτό θα είναι έτοιμον εγκαίρως διά να αντιμετοπισώμεν δι' αυ- του τας υποχρεώσεις μας προς την Πεονέ; Βεβαίως όχι. 'Επομένως που θα πάμε; Τί θα συμβή; Θα χρειασθή, μέχρις ότου γίνη το φράγμα των Κρεμα- στών, να προσφύγωμεν εις το ήδη ύφιστάμενον έθνικόν δίκτυον. Και ή η- λεκτρική ενέργεια, ή παραγομένη από το δίκτυον της ΔΕΗ, όπως δεικνύουν οι άπολογισμοί της του 1959—τους έχω έδω και θέλω να τους συμβουλευ- θή ο κ. Ύπουργός—κοστίζει σήμεραν 25,27 λεπτά, ο έστι μεθερμηνευόμενον 8,42 μιλς. 'Αν προστεθή και το 8% των άπωλειών μεταφοράς, διότι αυτή είναι ή τελική τιμή, φθάνομεν εις κόστος σήμεραν 9,09 μιλς και έπάνω. Αυτό το ρεθμα κόστους 9,09 θα υποχρεωθώμεν να το δίδωμεν επί μακρό- τατα έτη εις την Πεονέ αντί 3,1, μέχρις ότου γίνουν τα Κρεμαστά. 'Επιδό- τησις επομένως 5,99 μιλς κατά κιλοβατώραν.

'Υπό τας συνθήκας αυτάς, νομίζω, ότι δεν υπάρχει αμφιβολία ανθρώ- πουν άντικειμενικού, ότι διά της συμβάσεως υπεγράψαμεν την καταστροφήν της ΔΕΗ. 'Υπεγράψαμεν εν συμβόλαιον, το όποιον οδηγεί την ΔΕΗ εις χρε-

οκοπία. Παρακαλώ δὲ τὸν κ. Ὑπουργὸν νὰ μὴ ἐπεκταθῆ εἰς περαιτέρω ἀνάπτυξιν τῶν οἰκονομικῶν τῆς ΔΕΗ, διότι αὐτὸ, τοῦ τὸ ὑπόλοιπον, θὰ γίνῃ συντομώτατα διὰ τῆς καταθέσεως εἰδικῆς ἐπερωτήσεως.

Κύριοι, θὰ ἠθέλητε πρὶν τελειώσω νὰ σὰς δώσω ἕνα συνολικὸν ἀριθμὸν τοῦ ποσοῦ τῆς ἐπιδοτήσεως. Ἄλλὰ πῶς νὰ γίνῃ τοῦτο μὲ ὅλας αὐτὰς τὰς διαφορητικὰς περιπτώσεις; Πάντως ἕνα εἶναι βέβαιον. Τὰ στοιχεῖα ποῦ μᾶς δίδει ὁ κ. Πεζόπουλος εἶναι στοιχεῖα πτερόντα, ἀερώδη, δὲν ἔχουν οὐδεμίαν ἐγγύησιν ἀντικειμενικότητος. Ἐπὶ τῆ βάσει αὐτῶν πάντως, ἡ ἐπιδοτήσις θὰ κυμανθῆ περὶ τὸ 1,5 ἑκατομμύριον δολλάρια ἐπὶ παραγωγῆς 40.000 τόννων ἀλουμινίου. Ὅταν θὰ πάμε εἰς τοὺς 52,5 χιλ. τόννους, αὕτη αἰξάνεται τεραστίως. Δὲν ἔχω κάμει τοὺς σχετικὸς ὑπολογισμοὺς διὰ νὰ σὰς εἶπω πόσον. Πάντως διὰ παραγωγὴν 52,5 χιλ. τόννων ἀλουμινίου ἡ λειτουργία τοῦ θερμοῦ ἐργοστασίου θὰ εἶναι σχεδὸν πλήρης καὶ ἡ ἐπιβάρυνσις ἀπὸ τὰ καύσιμα θὰ ἀνεβῆσθαι τὸ ποσοῦν τῆς ἐπιδοτήσεως εἰς ὕψη δυσθεώρητα. Κύριοι, αὕτη εἶναι ἡ πραγματικὴ εἰκὼν τοῦ κόστους, τῆς τιμῆς τοῦ ρεύματος, τῆς ἐπιδοτήσεως καὶ τοῦ ὀλέθρου εἰς τὸν ὁποῖον ὀδηγεῖται διὰ τῆς συμβάσεως ἡ ΔΕΗ.

6. ΑΙ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ ΙΣΡΥΞΕΩΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ ΑΛΟΥΜΙΝΙΟΥ ΚΑΙ Η ΤΙΜΗ ΤΟΥ ΡΕΥΜΑΤΟΣ

Ἄλλ' ἄς μοῦ ἐπιτραπῆ καὶ ἐν Ἰντερμέτζο εἰς τὴν ἀνάπτυξιν αὐτὴν. Θέλω νὰ ἀσχοληθῶ δι' ὀλίγων μὲ ὁρισμένα πράγματα, τὰ ὁποῖα μᾶς εἶπεν ὁ κ. Ὑπουργὸς τῆς Βιομηχανίας χθὲς τὸ βράδυ, ἀλλὰ καὶ εἰς προηγουμένην συνεδρίασιν, διότι ἐδοξαγε μὲ τὸ ὕψος του, ὅτι εὐκαιρῶς τὰ ἐπίστειν. Διότι μὲ τὸν κ. Μάρτην ποτὲ δὲν μὲ παίρνει ἡ ὑπόψις ὅτι αὐτὰ ποῦ λέγει δὲν τὰ πιστεύει, ἀσχέτως ἂν σφαλῆ ἢ εἶναι κακῶς κληροσημένους.

Αἰσθεῖται εἰς τὴν αἴθουσαν αὐτὴν ἐν ἐρώτημα: Ποῖα εἶναι ἡ ἀνωτάτη ἐπιτρεπτὴ τιμὴ ρεύματος διὰ τὸ ἀλουμίνιον; Θεωρητικῶς, κύριοι, δὲν δυνάμεθα ν' ἀπαντήσωμεν, διότι δὲν εἶναι τὸ μόνον στοιχεῖον κόστους.

Εἰς τὸν Καναδῶν καὶ τὴν Νορβηγίαν, ὅπου ἔχομεν πολὺ μικρὸν κόστος ρεύματος, ἔχομεν τὸ ἄλλο μειονέκτημα, τὸ μεγάλον κόστος τῆς μεταφορᾶς τοῦ βωξίτου. Ἐπομένως, ἂν μία χώρα ἔχη πολὺ χαμηλὸν ρεῖμα καὶ δὲν ἔχει βωξίτην καὶ πρόπει νὰ τὸν μεταφέρει, δὲν πρόπει νὰ μᾶς ἐντυπωσιάζῃ ἡ τιμὴ τοῦ ρεύματός της. Ἐπειτα, ὑπάρχουν τὰ ἄλλα ἔξοδα, ὅπως εἶναι οἱ φόροι, τὰ ἡμερομίσθια κ.ο.κ. Δὲν εἶναι δυνατόν ἐπομένως νὰ προσδιορισθῆ θεωρητικῶς ὅτι αὕτη εἶναι ἡ μεγίστη τιμὴ ρεύματος, διὰ πάσας τὰς χώρας, δι' ὅλας τὰς ἐποχὰς, πέραν τῆς ὁποίας δὲν δύναται νὰ λειτουργήσῃ βιομηχανία ἀλουμινίου.

Ἐδῶ θὰ ἀναφερθῶ εἰς ἕνα ἐπίσημον δημοσίευμα τοῦ Bureau of Mines τῶν Η.Π.Α. τοῦ 1960, μὲ συγγραφεὰ τὸν R. A. Heindl.

Μετὰ τὸν δεύτερον παγκόσμιον πόλεμον ἐγένετο μία μετακίνησις εἰς τὰς Ἠν. Πολιτείας τῆς ἐγκαταστάσεως τῆς βιομηχανίας ἀλουμινίου. Ἐπῆγε πλέον ἡ βιομηχανία αὕτη καὶ εἰς μέρη, εἰς τὰ ὁποῖα δὲν ὑπάρχει ἠλεκτρικὴ ἐνέργεια ἐξ ὑδατοπτώσεων, ἀλλὰ τοιαύτη ἐκ λιγνιτῶν. Τοῦτο δὲ διότι ἔχουν ἀνακαλυφθῆ μέθοδοι ἐξοικονομήσεως τοῦ ρεύματος, εἰς τρόπον

ὥστε ἡ τοιαύτη ἐξοικονόμησις νὰ ἐξουδετερώη τὴν μεγαλύτεραν δαπάνην τῆς ἐκ λιγνίτου παραγωγῆς του.

Νομίζω, ὅτι αὐτὰ δίδουν τὴν ἀπάντησιν εἰς τὸν κ. Ὑπουργόν, ὁ ὁποῖος τὴν ὅλην του ἐπιχειρηματολογίαν στηρίζει εἰς τὸ γεγονός τῆς χαμηλῆς τιμῆς τοῦ ρεύματος εἰς τινὰς χώρας, διὰ νὰ δημιουργήσῃ τὴν ἐντύπωσιν, ὅτι ὑπερῶν αὐτῆς εἶναι ἀδύνατος ἡ ἰδρυσις καὶ λειτουργία βιομηχανίας ἀλουμίνιου. Ὁ κ. Μάρτης, διὰ νὰ ἐντυπωσιάσῃ τὴν Βουλὴν, λέγει ὅτι ἐφ' ὅσον ἔχομεν χώρας ποὺ προσφέρουν τόσον χαμηλὰ τὴν ἐνέργειαν, ἢ θέσις μας εἶναι πολὺ δυσμενῆς. Καὶ ἀναφέρεται εἰς τὴν Νορβηγίαν, τὴν Ἀφρικὴν, τὰς Ἡνωμένους Πολιτείας, τὸν Καναδὰν κλπ. Προφανῶς λησμονεῖ, δὲν ἤξεύρω πῶς ἡ μνήμη του τὸν ἐπρόδωσε, νὰ μᾶς εἴπῃ εἰς ποίαν τιμὴν ρεύματος παράγεται τὸ ἀλουμίνιον εἰς τὴν Γαλλίαν, εἰς τὴν Γερμανίαν, εἰς τὴν Ἰταλίαν. Καὶ ἐνῶ εἶδομεν ὅτι ἀνέπτυξε τόσην ἀξιοζήλευτον δραστηριότητα διὰ νὰ πληροφορηθῇ τὴν τιμὴν τοῦ ρεύματος εἰς τὰς χώρας ποὺ ἀνέφερον, — ἢ ὅποια εἶναι ἀνακριβῆς εἰς τὴν περίπτωσιν τῆς Ἀφρικῆς — δὲν ἠδυνήθη νὰ μάθῃ ἀπὸ τὴν Πεσινὲ πόσον τῆς διαθέτει τὸ ρεῦμα ἡ Γαλλία. Ἐάν τὸ ἔκαμνε, θὰ ἐπληροφορεῖτο, διότι αὐτὸ ἄλλωστε εἶναι κοινὸν μυστικόν, ὅτι ἡ Γαλλία ἠρνήθη νὰ δώσῃ ρεῦμα κάτω ἀπὸ 12 λεπτά τῆς δραχμῆς διὰ νέον ἐργοστάσιον. Καὶ τοῦτο ὑπῆρξε μετῶν εἰς συνεπείας διὰ τὴν ὅλην δραστηριότητα τῆς Ἐταιρείας Πεσινέ. Τὴν ᾤθησε πρὸς τὴν Ἀφρικὴν ἀπὸ τινων ἡδῆ ἔτων.

Ὁ κ. Μάρτης, ἐξ ἄλλου, ἐπανειλημμένως ἔκαμε μίαν ἀδικαιολόγητον ἐκμετάλλευσιν ἐνὸς ἐπιχειρήματος τοῦ κ. Κιτσιῆ πρὸς δημοτορίαν ἐντυπώσεων, ἀλλὰ νομίζω καὶ συγχύσεων. Εἶπε πράγματι κάποτε ὁ κ. Κιτσιῆς, ὅτι ἐάν δὲν ἔχομεν κόστος ρεύματος κάτω ἀπὸ 10,5 λεπτά τῆς δραχμῆς, δὲν ἠμποροῦμεν νὰ ἰδρῶσωμεν βιομηχανίαν ἀλουμίνιου εἰς τὴν Ἑλλάδα. Τὸ εἶπεν ὁ κ. Κιτσιῆς, τὸν ὁποῖον περισσότερο παντὸς ἄλλου σέβομαι, ἀλλὰ νομίζω, ὅτι ἐπὶ τοῦ θέματος αὐτοῦ δὲν ἔχα ἀπολύτως δίκαιον, ὅπως προκύπτει ἀπὸ τὴν πρόσφατον Ἀμερικανικὴν βιβλιογραφίαν.

Ἀλλὰ μήπως προσφέροντες ἡμεῖς τὸ ρεῦμα εἰς 3,1 μίλις κατορθώσαμεν νὰ τὸ παράγωμεν εἰς αὐτὴν τὴν τιμὴν, ὥστε νὰ ἀποστομώσωμεν τὸν κ. Κιτσιῆν καὶ νὰ ἀναιρέσωμεν τὰς ἀντιρροήσεις του; Ἐδῶ σεῖς κἀνίετε ἕνα ἐντελὸς τεχνητὸν ὑποβιβισμὸν τῆς τιμῆς τοῦ ρεύματος. Σὰς κοστίζει πολὺ περισσότερον καὶ τὸ πωλεῖτε πολὺ εὐθηνότερον διὰ νὰ ἐξυπηρετήσετε τὴν βιομηχανίαν ἀλουμίνιου. Ἀλλὰ θὰ σὰς ζητήσωμεν νὰ μᾶς εἴπητε, ἢ ζημία ποὺ ὑφίστασθε ἐκ τούτου ἰσοφαρίζεται ἀπὸ τὰ ὠφελήματα τῆς βιομηχανίας ἀλουμίνιου;

Κύριοι, τὸ ὅτι ἡ ἰδρυσις βιομηχανίας ἀλουμίνιου εἶναι δυνατὴ εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ μὲ τὰς ὑφιστάμενας συνθήκας παραγωγῆς ἠλεκτρικοῦ ρεύματος, μὴ εἶναι ἀκλόνητος πεποιθήσις. Διὰ τοῦτο καὶ ἀπὸ τοῦ 1947, κατόπιν βεβαίως μακροτάτων συζητήσεων, ἐπρογραμματίσαμεν εἰς τὴν ΟΥΝΡΑ βιομηχανίαν ἀλουμίνιου δυναμικότητος 20 000 τόννων. Καὶ ὁ ἀτυχῆς κ. Κοῖμουλός, ὁ ὁποῖος ἀποτελεῖ τὴν ἀθθεντίαν διὰ τὸν κ. Ὑπουργόν, λέγει ὅτι ἠμπορεῖ νὰ ἰδρῶθῃ βιομηχανία ἀλουμίνιου μὲ 4,5—5,5 μίλις τὴν κίλο-

βατώραν και με υπερεκτίμησιν ακόμη τῆς ἀξίας τῶν ἐργοστασίων ἀλουμίνας και ἀλουμινίου, ὡς ἡ διὰ τῆς συμβάσεως, ἐφ' ὅσον τὰ κεφάλαια εἶναι ἑλληνικά.

Ἄλλὰ ἐδῶ δὲν εὐρίσκομαι διὰ τὰ σὰς ἀναπτύξω τὰς ἀπόψεις μου, ὑπὸ ποίας συνθήκας, ὑπὸ ποίους ὄρους και εἰς ποίαν ἐποχὴν ἐξελιξέως ἡ Ἑλλάς θὰ πρέπει νὰ ἰδρῖσθαι βιομηχανίαν ἀλουμινίου. Ἐδῶ εὐρίσκομαι διὰ τὰ ἀνάλωσω μίαν σύμβασιν, τὴν ὁποίαν ὑπέγραψεν ἡ Κυβέρνησις, και τὴν ὁποίαν θέλει νὰ περιβάλλῃ με τὸν μανδύαν τῆς νομικῆς ἐγκυρότητος.

Ἀυτὰ ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐνέργειαν και τὴν τιμὴν τοῦ ρεύματος. Ἄλλ' οὕτω: ἐκφεύγομεν ἀπὸ τοῦ χώρου τῶν τεχνικῶν θεμάτων. Τώρα ἡμποροῦμεν νὰ ὁμιλήσωμεν πλέον ἐλεύθερα, πλέον καταληκτικῶς και πιστεύω, ὅτι ἀπὸ τοῦ σημείου αὐτοῦ δὲν θὰ σὰς κουράσω τόσον πολὺ.

III. Η ΔΕΣΜΕΥΣΙΣ ΤΩΝ ΒΩΞΙΤΩΝ

Κύριοι, τὸ τρίτον θέμα, τὸ ὁποῖον ἐδημιουργήθη κατὰ τὴν συζήτησιν διὰ τὴν κύρωσιν τῆς συμβάσεως, εἶναι τὸ θέμα τῶν βωξιτῶν. Τὸ ἄρθρον 9 τῆς συμβάσεως λέγει, ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις πρέπει νὰ θέσῃ εἰς τὴν διάθεσιν τῆς ἑταιρείας βέβαια ἀποθέματα 30 ἑκατ. τόννων βωξίτου. Τὰ βέβαια ἀποθέματα τῆς χώρας αὐτὴν τὴν ἐποχὴν ὑπολογίζονται μόνον εἰς 45 ἑκατ. τόννους. Οἱ 30 ἑκατ. τόννοι, τοὺς ὁποίους θέλει ἡ ἑταιρεία, ὡς ἀπαραιτήτους διὰ τὴν λειτουργίαν τῆς, ἀντιστοιχοῦν εἰς παραγωγὴν ἀλουμίνας 220 000 τόννων ἑτησίως διὰ 140 χρόνια. Ἐὰν δὲ κατασκευάσῃ ἀλούμιναν ποσότητος 400 000 τόννων ἑτησίως, θὰ τῆς ἐπαρκέσουν διὰ 75 χρόνια. Ἐκεῖ ὁμως συμβλῆθῃ με ἡμᾶς διὰ 45 ἔτη και διὰ πᾶραγωγήν 100 χιλ. τόννων ἑτησίως. Διὰτὶ θέλει ἴδια αὐτὰ τὰ ἀποθέματα; Ποῖος ὁ λόγος; Προκύπτει προφανῶς ὅτι ἐκεῖνος τὸν ὁποῖον ἀπέπτυξεν ὁ κ. Κιτσιῆς εἶναι πολὺ πιθανός. Ἡ ἑταιρεία αὐτὴ φαίνεται πράγματι ὅτι ἀποβλέπει εἰς τὴν ἐξαγωγήν τοῦ Ἑλληνικοῦ βωξίτου, δι' αὐτὸ δὲ διὰ τοῦ ἀρθροῦ 16 τῆς συμβάσεως ἐνδιαφέρεται νὰ ἰδρῖσθαι και μεταλλευτικὴν ἑταιρείαν, εἰς τὴν ὁποίαν θὰ παραχωρηθοῦν ὅλοι αἱ προνομία τῆς συμβάσεως. Ἡ ἑταιρεία φαίνεται ἐπίσης ὅτι ἐνδιαφέρεται νὰ φέρῃ και ἀλούμιναν ἀπὸ τὸ ἐξωτερικόν. Διότι δὲν ὑπάρχει ἄλλη ἐξήγησις, με 30 ἑκατ. βέβαια ἀποθέματα, νὰ ζητῇ νὰ ἀποκτήσῃ δικαίωμα—εἰς περιπτώσιν πού, ὅπως ἰσχυρίζεται, δὲν θὰ τῆς εἶναι δυνατόν νὰ ἐξασφαλίσῃ βωξίτην ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα—νὰ εἰσαγάγῃ αὐτὸν ἢ ἀλούμιναν ἀπὸ τὸ ἐξωτερικόν. Τί συμβαίνει; Ὅτι πράγματι, αὐτὸ τὸ διπλὸ παιγνίδι, τὸ ὁποῖον περιέγραψε χθὲς ὁ κ. Κιτσιῆς, ἀποτελεῖ πραγματικὴν πρόθεσιν τῆς ἑταιρείας.

Διὰ τὰ θέσῃ ὁμοίως ἡ Κυβέρνησις εἰς τὴν διάθεσιν τῆς ἑταιρείας 30 ἑκατομμύρια τόννους βεβαίων ἀποθεμάτων, θὰ πρέπει νὰ χρησιμοποιήσῃ τὸ Ν. Διάταγμα 4029)59 περὶ «ἀργούντων μεταλλείων». Και πρέπει ἡ Κυβέρνησις νὰ κάμῃ μίαν δήλωσιν, διὰ τὰ διαλύσῃ τοὺς ὑφισταμένους φόβους, ὅτι δὲν ἀποσκοπεῖ νὰ προβῇ εἰς τὴν ἀναγκαστικὴν ἀπαλλοτριώσιν τῶν μεταλλείων ἑλληνικῆς ἰδιοκτησίας διὰ τὰ παραχώρησιν εἰς τὴν ἑταιρείαν Ἄλουμινίου. Θέλομεν ἄλλωστε νὰ ἴδωμεν, ἐὰν ἐπ' αὐτοῦ τοῦ σημείου θὰ

σεβασθῆ τὰς βασικὰς ἀρχὰς τοῦ καθεστώτος, τὸ ὁποῖον ὑποτίθεται ὅτι ὑπηρετεῖ.

Κύριοι, νομίζω ὅτι ἐπὶ τοῦ θέματος τῶν βωξιτῶν δὲν χρειάζεται νὰ προσθέσω περισσότερα, διότι εἶναι θέμα τὸ ὁποῖον ἐξητάσθη κατὰ τρόπον ἐπαρκῆ ἀπὸ ὅλων τοῦς προλαλήσαντας.

IV. Η ΩΦΕΛΕΙΑ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

Καὶ τώρα εἰσέρχομαι εἰς τὸ τέταρτον κεφάλαιον τῆς ὄλης ὑποθέσεως, εἰς τὸ κεφάλαιον τῆς ὠφελείας, τὴν ὁποίαν πρέπει νὰ ἀναμένῃ ἡ ἐθνικὴ οἰκονομία ἀπὸ τὴν βιομηχανίαν αὐτήν.

Ἰδρύνω μίαν βιομηχανίαν καὶ ἰδρύνω καὶ τὸ συγκρότημα τῶν ἠλεκτρικῶν ἐργοστασίων, τὸ ὁποῖον θὰ τὴν τροφοδοτῆσῃ μὲ ἐνέργειαν. Πρέπει νὰ γνωρίζωμεν τί ἀναμένομεν ἀπὸ τὴν βίην αὐτὴν ὑπόθεσιν. Νομίζω ὅτι εἶναι ὑψίστη ἀφροσύνη, ὑψίστη περιφρόνησις τῆς κοινῆς λογικῆς, νὰ ἀποδύωμεθα εἰς μίαν τοιαύτην περιπέτειαν, εἰς ἕνα χορὸν ἑκατοντάδων ἑκατομμυρίων καὶ εἰς μίαν δέσμευσιν εἰς τὴν χώραν ἐπὶ 50 χρόνια, χωρὶς προηγουμένως νὰ γνωρίζωμεν τί περιττοῦ πρέπει νὰ ἀναμένομεν ἐκ πάντων τούτων.

Α. Η ΕΛΛΕΙΨΙΣ ΟΙΚΟΝΟΤΕΧΝΙΚΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ

Διὰ τοῦτο κύριοι,—ἐν τῇ ἀφελείᾳ μας προφανῶς κατὰ τὴν Κυβερνησιν—ἐξητήσαμεν αὐτὴν τὴν οἰκονομοτεχνικὴν μελέτην ἐπὶ τῆς ὁποίας ἐβασίσθη, καὶ διὰ τῆς ὁποίας ἐπέσθη ὅτι ἡ ἴδρυσις τῆς βιομηχανίας αὐτῆς, ἔφ' ὅς ὅρους συνιστάται, εἶναι ἐπιωφελῆς διὰ τὴν ἐθνικὴν οἰκονομίαν. Καὶ ἐνδόξωμεν πρὸ τῆς ἐξῆς καταληκτικῆς καταστάσεως. Ὅχι μόνον δὲν ἔχει ὁ κ. Ὑπουργὸς οἰκονομοτεχνικὴν μελέτην, ἀλλὰ καὶ μὴ εἰσωνέεται, διότι ἐτολήσαμεν νὰ τὴν ζητήσωμεν. Καὶ λέγει ὁ κ. Ὑπουργός: Ποῦ ἠκούσθη νὰ ζητήτε οἰκονομοτεχνικὴν μελέτην, ἔφ' ὅσον δὲν πρόκειται τὸ Δημόσιον νὰ δώσῃ οὔτε μίαν δραχμὴν; Καὶ ἔφ' ὅσον ἕνας τόσοσ μεγάλος ἐπιχειρηματίας δίδει τὰ λεπτὰ του, ἡμεῖς θὰ στενοχωρηθῶμεν;

Κύριε Ὑπουργέ, δὲν ἐξητήσαμεν νὰ ἴδωμεν ἐὰν κερδίῃ ἡ χάνῃ ὁ κ. Πεσινέ. Βεβαίως αὐτὸς γνωρίζει ἐὰν κερδίῃ ἢ χάνῃ. Ἡμᾶς ἐνδιαφέρει ἐὰν κερδίζωμεν ἢ ἐὰν χάνωμεν ὡς χώρα ἀπὸ τὴν ὑπόθεσιν αὐτήν. Μὴ μᾶς λέγατε—διότι στερεῖται σοβαρότητος—ὅτι εἰς τὸ κάτω-κάτω ὅλα τὰ λεπτὰ τὰ δίδει ὁ Πεσινέ. Ὁ Πεσινέ, ὅπως θὰ ἀποδείξω ἀργότερον, δίδει 50% τῶν κεφαλαίων τῆς ὄλης ἐπενδύσεως. Τὰ ἄλλα 50% τὰ δίδωμεν ἡμεῖς. Μὴ μοῦ εἰπῆτε ὅτι δὲν τὰ δίδει τὸ Δημόσιον, διότι αὐτὸ τὰ δίδει διὰ τοῦ ΟΒΑ καὶ τῆς Δ Ε Η. Ἰδρῦσαμεν βεβαίως τοὺς δύο αὐτοὺς ὀργανισμοὺς αὐτονόμους. Ἀλλὰ δὲν σημαίνει αὐτό, ὅτι τὰ κεφάλαια τοῦ Δημοσίου, τὰ ὁποῖα τοὺς ἐδώσαμεν, εἶναι κεφάλαια ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἀπεξενώθη ὀριστικῶς τὸ Ἑλληνικὸν Δημόσιον καὶ ὁ Ἑλληνικὸς λαός.

Ἄλλὰ, κύριε Ὑπουργέ, πῶς νὰ μὴ μειδιάσω ἐπὶ τοῦ σημείου αὐτοῦ,

ὅταν μοῦ λέγετε ὅτι δὲν ἔχετε ἀνάγκην οἰκονομοτεχνικῆς μελέτης, ἐπειδὴ εἰς περιπτώσεις ἰδιωτικῶν ἐπενδύσεων δὲν ζητοῦνται παρὰ τοῦ Ὑπουργείου σας οἰκονομικαὶ μελέται, ὅταν τοῦτο ζητῆ ὑποχρεωτικῶς τοιαύτας ἀπ' ὅλους ὅσοι θέλουν νὰ φέρουν τὰ κεφαλαῖα των εἰς τὴν χώραν, ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ νόμου περὶ ξένων κεφαλαίων, διὰ νὰ ἀποδείξουν ὅτι ἡ ἐπένδυσις εἶναι ἐπιφελῆς εἰς τὸν τόπον. Καὶ διὰ νὰ βοηθήσω τὴν μνήμην σας, θὰ ἀναφέρω τοῦτο: Ἐἴχατε ζητήσει προσφοράς πρὸ ὀλίγων μηνῶν καὶ καθωρίσατε ἡμέραν ὑποβολῆς των τὴν 16ην παρελθόντος Ἀυγούστου, διὰ τὴν κατασκευὴν τοῦ ἔργου-στασίου τῶν ὑπερφωσφορικῶν λιπασμάτων. Καὶ ἦλθον 4 οἴκοι, καὶ ὑπέβαλαν τέσσαρας προσφοράς. Οἱ οἴκοι αὐτοὶ ὁμῶς ἐπῆραν ὀπίσω τὰς προσφοράς των κλειστάς, ἐσφραγισμέναις, μετὰ τρεῖς ἡμέρας. Μὲ ποῖαν δὲ δικαιολογίαν; Διότι ἐν τῷ μεταξύ, ὡς ἐδηλώθη εἰς τοὺς ἐνδιαφερομένους, ἐφθασεν ἐκ Γερμανίας ἡ οἰκονομοτεχνικὴ μελέτη τοῦ οἴκου Μπατὲλ καὶ κρίνῃ ἡ Κυβέρνησις τὴν μελέτην, δὲν ἠδύνατο νὰ ἐξετάσῃ καὶ νὰ ἀποφασίσῃ ἐπὶ τῶν προσφορῶν διὰ τὴν ἴδρυσιν τῆς βιομηχανίας αὐτῆς ὑπὸ τῆς ἰδιωτικῆς πρωτοβουλίας!

Τὰ πράγματα αὐτὰ ἡμπορεῖ νὰ λέγωνται εἰς ἄλλους χώρους, δὲν πρέπει νὰ λέγονται εἰς τὴν Βουλὴν, διότι τέλος πάντων ὑποβαθίζον πάρα πολὺ τὴν στάθμην καὶ τῆς συζητήσεως καὶ τῆς ἀξιοπρεπειᾶς τοῦ Σώματος. Δὲν θὰ ἀσοληθῶ μὲ τὸ ἄλλο ἐπιχείρημα: ὅτι ἐὰν ἐγίνετο οἰκονομοτεχνικὴ μελέτη θὰ καθυστερούσαμεν 1 ὡς 1,5 ἔτος. Ἄλλ' ἀπὸ δὲν γνωρίζετε τί ὠφέλεια προκύπτει ἀπὸ τὴν σύμβασιν αὐτήν, δὲν ἤξιζεν τοῦλάχιστον νὰ ἀργούσατε ἕνα χρόνον, ἕξ μῆνας, διὰ νὰ ζεῦρετε ποῦ πάτε; Ἄλλως; τε εἰς τὸ περίφημον «πενταετὴς πρόγραμμα» σας, περιλαμβάνεται δῆλως, ὅτι θὰ καταρισθῇ μελέτη διὰ τὸ ἀλουμίσιον. Διὰ τὴν ἐχάσατε τόσον καιρὸν, καὶ δὲν ἐδώσατε ἀμέσως τὴν ἐντολὴν τοῦ καταρισμοῦ τῆς μελέτης; Διὰ τὴν μᾶλλον, ὅταν ἐδημοσιεύσατε τὸ «προσωρινὸν πενταετὴς πρόγραμμα», τὸ ὁποῖον διεφημίσατε τόσον πολὺ, δὲν ἐσπεύσατε νὰ δώσατε εἰς κάποιον τεχνικὸν οἶκον τὴν ἐντολὴν τῆς καταρίσεως τῆς μελέτης, καὶ τώρα μᾶς λέγετε, ὅτι ἐφροβήθητε μὴ χάσατε τὸ «κίνητόν», μὴ χάσατε τὴν εὐκαιρίαν; Ἄλλ' ἐὰν καθυστερούσατε 5—6 μῆνας ἢ καὶ 1 ἔτος, θὰ ἐχάνατε πράγματι τὴν εὐκαιρίαν; Τὸ ἀντίθετον εἶναι βέβαιον!

Ὡς ὑποσημαίωσιν εἰς τοὺς περὶ δημοσίας καὶ ἰδιωτικῆς ἐπενδύσεως ἰσχυρισμοὺς τοῦ κ. ὑπουργοῦ θὰ πρέπει νὰ ἀναφέρω καὶ τοῦτο: ὅτι ὁ κ. Ὑπουργὸς λησμονεῖ ὅτι διὰ τῆς συμβάσεως ποῦ ὑπέγραψεν καὶ τὴν ὁποῖαν ἐκάρωσεν ἡ κυβερνητικὴ πλειοψηφία εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Ἐξουσιοδοτήσεως, τὸ Ἑλληνικὸν Δημόσιον καθίσταται ἔγγνητὴς τῶν ὑποχρεώσεων, αἱ ὁποῖαι ἀναλαμβάνονται ἀπὸ τὴν Δ. Ε. Η. Ἐπομένως, πῶς εἶναι δυνατόν νὰ ἐρχεται σήμερον ἐδῶ καὶ νὰ μᾶς λέγῃ, ὅτι πρόκειται περὶ ἰδιωτικῆς ἐπενδύσεως καὶ ὅτι δὲν φεύγει οὔτε μὰ πεντάρα ἀπὸ τὸ Δημόσιον ταμεῖον; Δὲν φεύγει, ἔστω, αὐτὴν τὴν στιγμὴν. Ἄλλ' εἶναι δυνατόν αὐτὰ ποῦ θὰ φύγουν αἴθριον νὰ εἶναι ἑκατοντάδες ἑκατομμύρια δολλάρια, λόφῃ τῆς ἐγγυήσεως.

Διὰ τὴν μὴ κατάρτισιν τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος οἰκονομοτεχνικῆς μελέτης, ὁ κ. Ὑπουργὸς δὲν ἐπεκατέστη καὶ τὸ ἄλλο ἐπιχείρημα, τὸ ὁποῖον προέβαλε διὰ τὴν μὴ κατάρτισιν τεχνικῆς μελέτης διὰ τὰ φράγματα τοῦ Ἀχελώου ὑπὸ

τῆς ΔΕΗ. Ἐκεῖ προέβαλεν ὡς δικαιολογίαν τὴν πεποιθήσιν του, ὅτι δὲν θὰ ἠδυνάμην νὰ τὴν ἀντιληφθῶ. Τὴν δικαιολογίαν αὐτὴν δὲν τὴν προέβαλε διὰ τὴν οἰκονομοτεχνικὴν μελέτην τῆς βιομηχανίας ἀλουμινίου. Ἐξαριστοῦμεν τὸν κ. Ὑπουργόν, διότι δέχεται ὅτι ὑπάρχουν καὶ θέματα, τὰ ὁποῖα δυνάμεθα νὰ ἀντιληφθῶμεν!

2. ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΙΣ—ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΟΝ ΟΦΕΛΟΣ — ΕΘΝΙΚΟΝ ΕΙΣΟΔΗΜΑ

Ὅπως, ἐπὶ τοῦ θέματος τῆς ἐκτιμήσεως τῶν ὀφελειῶν ἢ ζημιῶν τῆς Ἑθνικῆς Οἰκονομίας ἐκ τῆς νέας βιομηχανίας, μὴ ὑπαρχούσης οἰκονομοτεχνικῆς μελέτης, εὑρισκόμεθα εἰς τὰ σκοτεινά. Ἄλλ' ὁ κ. Ὑπουργὸς μᾶς ἔδωκε κατὰ τοῦ μᾶς βοήθη εἰς τὴν ἐρευνάν μας, μᾶς ἔδωκε τὴν δάδα, ἢ ὁποῖα θὰ φωτίσῃ τὸν δρόμον, τὸν ὁποῖον πρέπει νὰ ἀκολουθήσωμεν. Μᾶς παρέπεμψεν εἰς τὴν μελέτην τοῦ κ. Κοιμυλοῦ. Δεχόμεθα νὰ ἀκολουθήσωμεν τὰ δεδομένα τῆς μελέτης αὐτῆς, διότι εἶναι μελέτη συστηματικὴ ἐπὶ τοῦ σημείου αὐτοῦ μὲ πολλὴν προσοχὴν.

Ἐλαβεν, πράγματι, ὁ κ. Κοιμυλὸς διὰ τοὺς ὑπολογισμοὺς του, ὡς βάσιν, τὰ στοιχεῖα τὰ ὁποῖα προέκυψαν διὰ τὴν λειτουργίαν, διὰ τὸ κόστος παραγωγῆς τῶν ἑταιρειῶν ἀλουμινίου τῆς Ἀμερικῆς, κατὰ τὰς δίκας τῆς Ἀμερικανικῆς Κυβερνήσεως ἑναντίον των, ὅπως ἐδημοσιεύθησαν εἰς ἐπίσημι ἔγγραφα. Καὶ ἐπίσης ἔκαμεν μίαν προσαρμογὴν τῶν ἐφαπτικῶν δεδομένων εἰς τὴν ἑλληνικὴν πραγματικότητά. Ὁ κ. Κοιμυλὸς, ἐπιπροσθέτως, ἔλαβεν ὡς ἀναγκαιοῦντα κεφάλαια διὰ τὴν βιομηχανίαν αὐτὴν ἀκριβῶς τὰ κεφάλαια, τὰ ὁποῖα ἢ σύμβασις καθορίζει. Ἐπομένως ἐὰν δεχθῶμεν τὸν κ. Κοιμυλὸν καὶ ἐὰν συμβαδίζωμεν μὲ αὐτόν, θὰ κρίνωμεν ἀντικειμενικῶς τὴν ὄφελειαν τῆς Ἑθνικῆς Οἰκονομίας ἐκ τῆς συμβάσεως. Καὶ τοῦτο θὰ γίνῃ β-σει τριῶν κριτηρίων: Τῆς ἀπασχολήσεως, τῆς συναλλαγματικῆς ὀφελείας καὶ τοῦ Ἑθνικοῦ Εἰσοδήματος.

Ἄς ἀρχίσωμεν ἀπὸ τὴν ἀπασχόλησιν. Ὁ κ. Κοιμυλὸς λέγει ὅτι θὰ ἀπασχοληθοῦν εἰς τὰ δύο ἐργοστάσια ἀλουμίνης καὶ ἀλουμινίου 1207 ἐργάται. Ὁ κ. Κοιμυλὸς παραθετῆ καὶ τὰ ἀμερικανικὰ στοιχεῖα καὶ λέγει ὅτι σύμφωνα μὲ αὐτὰ θὰ μᾶς χρειασθοῦν 810 ἐργάται. Δεχόμεθα τὴν ἀναπροσαρμογήν, τὴν ὁποῖαν ἔκαμεν ὁ κ. Κοιμυλὸς, διὰ τὰς Ἑλληνικὰς συνθήκας. Θὰ ἀπασχολήσωμεν 1200 ἐργάτας. Αὐτὴ εἶναι ὅλη ἢ συμβολὴ τῆς τεραστίας βιομηχανίας εἰς τὸ τεράστιον πρόβλημα τῆς ἑλληνικῆς ἀπασχολήσεως!

Ἄς προχωρήσωμεν εἰς τὰ **συναλλαγματικά ὀφέλη**: Ὁ κ. Ὑπουργὸς ἐπὶ τῇ βάσει τῶν δεδομένων τοῦ κ. Κοιμυλοῦ, ἐφθασεν εἰς τὸ ἀκόλουθον συμπέρασμα: Μᾶς εἶπεν ὅτι τὴν πρώτην περίοδον, μέχρις ἐξοφλήσεως τῶν ὀπιοχρεώσεων ἐξυπηρετήσεως τοῦ κεφαλαίου τῆς Ἐταιρείας, θὰ ἔχωμεν συναλλαγματικὸν κέρδος περίπου 12.000.000 δολλαρίων. Ὅταν παύσῃ ἢ ἐξυπηρέτησις, θὰ ἔχωμεν συναλλαγματικὸν κέρδος 17,7 ἑκατομ. δολλάρια.

Ἐπῆρα, κύριοι, τὴν ἐκθεσιν τοῦ κ. Κοιμυλοῦ, ἐπῆρα νέον γυμνασιόπαιδα καὶ τὸν ἔβαλα νὰ κάμῃ τοὺς σχετικoὺς ὑπολογισμοὺς. Καὶ ἐν πρώτοις

προβήθην εις τὰς ἐξῆς ἀναπροσαρμογὰς τῶν δεδομένων τοῦ κ. Κουμούλου: Ὑπερβιάσαμεν τὸ κόστος τοῦ μαζοῦ ἀπὸ 20 δολλάρια πρὸς τὸ εἶχεν, εἰς τὰ 16, διότι σήμερον εἶναι εὐθηνότερον. Ὑπερβιάσαμεν ἐπίσης τὴν τιμὴν τῆς ἠλεκτρικῆς ἐνεργείας. Ἐκεῖνος τὴν ὑπελόγιζεν, ὅπως γνωρίζετε, εἰς 5 μίλες. Ἡμεῖς τὴν ἀναπροσηρμόσαμεν εἰς τὸν μέσον ὄρον τῆς τιμῆς τῆς συμβάσεως, ἧτοι εἰς 3,43 χιλιοστ. δολ. καὶ ἐδέχθημεν ὅτι ἀπαιτοῦνται μόνον 17000 κίλοβατώραι διὰ τὴν παραγωγὴν 1 τόννου ἀλουμινίου. Καὶ ἔλαβον φυσικὰ τὴν σημερινὴν τιμὴν τοῦ ἀλουμινίου, ὡς τὴν καθώρισεν ὁ κ. Ὑπουργός, ἧτοι 512 δολ. κατὰ μ. τ. Καὶ κατελήξαμεν εἰς τὸ ἀποτέλεσμα ὅτι τὸ συνολικὸν συναλλαγματικὸν ὄφελος εἶναι 9.900.000 δολλάρια. Ἀπὸ αὐτὰ ὅμως πρέπει νὰ ἀφαιρεθοῦν 1.600.000 δολλάρια διὰ τὴν ἐξυπηρέτησιν τῶν δανείων τῆς ΔΕΗ, ὡς καὶ ποσὸν 1.200.000 δολ., ἡ ἀξία τοῦ βωξίτου, ὃ ὁποῖος θὰ ἐξήγεται ὅπως δὴποτε. Καὶ οὕτως ἐφθάσαμεν εἰς τὰ 7.100.000 δολλάρια. Ἄν ὅμως λάβωμεν ὡς βῆσιν τὸ γεγονός ὅτι ἡ μέση παραγωγὴ τοῦ ἐργοστασίου ἀλουμινίου δὲν θὰ εἶναι 52.500 τόννοι, ἀλλὰ θὰ εἶναι μόνον 45.000, τότε δὴ ἡ συναλλαγματικὴ ὄφελεια, δὲν θὰ εἶναι ἀνωτέρα τῶν 5.700.000 δολλარიῶν ἀπὸ ὅλην αὐτὴν τὴν ἱστορίαν. Ἐπαυλομβάνω μὲ βῆσιν τὰ δεδομένα τοῦ κ. Κουμούλου καὶ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ διὰ τὰ δάνεια τῆς ΔΕΗ καὶ τὴν τιμὴν τοῦ ἀλουμινίου.

Ἐθνικὸν εἰσοδήμα: Ἐκόμομεν ἐπίσης τοὺς ἴδιους ὑπολογισμοὺς καὶ εὗρομεν ὅτι—διὰ νὰ μὴ σὰς κουράζω θὰ σὰς ἀναφέρω τοὺς τελικοὺς ἀριθμοὺς—ἡ Ἐταιρεία δὲν θὰ πραγματοποιῇ κέρδη ἀνωτέρα τοῦ 1,31% ἐπὶ τῆς τιμῆς πωλήσεως τοῦ προϊόντος, ἔναντι 15,78—29,15% τῶν ἀμερικανικῶν ἑταιρειῶν, λόγῳ τῆς ὑπερτιμῆσεως ἀκριβοῦς τῶν κεφαλαίων, περὶ ἧς ἀναφέρθημεν διεξοδικῶς ἀνωτέρω. Συνολικὸν κέρδους 301 χιλ. δολ. περίπου ἔσονται 130 χιλ. θὰ περιέλθουν εἰς τὴν χώραν. Τὰ κέρδη τοῦ OBA πρὸς τῆς φορολογίας θὰ εἶναι περίπου 36 χιλ. δολλάρια ἐπὶ παραγωγῆς 45 χιλ. τόννων. Συνολικὰ κέρδη ἔθνικοῦ εἰσοδήματος 5.700.000 δολ. Ἀφαιρουμένης ὅμως τῆς ἐπιδοτήσεως τοῦ ἠλεκτρικοῦ ρεύματος θὰ μείνουν ὡς καθαρὰ αὔξησις τοῦ ἔθνικοῦ εἰσοδήματος ἀπὸ ἐργατικά, μεταφορικά, ἀμοιβὴν ὑπαλλήλων κ.τ.λ. περὶ τὰ 3.700.000 δολλάρια.

Ἐάν, κύριοι, διὰ τὸ ποσὸν τῆς ἐπιδοτήσεως τοῦ ἠλεκτρικοῦ ρεύματος καὶ τὴν ἐξυπηρέτησιν τῶν δανείων τῆς ΔΕΗ δὲν ληφθοῦν ὡς βῆσις οἱ ἀριθμοὶ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ, ἀλλὰ οἱ πραγματικοί, τότε ἡ καθαρὰ αὔξησις τοῦ ἔθνικοῦ εἰσοδήματος ἀποβαίνει ἀρνητικὴ, καὶ τὸ συναλλαγματικὸν κέρδος μηδενίζεται. Ἡ ὅλη βιομηχανία, δηλαδή, καταλήγει εἰς ἀπομύζησιν τοῦ λαοῦ τῆς Ἑλλάδος, πρὸς ὄφελος αὐτῶν τῶν μεγάλων βιομηχανῶν καὶ κεφαλαιούχων, οἱ ὁποῖοι ἐμφανίζονται σήμερον ὡς ἰδρυταὶ τῆς βιομηχανίας.

Α. Πρωτοπαπαδάκης (Ὑπ. Συντ.): Τοὺς φέρους τοὺς ἐβλάτε; **Ι. Ζίγδης:** Βεβαίως. Τοὺς ὑπελόγησαμεν εἰς 35% ἐπὶ τῶν καθαρῶν κερδῶν. Ἐπὶ τοῦ ὑπολοίπου ὑπελόγησαμεν ποσοστὸν 12% διὰ κέρδος τοῦ OBA. Οἱ ὑπολογισμοὶ εἶναι λεπτομερέστατοι, ἀλλὰ βεβαίως δὲν εἶναι δυνατόν αὐτὴν τὴν στιγμὴν οὔτε κἀν νὰ τοὺς ἀναγνώσω.

Κύριοι, αὐτὰ εἶναι τὰ ἀποτελέσματα ἀπὸ τὴν βιομηχανίαν αὐτὴν. Καὶ ἔναντι τῶν ἀνυπεράκτων ὀφελειῶν ἢ μᾶλλον τῶν βεβαίων ζημιῶν ἐδεσμεύ-

σασμεν ὅπερ τῶν ξένων μετόχων τῆς Ἑταιρείας Ἀλουμινίου ἐπὶ 50 χρόνια τόσῃ ἐνέργειαν, ὅσην καταναλίσκει σήμερον ὁλόκληρος ἡ Ἑλλάς ἐκ τῆς παραγωγῆς τῆς ΔΕΗ! Ἐδώσαμεν ὅλους σχεδὸν τοὺς βωξίτας μας. Καὶ θὰ συνάψωμεν δάνεια τεραστία εἰς τὸ ἐξωτερικόν, τὰ ὁποῖα χρησιμοποιούμενα ἄλλου θὰ ἠμποροῦσαν βέβαια νὰ ἀνικτιέουν τὴν οἰκονομίαν μας τεραστίως. Τὸ ἴδιον ἰσχύει καὶ διὰ τὰ δάνεια ἐκ τοῦ ἐσωτερικοῦ.

Δὲν χρειάζεται νὰ σὰ; εἶπω τίποτε ἄλλο διὰ τὴν σωφροσύνην τῆς ἐνεργείας αὐτῆς, παρὰ μόνον αὐτὸ τὸ ὁποῖον δὲν ἐσκέφθη κἀν ἡ Κυβέρνησις. Διαθέτοντες τὸ ρεῦμα πρὸς 9,3 εἰς τὸ ἀλουμίνιον καὶ ἔχοντες αὐτὰ τὰ ἀποτελέσματα δὲν ἐγκληματοῦμεν κατὰ τῆς χώρας, ὅταν ἴδιως διατιμῶμεν τὸ ρεῦμα τὸ γεωργικόν πρὸς 81 λεπτά τῆς δραχμῆς καὶ τὸ βιομηχανικόν πρὸς 62 λεπτά τῆς δραχμῆς; Αὐτὰ εἶναι τὰ τιμολόγια τὰ ἐπίσημα τῆς ΔΕΗ διὰ τοὺς καταναλωτὰς αὐτῆς. Ἐὰν ἐδίδαμεν μὲ τὴν τιμὴν τῶν 10 λεπτῶν τῆς δραχμῆς τὸ ρεῦμα εἰς τὸν βαμβακοκαλλιεργητὴν τῆς Θεσσαλίας—καὶ ἤθελα νὰ μὲ ἀκούσῃ ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Βουλῆς, διότι νομίζω ὅτι ἐνδιαφέρεται διὰ τὴν περιοχὴν του—διὰ νὰ ποτίσῃ τὸ βαμβάκι του, ποίαν ἀπασχόλησιν καὶ ποῖον συνάλλαγμα θὰ προσεθίτομεν εἰς τοὺς πόρους τῆς χώρας; Ὅταν πωλοῦμεν σήμερον 8 φορές ἀκριβώτερον τὸ ρεῦμα εἰς τοὺς καλλιεργητὰς τοῦ βαμβακος καὶ πηροῖον ἐν ἐντελῶς ἐξαγωγικῶν προΐον, δὲν ἐγκληματοῦμεν ἐναντι τῆς χώρας, στεροῦντες αὐτὴν τεραστίων πρῶτων συναλλάγματος, αὐξήσεως τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος καὶ ἀπασχολήσεως, διὰ νὰ ἔχωμεν ἀπὸ τὸν κ. Πιπινὲ ἀπασχόλησιν 1200 ἔργατῶν καὶ μίαν ἀβεβαίαν αὐξήσιν τῶν συναλλαγματικῶν πόρων καὶ τοῦ εἰσοδήματος, ὅχι πάντως ἀνωτέραν τῶν 2—3 ἐκ. δολλαρίων;

Σὰ; ἐρωτῶ; Ἡ ἐνέργεια αὐτὴ, ἡ πράξις αὐτὴ ἔχει καμμίαν οἰκονομικὴν λογικὴν, ἔχει λογικὴν οἰονόμητοτε εἶδους; Ἐγὼ εὐρίσκωμαι ἐνεὸς πρὸ τῆς κατωστάσεως ταύτης καὶ ἂν ὁμιλῶ ἤδη ἐπὶ τόσῃ ὥρᾳ, εἶναι διὰ νὰ ὑπογραμμίσω ὅχι τόσον τὴν κατάληξίν μου, ὅσον τὸ μέγεθος τοῦ κινδύνου τῆς Ἑθνικῆς Οἰκονομίας καὶ νὰ ἐκπληρώσω τοῦλάχιστον ἀτομικῶς τὴν ὑποχρέωσίν μου πρὸς τὸ Ἔθνος, τοῦ ὁποίου ἔχω τὴν τιμὴν νὰ εἶμαι εἰς τῶν ἐκπροσώπων.

V. Ἡ ΠΑΡΑΔΟΣΙΣ ΕἰΣ ΤΟ ΞΕΝΟΝ ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ

Καὶ ἄς εἰσελθῶμεν, κύριοι, εἰς ἓνα ἄλλο θέμα. Εἰς τὴν παράδοσιν εἰς τὸ ξένον κεφάλαιον. Κύριοι, δὲν εἶναι ὁ ὁμιλῶν πρὸς ὑμᾶς ἐχθρὸς πρὸς τὴν εἰσροὴν ξένων κεφαλαίων εἰς τὴν χώραν. Ἀντιθέτως νομίζω νὰ ἀναγνωρίζεται ἀπὸ ὅλους, ὅτι ὑπεστήριξα συνεχῶς τὴν ἀνάγκην τῆς προσφυγῆς εἰς τὴν διεθνήν συνεργασίαν, διότι μόνον μὲ τὴν ξένην βοήθειαν θὰ ἠμπορέσῃ ἡ πτωχὴ εἰς κεφάλαια αὐτὴ χώρα νὰ ὀρθοποδήσῃ. Ἀλλὰ ὅταν ζητῶμεν τὴν βοήθειαν τῶν ξένων κεφαλαίων, τὴν ζητοῦμεν ἐπ' ἀμοιβαίᾳ ὠφελείᾳ. Καὶ ἐκεῖνα νὰ κερδίσουν καὶ ἡμεῖς νὰ ὠφεληθῶμεν. Ἐὰν ἡ εἰσροὴ τῶν ξένων κεφαλαίων ἀποβῆναι μόνον εἰς ὄφελος τῶν ξένων καὶ εἰς ἀπομύζησιν ἡμῶν, τότε βεβαίως δὲν ὑπάρχει νομίζω ἔχθρον ἄνθρωπος, ὁ ὁποῖος νὰ τὴν θέλῃ.

Όταν λοιπόν ομιλώμεν περί ξένων κεφαλαίων πρέπει νὰ ἔχωμεν ἕπ' ὄψει μὰς τὰ κριτήρια αὐτά.

Καὶ ἄς ζητήσωμεν ποία εἶναι ἡ συμβολὴ τῶν ξένων κεφαλαίων εἰς τὴν ὑπόθεσιν αὐτὴν καὶ τί σημασίαν τῆς ἀποδίδομεν, διὰ τὰ ἀποφανθῶμεν ἐπὶ τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς «συνεργασίας» αὐτῆς. Ἡ βιομηχανία ἀλουμινίου χρειάζεται 62 ἑκατομύρια δολλάρια, τὰ ὁποία, συμπῶνως μὲ τὴν σύμβασιν, θὰ καταβληθοῦν ἀπὸ τοὺς ξένους παράγοντας καὶ ἄλλα 62 ἑκατομύρια, τὰ ὁποία θὰ ἐξασφαλισθοῦν ἀπὸ τὸν Ἑλληνικὸν παράγοντα. Οἱ ἀριθμοὶ αὗτοι εἶναι οἱ ἐπίσημως διδόμενοι. Οἱ ξένοι θὰ ἐπωμισθοῦν τὴν εὐθύνην τῆς ἐξασφαλίσεως τοῦ 50% τῶν κεφαλαίων. Ἀναφέρομαι πάντοτε εἰς ὁλόκληρον τὸ συγκρότημα τῆς παραγωγῆς ἠλεκτρικῆς ἐνεργείας καὶ ἀλουμινίου. Ἡμεῖς θὰ ἀναλάβωμεν τὴν ὑποχρέωσιν διὰ τὰ ἄλλα 50%. Ἐν τοῦτοις, διὰ τῆς μεθόδου τῆς ἰδρύσεως τῆς «Ἐταιρείας Ἀλουμινίου» μὲ κεφάλαιον 25 ἑκατομύρια δολλάρια καὶ τῆς συμμετοχῆς τοῦ Ο.Β.Α. εἰς αὐτὸ μὲ ποσοστὸν 12%, ἡμεῖς, οἱ καταβάλλοιτες τὸ 50% τῶν συνολικῶν κεφαλαίων, συμμετέχομεν εἰς τὴν διοίκησιν τῆς ἐπιχειρήσεως μὲ 12% καὶ οἱ ξένοι μὲ 8%.

Συχνά, βεβαίως, ομιλοῦμεν περὶ ἀποικιακῆς ἐκμετάλλευσως τῶν καθυστερημένων χωρῶν. Ἀλλὰ γνωρίζετε εἰς τί συνίσταται ἡ ἀποικιακὴ ἐκμετάλλευσις; Συνίσταται, συνήθως, εἰς τοῦτο. Ὅτι πηγαίνοσιν ξένα κεφάλαια εἰς μίαν χώραν, κατασκευάζονται δι' αὐτῶν ἔργα καὶ ἐργοστάσια, τὰ ὁποία χρησιμοποιοῦν τὰς πρώτας ὕλας καὶ τὴν εὐθηνὴν ἐργατικὴν δύναμιν τῶν χωρῶν αὐτῶν καὶ τὰ κέρδη περιέρχονται εἰς τοὺς ξένους κεφαλαιούχους. Ἀπομένει δηλαδὴ εἰς τὰς ἀναπτυσσομένας χώρας μόνον τὰ πτωχὸν ἡμερομίσθιον τοῦ φαλάχου, τοῦ ἰθαγενεῶς καὶ αἱ ἀποζημιώσεις τῶν πρακτόρων τῶν ξένων ἐταιρειῶν. Αἱ χώραι αὗται δὲν βλέπουν καμμίαν σχεδὸν ἄλλην ὠφέλειαν. Ἀλλὰ, τοῦλάχιστον, ὅλα τὰ κεφάλαια, ὅπως εἰς τὴν Γκάναν, τὸ Καμερόν, τὸ Βελγικὸν Κονγκό, τὴν Βόρνεο, τὴν Σουμάτραν, τὰ προσφέρουν οἱ ξένοι κεφαλαιούχοι. Ἠκούσατε ποτὲ νὰ ἔρχεται ἡ Σουμάτρα καὶ ἡ Βόρνεο νὰ χρηματοδοτοῦν τοὺς ξένους κεφαλαιούχους; Προσφέρουν μόνον τὰς πρώτας ὕλας καὶ τὴν ἐργατικὴν δύναμιν καὶ οὐδὲν κεφάλαιον. Δὲν προσφέρουν τὸ ἥμισυ τῶν κεφαλαίων, διὰ νὰ ἀποκομίσκωσιν τὰ 88% τῶν κερδῶν τὰ ξένα κεφάλαια.

Ὡς ἐκ τούτου, ἡ σύμβασις, τὴν ὁποίαν ὑπέγραψεν ἡ Κυβέρνησις, εἶναι καὶ εἰς αὐτὸ τὸ σημεῖον πρωτότυπος, διότι ἐνῶ ἡ ἀποικιοκρατία εἶναι γνωστὸν ὅτι ἔληξεν εἰς ὁλόκληρον τὸν κόσμον, χάρις εἰς τὴν Κυβέρνησιν τοῦ κ. Κ. Καραμανλῆ, αὕτη ἀναγεννᾶται εἰς τὴν Ἑλλάδα ὑπὸ νέον ἐντελῶς τύπον, μὲ ἡγγυημένον βίον 50 ἐτῶν.

Ἀλλὰ καὶ μετὰ τὴν 50ετιαν, ἄρ' ἤς λήξη ἡ σύμβασις, ὁ Πεσινὲ διατηρεῖ τὸ προνόμιον νὰ ἀνανεώσῃ τὴν σύμβασιν. Καὶ εἰάν ἐν τῷ μεταξὺ παρουσιασθῇ κανεὶς ἄλλος, ὁ ὁποῖος θὰ ἠθελε νὰ ἰδρῦσῃ βιομηχανίαν ἀλουμινίου εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἡ Ἐταιρεία τοῦ Πεσινὲ ἔχει δικαίωμα προτιμώσεως. Οὔτε κἀν ἐπὶ ἴσοις ὅροις. Θὰ προτιμηθῇ ὁπωσδήποτε κατὰ τὸ γράμμα τῆς συμβάσεως (Ἀρθ. 23). Ὑπὸ τοὺς ὅρους αὐτοὺς εἶναι δυνατόν νὰ φαντασθῆτε, ὅτι θὰ τοιμήσῃ κανεὶς ἄλλος νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν Ἑλλάδα διὰ νὰ προ-

βῆ εἰς διερεῦνθαι τῶν δυνατοτήτων ἰδρύσεως νέου ἐργοστασίου ἀλουμινίου καὶ νὰ ὑποβληθῆ εἰς τὰς ἀναγκαίους διατάξεις μὲ κίνδυνον νὰ ἀναγκασθῆ τὴν τελευταίαν στιγμήν νὰ φύγῃ ἀπρακτος, διότι ὁ Πεσινὲ θὰ ἤθελε νὰ ἐνασκήσῃ τὸ δικαίωμα προτιμήσεως, τὸ ὁποῖον τοῦ δίδει ἡ σύμβασις: Εἶναι σαφές, ὅτι δίδομεν εἰς τὸν Πεσινὲ μονοπώλιον διαρκείας τοῦλάχιστον 50 ἐτῶν διὰ τὴν ἐκμετάλλευσιν τοῦ ἀλουμινίου εἰς τὴν χώραν μας.

Δὲν θὰ ἐξετάσω τὸ θέμα τῶν φορολογικῶν ἀπαλλαγῶν καὶ συναλλαγματικῶν διευκολύνσεων αἱ ὁποῖαι παραχωροῦνται εἰς τὴν ἔταιρειαν, ἀπαραδέκτων εἰς ἄλλην περίπτωσιν, αἱ ὁποῖαι ὅμως ἐντὸς τῶν πλαισίων τῆς συμβάσεως προσλαμβάνουν ὅλως δευτερεύουσαν σημασίαν.

Οὔτε θὰ εἰσέλθω εἰς τὸ θέμα τῆς ἐπιλύσεως τῶν διαφορῶν, αἵτινες τυχὸν θὰ ἀνακύβουν κατὰ τὴν ἐφαρμογὴν τῆς, διὰ Διεθνούς διατιθείας καὶ οὐχὶ διὰ τῶν Ἑλληνικῶν Δικαστηρίων, ἐφ' ὅσον τὴν ἀρχὴν αὐτὴν καθιέρωσεν ὡς γνωστὸν τὸ Ν. Α. 2687/53 περὶ προστασίας τῶν ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ κεφαλαίων.

Θὰ πρέπει ὅμως νὰ ὁμιλήσωμεν δι' ἓνα ἄλλο θέμα, τὸ ὁποῖον συνδέεται ἀμέσως μὲ τὸ γενικὸν θέμα τῶν ξένων κεφαλαίων. Εἶναι τὸ αἰτήμα μας περὶ καταθέσεως τῶν ἐγγράφων τῶν διαπραγματεύσεων μεταξὺ Ἑλληνικοῦ Δημοσίου, ΟΒΑ, ΔΕΗ καὶ Πεσινὲ. Ὁ κ. Ὑπουργὸς δὲν τὰ κατέθεσεν. Καὶ ποῖα εἶναι ἡ δικαιολογία; Ὅτι αἱ διαπραγματεύσεις ἐγένοντο κατὰ τὸ πλείστον προφορικῶς, καὶ φυσικὰ χωρὶς νὰ τηρηθῶν πρακτικά. Ὅστε δὲν εἶναι μόνον εἰς τὸ Κυπριακὸν πὸν ἐσπεύσαμεν νὰ ἀπεμπολήσωμεν ὅλα τὰ ἔθνηκά μας συμφέροντα, χωρὶς καὶ νὰ κρατήσωμεν πρακτικά. Τὸ ἴδιον γίνεται καὶ διὰν ἀπγαίνωμεν νὰ διαπραγματευθῶμεν τὰς πρῶτας ὕλας τῆς χώρας μας. Δὲν κρατοῦμεν πρακτικά, οὔτε καὶ ζητοῦμεν ἀπὸ τοὺς ἀντισυμβαλλομένους τὴν ὑποβολὴν γραπτῶν προτάσεων. Εἰς τὴν ἀρχὴν ἐνομοίσαμεν ὅτι ἢ μὴ κατὰθέσει τῶν πρακτικῶν ὀφείλετο εἰς τὴν ἀδυναμίαν τοῦ κ. Ὑπουργοῦ νὰ ἀντιληφθῆ τι ἐστὶ φάκελλος ἢ εἰς τὴν ἀδυναμίαν ἐξευρέσεως μεταφραστῶν. Ἀλλὰ εἰς τὸ τέλος, ὡς ὁμολόγησεν, τοῦτο ὀφείλεται εἰς τὴν ἀνυπαρξίαν ἐγγράφων!

Ἐζητήσαμεν ἐπιπροσθέτως νὰ κατατεθοῦν αἱ συμφωνίαι ΟΒΑ καὶ Πεσινὲ, τὰς ὁποίας ἄλλατε ὁ κ. Ὑπουργὸς εἶχεν ὑποσχεθῆ νὰ καταθέσῃ, ὁμιλῶν εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Ἐξουσιοδότησεως. Ὁ κ. Ὑπουργὸς ἐρχεται τώρα καὶ μᾶς λέγει ὅτι δὲν ἔμπορῶ νὰ τὰς καταθέσω, διότι εἶναι ἰδιωτικαὶ συμφωνίαι!.. Πρέπει νὰ συμφωνήσῃ ὁ ΟΒΑ μὲ τοὺς ξένους. Ἀλλὰ ἐπειδὴ ἀναφέρονται καὶ εἰς τεχνικά θέματα δὲν πρέπει νὰ δημοσιευθοῦν, διότι θὰ ζημιώσουν τὴν ἔταιρειαν.

Σὰς ἐζητήσωμεν νὰ μᾶς καταθέσετε τὰ ἔγγραφα τὰ σχετικὰ μὲ τὴν σύστασιν τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐταιρείας Ἀλουμινίου καὶ τὴν διασφάλισιν τῶν μετοχῶν τοῦ ΟΒΑ εἰς ἑλληνικὰς χεῖρας. Αὐτὰ οὔτε τεχνικά θέματα εἶναι, οὔτε καὶ θὰ μείνουν ἀπόρητα, διότι κάποτε ἡ ἔταιρεία θὰ συντάξῃ τὸ καταστατικὸν τῆς, τὸ ὁποῖον τελικὰ θὰ δημοσιεύσῃ σύμφωνα μὲ τὸν ἐμπορικὸν νόμον.

Μᾶς ἐφέρατε ἓνα ἔγγραφον τοῦ κ. Ἀντιπροέδρου τοῦ ΟΒΑ, εἰς τὸ ὁποῖον σὰς λέγει ὅτι εἰς τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον τῆς ἔταιρείας ἀλουμι-

νίου θά μετέχουν δύο εκπρόσωποι του ΟΒΑ και δὲν σᾶς λέγει οὔτε ἀπὸ πόσουσ θά ἀπαρτίζεται τὸ Συμβούλιον.

Νομίζω ὅτι καὶ τοῦτο εἶναι κεφαλαιῶδες καὶ δὲν πρέπει νὰ μείνῃ ἀναπάντητον: Νὰ μᾶς εἴπῃ ὁ κ. Ὑπουργός, ὑπάρχει δέσμευσις, εἰς περίπτωσιν ἀποφάσεως πωλήσεως τῶν μετοχῶν τοῦ ΟΒΑ, ὅπως οὔτος τὰς προσφέρει πρῶτον εἰς τὴν Νιάρχον καὶ αὐτοῦ ἀρνούμενου εἰς τὴν Πρασιὲ καὶ αὐτοῦ ἀρνούμενου εἰς τὴν ἑλληνικὴν κεφαλαιαγοράν; Ναὶ ἢ ὄχι; Ὑπάρχει τοιαύτη μυστικὴ συμφωνία; Θέλω μίαν ἀπάντησιν ἐπ' αὐτοῦ, διότι εἶναι δυνατόν, ἐάν δὲν ὑπάρχῃ ἐγγύησις καὶ αὐτὸ τὸ μικρὸν «ἀτοῦ» νὰ ἐκφύγῃ τῶν Ἑλληνικῶν χειρῶν καὶ νὰ περιέλθῃ εἰς ξένας χεῖρας.

VI. Η ΑΠΩΛΕΣΘΕΙΣΑ ΕΥΚΑΙΡΙΑ

Ἔρχομαι, κύριοι, εἰς τὸ τελευταῖον θέμα, τῆς ἀπωλεσθείσης ευκαιρίας. Γνωρίζετε ἤδη ποία ἡ προοπτικὴ τῆς βιομηχανίας ἀλουμινίου. Εἶναι προοπτικὴ μιᾶς συνεχοῦς ἀνάδοσ τῆς ζητήσεως καὶ παραλλήλως μιᾶς δυσκόλου πρὸς αὐτὴν προσαρμογῆς τῆς παραγωγῆς. Ἡ Διεθνὴς Τράπεζα Ἀνασυγκροτήσεως ἐξέδωκε τὸν Σεπτέμβριον τοῦ 1959 εἰδικὴν ἔκθεσιν μὲ τὸν τίτλον «Αἱ προοπτικαὶ τοῦ ἀλουμινίου». Θά σᾶς ἀναγνώσω ὄρισμένα ἀποσπάσματα διὰ τὴν προοπτικὴν τὴν ὁλοῖαν διαγράφει, εἰδικῶς διὰ τὴν θέσιν τοῦ ἀλουμινίου εἰς τὰς χώρας τῆς Κοινῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἀγορᾶς καὶ περιρικῶς τοῖς κ. συναδέλφοις τῆς συμπολιτεύσεως νὰ προσέξουν ἰδιαίτερος. Λέγει ἡ ἔκθεσις, σελ. 1:

«Λόγω τῆς ἀνεπαρκείας ὑδροηλεκτρικῶν δυνατοτήτων εἰς τὴν Εὐρώπην, ἡ ἀναμενόμενη αὔξησις τῆς ζητήσεως δὲν δύναται νὰ ἀντιμετωπισθῇ ἐπὶ οικονομικῆς βάσεως διὰ τῆς ἐπεκτάσεως τῆς εὐρωπαϊκῆς παραγωγῆς. Αἱ συνεχῶς αὐξανόμενα ἀνάγκαι τῆς Εὐρώπης πρέπει νὰ ἱκανοποιηθοῦν μὲ συνεχῶς αὐξανόμενον ρυθμὸν ἀπὸ τὸ ἔξωτερικόν. Ὑπάρχουσιν τρεῖς δυναταὶ πηγαὶ πρὸς τοῦτο. Ὁ Καναδάς..., ἡ Ἀφρικὴ... καὶ ἐνδεχομένως ἡ Σοβιετικὴ Ἔνωσις...»

Εἰς τὴν σελ. 14: «Εἶναι γενικῶς παραδεχόμενον, ὅτι ἡ παραγωγή ἐντὸς τῆς περιοχῆς τῆς Εὐρωπαϊκῆς Κοινῆς Ἀγορᾶς θά αὐξηθῇ μόνον κατὰ 45 χιλ. τόννους (μέχρι τοῦ 1965) λόγω ἐλλείψεως καταλλήλων χώρων ἐγκαταστάσεως διὰ τὴν οἰκονομικὴν παραγωγὴν ἀλουμινίου...». Διὰ τοὺς λόγους ἀκριβῶς αὐτοὺς συμπεραίνεται ὅτι εἶναι ἐπιτυκτικὴ ἀνάγκη νὰ στραφῇ ἡ παραγωγή τῶν χωρῶν αὐτῶν πρὸς τὴν Ἀφρικὴν.

Ἀλλὰ πρέπει νὰ σᾶς δώσω ἀπὸ τὴν ὡς ἄνω ἔκθεσιν καὶ ὄρισμένα στατιστικὰ στοιχεῖα. (Ποσότητες εἰς χιλιάδας μετρικῶν τόννων).

1. Παγκόσμιον Ἴσοζύγιον Προσφορᾶς καὶ Ζητήσεως Ἀλουμινίου

(Πλήν τῶν Χωρῶν τοῦ Σοβιετικοῦ Μπλόκ)

	1958	1965
Ζήτησις	2700	5450
Δυναμικότης Παραγωγῆς	3570	5240
*Ἐλλειμμα ἢ Περίσσευμα	+ 870	- 210

2. Ίσοζύγιον Ευρώπης

Ζήτησις	850	1700
Δυναμικότης Παραγωγής	700	1030
Περίσσειμα ή Έλλειμμα	- 150	- 670

3. Εισαγωγαι

	1956	1965	1970
Ευρώπη	240	670	1400
Κοινή Ευρωπαϊκή Άγορά	60	355	830

Βλέπετε πόσον άνησυχητική είναι ή κατάσταση δια τας χώρας της Κ.Ε.Α. Δι' αυτόν τόν λόγον έστράφησαν αι χώραι αύται πρὸς τήν Άφρικήν και Ιδίᾳ πρὸς τὸ Βελγικόν Κογκό, τήν Γουινέαν, τήν Γκάναν κλπ. δια τήν παραγωγήν 950.000 τόννων άλουμινίου έν συνόλῳ. Αὐτή ήτο ή μόνη διεξοδος της Κ.Ε.Α., δια τὸ άλουμίνιον, ή ὅποια ὅμως κατεστράφη έντός τοῦ 1960 κατόπιν τῶν γεγονότων τοῦ Κογκό και κατόπιν τῆς ανεξαρτησίας ὄλων τῶν άλλων χωρῶν της Άφρικής.

Αὐτήν τήν στιγμήν της ἐσχάτης ανάγκης της βιομηχανίας άλουμινίου της Κοινῆς Άγοράς, κύριοι, τήν στιγμήν πού δέν γνωρίζουν αι άπαρτίζουσαι αὐτήν χώραι τί νά κάμουν δια νά μή καταστοῦν πλήρως ὑποτελεῖς εἰς τὸν Καναδᾶν και τὰ; Η.Π.Α. ήναγκάσθησαν νά διερευνήσουν και πάλιν τὸν ευρωπαϊκὸν χώρον. Εἶρον τήν Ελλάδα ὡς τήν μόνην χώραν εἰς τήν ὅποιαν ὑπάρχει ή δυνατότης ἀναπτύξεως βιομηχανίας άλουμινίου. Ἦτο αὐτή ή στιγμή της καλῆς μοίρας της Ελλάδος. Ἰκετεύομεν, κύριοι, και ἐπικαλούμεθα πολιτικά ἐπιχειρήματα δια νά ἐπιτιχωμεν συμφωνίαν με τας χώρας της Κ.Ε.Α., ὅταν με τὸ άλουμίνιον, ἕνα ἀπὸ τὰ στρατηγικώτερα μέταλλα, τὸ ὁποῖόν ἀποτελεῖ τήν Ἀχίλλειον πτέρναν της Κοινῆς Άγοράς, ἡδυνάμεθα νά ἐπιτύχωμεν τήν εἰσοδὸν μας εἰς αὐτήν και νά ἐξασφαλίσωμεν ἐπωφελεῖς ὄρους δια τήν ἐθνικήν μας οἰκονομίαν. Καὶ αὐτὴν ἀκριβῶς τήν στιγμήν ή Κυβέρνησις, ἀεὶ νά εἶναι τρόπιον τινὰ ὃ ἐκδικητῆς της παραγωγῆς τῶν ἑλληνικῶν συμφερόντων, παραδίδει χαριστικῶς τὸ άλουμίνιον εἰς τὸν Πωινὲν και τοὺς συνεταίρους τῶν Ι.

Τόσον ἀδόξως, ή Κυβέρνησις ἔχασε τήν μεγαλυτέραν διαπραγματευτικήν εὐκαιρίαν πού εἶχε δια τήν εἰσοδὸν μας εἰς τήν Κοινήν Άγοράν!..

Ε Π Ι Λ Ο Γ Ο Σ

Κύριοι βουλευταὶ της συμπολιτεύσεως, ἡμπορεῖ εἰς τήν αἴθουσαν αὐτήν, έν τῇ ἀμηχανίᾳ σας, νά θέλετε νά χαρακτηρίσετε ὅτι αὐτὰ τὰ ὅποια λέγομεν εἶναι πράγματα μεταφυσικά. Ἀλλὰ γνωρίζω καλῶς, ὅτι άνησυχεῖτε και σεῖς μέσα εἰς τήν ψυχήν σας, διότι, περισσότερον ἀπὸ τήν ἀνάγκην ἐπιδείξεως ἀλληλεγγύης πρὸς τήν κλονιζομένην Κυβέρνησιν, εἰσθε Ἕλληνες. Προσετάθησα νά σᾶς κάμω νά συζητήσωμεν ἀντικειμενικῶς και ψυχραίμως. Προσετάθησα νά σᾶς δώσω ὄλην τήν εἰκόνα της ὑποθέσεως και ὄλα

τά στοιχεία, τὰ ὁποῖα δὲν προέκυψαν ἀπὸ ἐφημερίδας, οὔτε ἀπὸ τὴν ἐπιπολαίαν ἀνάγνωσιν κειμένον, ἀλλὰ ἀπὸ μίαν ἐξαντλητικὴν ἔρευνον τῆς διεθνoῦς βιβλιογραφίας, ἀνάλογον τῆς ὁποίας νομίζω ὅτι δὲν ἦτο εὐκολον νὰ κάμῃ κανεὶς, μὴ ἔχων εἰς τὴν διάθεσίν του Ὑπογεγῶν ἢ ἕναν ὀλόκληρον ὄργανισμὸν ἑρείνης.

Θὰ τελειώσω κ. κ. βουλευταί, μὲ τὴν ἐξῆς παρατήρησιν. Περιέγραφα εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς ὁμιλίας μου τὴν τάξιν τῶν μεγεθῶν τοῦ συγκροτήματος τῆς νέας ὑπὸ συζήτησιν βιομηχανίας καὶ ὑπεγράμμισα τὸ γεγονός ὅτι εἶναι τόσον μεγάλα τὰ μεγέθη αὐτά, ὥστε δὲν ἔχομεν προσλαμβανούσας παραστάσεις εἰς τὴν χώραν μας. Καὶ διὰ τοῦτο, ἐτόνισα τὴν ἀνάγκην ὅτι ὄχι μόνον ἐν τῇ αἰθούσῃ αὐτῇ, ἀλλὰ καὶ ἔξω αὐτῆς θὰ πρέπει νὰ γίνῃ μία διεξοδικὴ συζήτησις, διὰ νὰ διαφωτισθῇ ὁ τόπος περὶ τῶν δεσμεύσεων ἢ τῶν πλεονεκτημάτων, τὰ ὁποῖα συνομολογοῦνται διὰ 50 ἔτη.

Κύριοι, ἡ Κυβέρνησις ἔδειξεν εἰς τὴν ὑπόθεσιν αὐτὴν, ἀπὸ τὴν ἀρχὴν, μίαν πρωτοφανῆ καὶ ἀκατανόητον σπουδὴν. Συμφώνησε διὰ τὴν τιμὴν τοῦ ρεῦματος μὲ τοὺς ξένους, ποὺν κἂν ἐρωτήσῃ τὴν ΔΕΗ. Ὑπεχρώσεν τὸν Γενικὸν Διευθυντὴν τῆς ΔΕΗ νὰ ὑπογράψῃ τὸ συμβόλαιον μὲ τοὺς ξένους, πρὶν οὗτος ἀκόμη ἐξασφάλισῃ τὴν ἐξουσιοδότησιν τοῦ Διοικητικοῦ τοῦ Συμβουλίου. Ἡ Κυβέρνησις ἐπέδειξεν μίαν σπουδὴν διὰ τὴν ψήφισιν—κύρωσιν τῆς συμβάσεως αὐτῆς παρὰ τῆς Ἐπιτροπῆς Ν. Ἐξουσιοδοτήσεως, ἡ ὁποία ἦτο πρωτοφανής, διότι πράγματι, ὁ κ. Ὑπουργὸς ἔφθασεν μέχρι βιαιότητος, διὰ νὰ τὴν ἐπιτύχῃ ἐν μίᾳ νυκτὶ καὶ μόνῃ. Ὁ κ. Ὑπουργὸς τοῦ Συντονισμοῦ ἐπεζήτησε τὴν κύρωσιν, ἀνεῖ καταθέσεως οὔτε τῶν βουλευτικῶν στοιχείων, πρὸς διαφώτισιν τῆς Ἑθνικῆς Ἀντιπροσωπείας. Ἀλλὰ ἐπέμεινε νὰ μὴ δώσῃ στοιχεῖα οὔτε μεταγενεστέρως, στὰν ἐδημιουργήθη ἀπὸ τὴν Ἀντιπολίτευσιν ὀλόκληρον ζήτημα. Καὶ σήμερον δὲ ποῦ συζητεῖται ἐκ νέου ἡ σύμβασις αὐτῇ, ὁ κ. Ὑπουργὸς δὲν εἶναι εἰς θέσιν νὰ δώσῃ στοιχεῖα, διὰ νὰ διαφωτίσῃ τὸν Ἑλληνικὸν λαὸν καὶ τὴν Βουλὴν ἐπὶ τῶν συμφανιστῶν τὰς ὁποίας ὑπέγραψεν. Τὰ στοιχεῖα ὅμως, τὰ ἐδώσαμεν ἡμεῖς, δηλαδὴ τὰ ἔδωσαν αἱ ἐπίσημοι πηγαί, τὰ ἔγγραφα ποῦ προσεκομίσαμεν καὶ αἱ ἀναλύσεις εἰς τὰς ὁποίας προσέβημεν.

Καὶ ἤδη κ. κ. βουλευταί, ἡ ὑπόθεσις εἶναι δῶκεν κατακάθαρον ἀνεπτυγμένη ἐνώπιόν σας. Πρέπει νὰ ἀποφασίσετε. Γνωρίζω ὅτι εἶναι δύσκολον διὰ τὴν πλειοψηφίαν, τὴν σημερινήν, τῆς Βουλῆς νὰ ἀπορρίψῃ σύμβασιν τὴν ὁποίαν ὑπέγραψεν ἡ Κυβέρνησις. Ἐγὼ δίδω καὶ εἰς τὴν Κυβέρνησιν καὶ εἰς ὑμᾶς μίαν τελευταίαν διεξοδον. Προβαίνω εἰς μίαν πρότασιν ἐντίμου ἐξόδου ἀπὸ τὸ ἀδιέξοδον, εἰς τὸ ὁποῖον εὗρισκεσθε.

Νὰ ψηφίσωμεν πρότασιν, οὐχὶ ἀκυρώσεως τῆς συμβάσεως, ἀλλὰ ἀναστολῆς τῆς ἐφομογῆς τῆς ἐπὶ ἕξι μῆνας. Ἐντὸς αὐτοῦ τοῦ ἑξαμήνου μία εἰδικὴ ἔξεταστικὴ τῶν προγμάτων Ἐπιτροπὴ ἀπὸ τὴν Βουλὴν, εἰτε μία δημοσία συζήτησις εἰς τὸ Τεχνικὸν Ἐπιμελητήριον τῆς Ἑλλάδος καὶ εἰς τὸ Ἐμπορικὸν καὶ Βιομηχανικὸν Ἐπιμελητήριον νὰ λύσῃ καθε ἀμφιβολίαν καὶ κάθε ἀμφισβήτησιν ἐπὶ τῶν θεμάτων, τὰ ὁποῖα ἀνεπτύξαμεν.

Ἐάν, κύριοι, ἐπιμείνετε καὶ τὴν ψηφίσετε, θὰ ἐπιμείνετε διὰ μίαν σύμβασιν θανασίμως τραυματισμένην. Τὰ περισσότερα Κόμματα τῆς Ἀντιπο-

λιτεύσεως ἐδήλωσαν ἤδη ὅτι δὲν θὰ θεωρήσουν ὅτι δεσμεύει τὴν Ἑλλάδα. Μετὰ τὴν πτώσιν τῆς Κυβερνήσεως Καραμανλῆ, ἡ διάδοχος Κυβέρνησις θὰ εἶναι ἀδύνατον νὰ μὴ φέρῃ ὡς ἕνα ἀπὸ τὰ πρῶτα νομοθετήματα τὴν ἀκύρωσιν τῆς συμβάσεως αὐτῆς. Ἐγὼ νομίζω, ὅτι ἡ σύμβασις αὕτη θὰ ἀποτελέσῃ εἰς τὴν Ἑλλάδα πρόκλησιν δι' ἐθνικοποιήσιν. Ἐὰν αὐτοὶ οἱ κύριοι ἐπιτύχουν δι' ἡμῶν σήμερον νὰ γίνουν οἱ κύριοι τῆς ἠλεκτρικῆς ἐνεργείας καὶ τῶν βωξίτων τῆς Ἑλλάδος, ὡς γνωρίζουν ὅτι αὐτοὶ, ὑποχρώσεως πάσης ἐντίμων Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως εἶναι νὰ προβῇ εἰς ἐθνικοποιήσιν. Ἄς τολμήσουν νὰ ἔλθουν οἱ κύριοι αὐτοὶ ἐδῶ. Εἶμαι βέβαιος, ὅτι δὲν θὰ ὑπάρξῃ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις, πού δὲν θὰ βαρύνεται μὲ τὴν ἐνοχλήν τῆς ὑπογραφῆς τῆς συμβάσεως, ἢ ὅποια νὰ μὴ θεωρήσῃ ὡς στοιχειῶδες καθήκον τῆς τὴν ἐθνικοποιήσιν αὐτῆς τῆς Ἑταιρείας.

Διότι, κύριοι, διὰ τῆς συμβάσεως αὐτῆς τί κάμνομεν; Ὑποτάσσομεν τὴν δυνατότητα ἀναπτύξεως τῆς χώρας μας εἰς μίαν μεγάλην Γαλλικὴν ἑταιρείαν καὶ τοὺς συνεταιρίζοντες της. Μὲ τὸ πρόσχημα τῶν ὀλίγων ἑκατομμυρίων πού θὰ καταβῶν αὐτοὶ οἱ κύριοι διὰ τὴν ἰδρυσίν της, ἡ Ἑλλὰς δεσμεύεται ἐπὶ 50 χρόνια νὰ μείνῃ κράτος καθυστερημένον. Κύριοι, σὰς διαβεβαίω, ὅτι θὰ ἦτο καλύτερον νὰ περιπέσωμεν εἰς τὴν κατάστασιν χώρας φόρου ὑποτελοῦς εἰς ἄλλους, παρὰ νὰ ὑπογράψωμεν τοιαύτην σύμβασιν. Διότι ἐὰν ἡμεῖς φόρου ὑποτελεῖς εἰς ἄλλους, ἐπὶ τέλος θὰ ἐγνωρίζωμεν τι ὀφείλομεν καὶ θὰ ἠδυνάμεθα ἀπὸ ἐκεῖ καὶ πέρα νὰ προχωρήσωμεν. Τώρα ὀλόκληρον τὴν ἠλεκτρικὴν ἐνέργειαν τοῦ τόπου τὴν θέτομεν εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ Πεσινῆ. Καὶ ἡ ἠλεκτρικὴ ἐνέργεια εἶναι τὸ αἷμα διὰ τὴν οικονομικὴν ζωὴν ἐνὸς τόπου καὶ ἰδίως διὰ τὴν βιομηχανίαν του.

Κύριοι συναδέλφοι τῆς κυβερνητικῆς πλειοψηφίας, νομίζω ὅτι αἱ ὑποχρεώσεις σας ἀλληλεγγύης πρὸς τὴν κυβέρνησιν σταματοῦν μὴδὲν ἐνὸς σημείου. Πέραν αὐτοῦ ἀνακύπτουν αἱ ὑποχρεώσεις σας ἀπέναντι τοῦ ἔθνους, αἱ εὐθύναι σας ἔναντι αὐτοῦ, αἱ ὁποῖαι βεβαίως δὲν παραγράφονται μὲ τὴν διάλυσιν μιᾶς Βουλῆς. Διότι οἱ λαοὶ σήμερον κρίνουν καὶ αὐτοὺς ποὺ διέτελεσαν Κυβερνήται καὶ αὐτοὺς ποὺ ὑπῆρξαν ἐκπρόσωποι των. Εἶμαι βέβαιος ὅτι θὰ εἴδητε τὸν πατριωτισμόν, ὅπως καὶ ἡ Κυβέρνησις, αὐτὸ τὸ ἀτύχημα, τὸ ὁποῖον ἐξακροτηώσαμεν «μέγιστον σκάνδαλον καὶ ἐγκλημα κατὰ τοῦ τόπου», νὰ ἀποσοβῆθῃ διὰ τῆς ψήφου σας. Εἶναι ἀνδρικόν νὰ εἶπῃ μία Κυβέρνησις καὶ ἕνας Ὑπουργὸς ὅτι ἔσφαλε. Εἶναι ἐγκληματικόν νὰ ἐπιμένουν ἐπὶ τοῦ σφάλματός των, διὰ νὰ καταστρέψουν τὴν χώραν των καὶ νὰ τορπιλίσουν τὴν οικονομικὴν τῆς πρόοδον διὰ μίαν ὀλόκληρον 50ετίαν.

(Ζωηρὰ χειροκροτήματα).

ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

	Σελίς
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	5
I. Η ΛΞΙΑ ΤΩΝ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ	7
1. Αί δαπάναι κατασκευής τών Έργωσταςίων.	7
2. Τά κεφάλαια κινήσεως.	13
3. Οί Έλεγχοι.	15
4. Αί συνέπειαι τής διογκώσεως τών κεφαλαίων.	17
II. Η ΤΙΜΗ ΤΟΥ ΡΕΥΜΑΤΟΣ	18
1. Αί όποχρεώσεις τής ΔΕΗ.	18
2. Η Έκθεσις τής ΕΜΠΑΣΚΟ	20
3. Πρώτος όπολογισμός τοῦ κόστους.	21
4. Δεύτερος όπολογισμός τοῦ κόστους.	24
5. Τό πραγματικόν όψος τής επιδοτήσεως.	32
6. Αί δυνατότητες ίδρύσεως βιομηχανίας άλουμινίου και ή τιμή τοῦ ρεύματος.	33
III. Η ΔΕΣΜΕΥΣΙΣ ΤΩΝ ΒΩΞΙΤΩΝ	35
IV. Η ΩΦΕΛΕΙΑ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ	36
1. Η Έλλειψις οικονομοτεχνικής μελέτης.	36
2. Άπασχόλησις - Συναλλαγματικόν όφελος - Έθνικόν εισόδημα	38
V. Η ΠΑΡΑΔΟΣΙΣ ΕΙΣ ΤΟ ΞΕΝΟΝ ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ	40
VI. Η ΑΠΩΛΕΣΘΕΙΣΑ ΕΥΚΑΙΡΙΑ	43
ΕΠΙΛΟΓΟΣ	44

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ

Ἡ Ὑποτίμησις τῆς δραχμῆς. Ἀθήναι 1953.

Ὁργανωτικὰ προβλήματα τῆς Οἰκονομικῆς Ἀναπτύξεως. Τὸ θέμα τῶν Φορέων. Ἀθήναι 1959.

Ἡ Πορεία καὶ αἱ Προοπτικαὶ Ἀναπτύξεως τῆς Ἑλληνικῆς Οἰκονομίας. Τὸ Ὁριστικὸν Πενταετὲς Πρόγραμμα. Ἀθήναι 1960.

